

શ્રી. અ. જ્ઞા. પ્રસારક મંડળ મુંબઈ.

સર્વે દર્શનાને પ્રીય અને પથ્ય થઈ પડે તેવાં
પુસ્તકો શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરજી સૂરિશ્વરની કવિમયી-
લખાયેલા આ મંડળે પ્રગટ કર્યાં છે અને સૌથી
ઓછી કીમતે તે વેચાણ કરે છે-અન્ય નં. ૫૨ થઈ
ચુક્યા છે. વીગત માટે લાઈટલના પાછલા પૃષ્ઠ વાંચો.
અને અન્નો મંગલો.

સમર્પણ.



શ્રીમંત સરકાર મહારાજ સાહેબ શ્રી સયાજીરાવ
ભાયકવાડ એના ખાસ ખેલ શમરોર બહાદુર,
વડોદરા રાજ્ય.

વિદ્યસભા રાજ્યશક્તિ વિમૂર્ષિત-સર્વદેશ પ્રસિદ્ધ,
સાંસ્કૃતિક પ્રગતિમય પ્રવૃત્તિપ્રસારક શ્રીમાન્ વડોદરા રાજ્યના
નરેશ શ્રી. સયાજીરાવ મહારાજને આ સહકાર શિક્ષણનું
પુસ્તક સમર્પણ કરવામાં આવે છે. વડોદરા રાજ્યનો વિજયપુર
વાહુકો છે તથા વડોદરા રાજ્યની સરકારી શાળામાં બ્યાવ-
હારિક શિક્ષણ પ્રથમ ખાસ્યાવસ્થામાં મેળવી છઠ્ઠું પેઠણ સુધી
અભ્યાસ કરી પરીક્ષા પસાર કરી હતી તેથી તથા શ્રીમાન્ના
નૃપતિ વરીકેન્દ્ર અનેક શુભે એ સહકાર શિક્ષણ કાવ્યમાં તથા
વિજયપુરવૃત્તાંતમાં વર્ણવ્યા છે તે શુભેથી આશ્ચર્યને આ
પુસ્તકને વડોદરા રાજ્યમાં સર્વત્ર પ્રચાર થાય એ હેતુથી
તેઓશ્રીને સમર્પણ કરવામાં આવે છે.

ૐ મહં શાન્તિ:

લે. જૈનાચાર્ય જુહિસાગરસૂરિ.

સં. ૧૯૭૪ આશ્વિન સુદિ દ્વિતીયા.

નિવેદન.

શ્રીમદ્ ભુદિસાગરસૂરિ જ્ઞાન્યમાણના જાવનમાં મણકા તરીકે ભારત સદાશર શિશુજી નામનું પવિત્ર ગ્રંથ બહાર પડે છે. તેની અંદર શુભ શિક્ષણના સિદ્ધાંતો વિષયને સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. સદાશરના રૂપક તરીકે અનેક રૂપે મનુષ્યોને બોધ આપવામાં આવ્યો છે. સર્વ ધર્મો મનુષ્યોને સાવંજનિક દૃષ્ટિએ દાન મળે એ રીતે વિષયોને રસિક કરવામાં આવ્યા છે. વાંચકોનું આ જ્ઞાન્ય માટે લખાયેલી પીડીકા તરફ આજે ધ્યાન ખેંચવાં મને દુઃખમાં જળાવીએ છીએ કે, જાણકો એ સંપૂર્ણ પુસ્તક વાંચ્યો તો તેમને જ્ઞાનકાંડના ઉદાર પ્રગતિમય આશયો સમજાશે. આવાં પુસ્તકો ઉપાવચારી સર્વ જનોને એક સરખી રીતે દાન મળે છે. માટે જાણકોએ અને જોનારોએ પુસ્તક ઉપાવચાર ઉદાર દાન લેખાયેલા પુસ્તકની સાથે પુસ્તક ઉપાવચારમાં સદાશર કરનારાઓનાં નામ મુજબોદરે સદા અમર રહેશે અને તેઓનું જ્ઞાન ઉદાર મુદત્તિ જનુરુ રહેશે. પાટણમાં દેવભાઈ રહેલ જગત્ પન્થાસ જલિતસાગર મહિના ઉપરેયથી પાટણના દેવ મુનિદાસ મુજબંક-ભટ્ટ મેહેતાએ પાટણનાં મહાંમ દેવભાઈનાં ધર્મપત્નિ મેનાબાઈના રમણીયે રૂ. ૧૭૫૫ રૂપિયાએ આપેલા છે. તેથી તેમને જ. દા. પ્ર. અંદાજ તરફથી જ્ઞાનકાંડ આપવામાં આવે છે.

મુજબ, જાણકો
દી. સં. (૨૪૪૩)
વિશ્વ સં. ૧૯૭૪
અ. સં. ૧૪

અધ્યાપકશ્રી અસારક મંદલ.

“વક્તવ્ય.”

સં. ૧૯૭૪-૭૫ની સાલમાં ગુજરાત વગેરે રેલોમાં ધોમનો ઉપાન કરે તે પ્રસંગે વિળપુરમાં પોસ્ટ, મેપ, શામલમાં વિળપુર સ્ટેશનની પશ્ચિમ દિશાએ ઇપરામા-તંબુમાં મુદ્દમ થયો. તે પ્રસંગે સડકકારના નીચેના કરતાં સંકલ્પ પ્રગટનાં સડકકાર સિસ્ટમ કાબની રચના કરવામાં આવી છે. કલ્યાણિ કામમાં દર્શાવ્યું છે. તંબુમાં વિળપુરના જૈન સંપત્તી બકિનથ આત્મ સમાધિ-ને કાંઈ જાતનો પ્રત્યવાય નહયો નહોતો. વિળપુર જૈનસંઘ સેવાબક્ષિત કરવામાં બાકી રાખી નથી. ચીજ સુધિ સાતમના રોજ વિદ્યા કરી લોકામા પ્રવેશ કર્યો હતો. ચેત્ર વડમાં મેસાણે પ્રવેશ કર્યો, તે પ્રસંગે સડકકારના સુખા સાહેબ શ્રી. સંપતરાવ માવડવાડ સાહેબનું અમારી પાસે દર્શનાયે આવ્યામન થયું. તેમની સાથે ગુજરાત ગુરુકુળ, સાંકુ ગુરુકુળની અવસ્થાતા વગેરે જાણતોની ચર્ચા આવી. તેમણે અમારી પાસે પોતું ભારત સડકકાર સિસ્ટમ કામ, વાગ્યું અને તેની તારીફ કરી તથા ઇપાવવા માટે આમક કર્યો, તેથી ભારત સડકકાર સિસ્ટમને જુલહી ઇપાવવામાં આવ્યું. ભારત સડકકાર સિસ્ટમ કામમાંથી સંજ્ઞનો હાલે દષ્ટિ ધારણ કરી સાર જામ મકલ્પ કરો. સર્વ મનુષ્યોને એક સરખા વિચારો પસંદ આવતા નથી. જેને જે વિચારો પસંદ આવે તે મકલ્પ કરે. મનુષ્ય નિષ્કામપણે કલ્પ કર્યો કરવાની રજા અદા કરે તો તે જસ છે, એવા બારે જે કંઈ કામચલાયક રહ્યું છે તે રજા આનંદ વિના ત્રિલોક કંઈ નથી. જે જે સંજ્ઞન મકલ્પક પુરોએ સારીય શુભ અભિપ્રાયો દર્શાવ્યા છે અને દર્શાવરી તેઓની મુશ્કરામ દષ્ટિની શક્તિ થાયો, અને તેમને ધર્મ સામાયી પ્રાપ્ત થાયો. પુરુષ ઇપાવવામાં જે જે મનુષ્યોએ સાક્ષાત તથા પરપરાએ સકાવ કરી છે, તેમને ધર્મ જામ પૂરું કામચલાયક અપવામાં આવે છે.

સં. ૧૯૭૪ આશ્વિન સુક્લ પદ્મ દિનિષિ

દે. શુદ્ધિસામરથિ.

૯૭	૮	નીતિ	નીતિ
૧૧૭	૨૪	નદુરસો	નુયુખર્ષો
૧૧૮	૩૦	પ્રમતિવજા	પ્રમતિવજા
૧૧૫	૮	પ્રથુ	વિષુ
"	૧૭	ધોખતો	ધોખતો
૧૨૧	૨૬	પ્રમતિ પ્રત	પ્રમતિપ્રત
૧૨૭	૨	તેજ	તેજ

૪ યાજ્ઞામા ગોટલી પર માટી.	૩
૫ સયોગથી ઉત્પત્તિ.	૪
૬ આંખાનું વારોલિયું. તે ઉપરથી ચિખામણ.	૫
૭ ઘટાદિયે આમ પાણી સિંચન.	૬
૮ પ્રકાશવડે વદિ.	૮
૯ હવાવડે ઊવનશક્તિની વદિ.	૯
૧૦ ઉદ્ધ મૂળની વદિ મજબૂતી સાથે આંખાની વદિ.	૧૦
૧૧ પ્રાણપુષ્ટિ.	૧૧
૧૨ આત્મરક્ષના રકષા ડાગા ડાગોએ પરથી મડાનું સિદ્ધિ.	૧૨
૧૩ લીડું રહી લીડું કરનાર.	૧૫
૧૪ ગમ્યતા.	૧૭
૧૫ કાદિન્યતા તથા કામવ્રતા.	૧૮
૧૬ સ્વાત્મરક્ષણ શક્તિ.	૨૦
૧૭ સકલતા.	૨૧
૧૮ મંજરી-મોર.	૨૨
૧૯ આશા-ધર્મિયોગ.	૨૩
૨૦ મેરે કેરીઓનું ઉપજવું. તે પરથી ચિદાન.	૨૬
૨૧ સુખ સામે ટકર કીધી.	૨૬
૨૨ કેરીમાં ગોટલીનું બાજવું તે પરથી બોધ.	૨૯
૨૩ વીર્મરૂપ બીજાંપાસથી રક્ષા વિશે.	૩૦
૨૪ આંખાની પાછળ ગોટલીથી સ્થસ્તિતા.	૩૨
૨૫ આત્મરક્ષ પર સાખ અને તે પરથી મદાનું ચિદાન.	૩૫
૨૬ મદ્યુલોથી પાકે.	૩૬
૨૭ આત્મરક્ષ બોમથી જનોની પુષ્ટિ.	૩૭
૨૮ રૂઝથી નીચે નમવું.	૩૭
૨૯ અમનકલ્પને સદુપયોગ.	૩૮
૩૦ કાચમાં કાદિન્ય અને પાકામાં નરમાશ.	૪૦
૩૧ આત્મરક્ષ અને તે પરથી મદાનું ચિદાન.	૪૩
૩૨ ધર્મબેદ.	૪૪
૩૩ સ્વામાનિક ધર્મ.	૪૫
૩૪ અસ્વામાનિક ધર્મ.	૪૮

જીવંતો ત્યાં અને નીચાણેનું મંડલ, ઇર્ષ્યા, નીચ	૫૦
મંડલ.	૫૧
મધ્યારે ઉપાસ.	૫૨
દેવપરેલમાં અમન કથનો ઉપરોમ.	૫૪
આવડાવાર.	૫૫
અમનસ.	૫૬
આમજીવનાં મગજ તોરણો.	૫૭
દેવપર અને જાણી જાણીએના રીતે પર મનનીનું ચોખવું.	૫૮
આમ જુલ પેટે તે જાણ્યા મથા.	૫૯
રાખ્યો.	૬૦
રાખ્યાના અધિકારીઓ.	૬૨
૧ હિંમત વર્ષ.	૬૩
૨ આજીવ વર્ષ.	૬૬
૩ વૈભવ વર્ષ.	૬૭
૪ દુઃખ વર્ષ.	૭૩
૫ ધર્મચુક્રો.	૭૪
૬ આંખ પેટે સુખો સન્નિધિઓ, રીતો, જાણ્યા મથા.	૭૫
૭ કો વર્ષ. સુખીધર્મ.	૭૭
૮ ધાન્યો અને દેવો.	૭૯
૯ એ રીતે આંખનું રહેવું, તે પરથી દિશક.	૮૦
૧૦ આંખ એટલે જાણીએના આંખનું ચોખું થવું.	૮૧
૧૧ આંખવસ્ત્રમાં આમ જુલ વાતું દેખ તેવું વળે છે અને કોળ્યું	૮૫
દેખ તેવું થાય છે.	૮૫
૧૨ આંખમાં વિવિધતા-અનેકતા.	
૧૩ વિવિધતા અનેકતાથી આમ જુલો જેમ પરસ્પર કુદ કરતાં	
નથી તેમ મનુષ્યોને જુલ ધર્મજીવન પરસ્પર વર્તવું જોડ્યો.	૮૬
૧૪ જુલમાં જુલું કમવું અને ખરતાં થાવની દિશાસર.	૮૮
૧૫ આંખને જાણવામાં દલિ આંખનો ઉક્તિ.	૮૯
૧૬ આંખ પર સુકારીયો આવશે.	૯૫
૧૭ સુખના સુખવામાં આંખનું જીવ રહેવું અને નિર્માણ થવું	૯૬
૧૮.	૯૬

૧૨ ગુહ દસ લેણી અને અગુહ દસ કાઠીને છુટાની આંગાની કળા સજિત.	૪૮
૧૩ આખાની પેડે નીચેનું ઘંઝિયો મનની.	૧૦૦
૧૪ આખાની જગુ આજરણ પરણી ચિહ્ન.	૧૦૧
૧૫ ટકાવરણા-મુલ્ય.	૧૦૧
૧૬ સંમનની આગમ.	૧૦૧
૧૭ આમનની પાઠ્ય સત્યતિ.	૧૦૧
૧૮ એકના નામથી અનેકની ઉત્પત્તિ.	૧૦૧
૧૯ સજ્જનનું સર્વ સાગ ઉપયોગમા આવે છે.	૧૦૧
૨૦ અમર નામ-નામના.	૧૦૧
૨૧ આમનદા જન્મમૂલિના રાગ પ્રાગ વનેરેને આસીવાદ.	૧૦૧
૨૨ આમનદા પ્રતિ દશભોદમાર	૧૦૧
૨૩ આરતરૂપ સહકાર.	૧૦૨
૨૪ આદ્યમોમી.	૧૦૨
૨૫ નયદષ્ટિ-ગુણદાહ.	૧૦૨
૨૬ આમનદાની યાત્રા માટે પ્રથમ પ્રાર્થના.	૧૦૨
૨૭ અતિમ નિરેદશ.	૧૦૨
૨૮ આસીવાદ.	૧૦૨

ઉપર પ્રમાણે સહકાર ચિહ્ન મળ્યા વિષયોની અનુક્રમણિકા છે
 ફરક વિષયને સારી રીતે સંક્ષેપથી સુચના આપે છે. મંગલાચરણ
 અરિહંત અર્ધનું પરમાત્મા સર્વ વીતરાગ દેવતા અનેક નામો દર્શાવ્યા
 પછાત ગુર્જરભૂમિની મહત્તા વર્ણવવામા આવી છે. જનન સમય આદ્ય
 જાગ પત્ર ૧૮૭ જન્મમૂલિ ગુર્જરદેશ નામની કવિતામા ગુજરાતમાં ઉપજ
 થતી વનર તિઓનું વર્ણન કરી ગુજરાતની મનોહર કુદત લીલાનું ચિત્ર
 આલેખ્યું છે. પદ્યસમદ આદ્ય પત્ર ૭૦૮ માં “ ગુજરાત પ્યારો પ્રાણ
 છે ” એ કવિતામા ગુજરાતનું સારી રીતે વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે અને
 તે કવિતાના કાવ્યથી ગુજરાતીઓને રસદેશજાલિમાળ પ્રમુખ વિષય રહી
 શકેલ નહીં. સ્વર્ગ-મનુષ્યપ્રેમ, રસદેશમનો ગુસ્સો મનુષ્યોમાં પ્રગટે અને
 તેથી મનુષ્યો બ્યાનકાન્તિક પ્રગતિ કરી શકે એ પૂર્વમુદ્દેશ ઉદ્દેશ છે ? તે
 એમણે શબ્દદ્વારા બ્યક્ત કર્યો છે કે નથી મનુષ્યો દેવસેવા, સમાજ સેવામાં
 , યાવ, ગુજરાતનું વર્ણન કર્યા બાદ પ્રથમ આંગાના બીજા મોટા

લાથી સિપ્પુ સરં ૧૫' છે. ૩૨-૩૩ અને ચોરીશમાં ૩૪૧માં ખડુરી
જાણ્યો છે તે પૂજ્યપુરના સ્વયંના પ્રમાણે નીચે પ્રમાણે બાંધવી.

જાના લણેા ને ચેદતો જાંતો સખ્ત તથા રેલો,
અખજનમં જોમ ખજન છે અડકા દુષ્કારે લડો;
અખજનમણી ખજનું પ્રાકટવ સદુમ્મહિ વિશે,
જે વેડ ને વેદાન્તની સ્પષ્ટતા મુતપા ઉત્તમે.

૪૨

કાશ્વદિ સંપ્રેરો શરી જન્મજન બંધન થાય છે,
તેમ પ્રેરોઃ વ.સુ.વિરે બંદુરથી પ્રકાશ છે;
જન્મજન નિરોધક સત્યનાં રૂપ મહુવા છે.
અદ્વૈત સત્યનાં છે તે બંધન દસ્ય કથાય છે. ૩૩

એ બ્રાહ્મ મોહથીના સમાવે રૂપ જન વાણું હતું,
જન વાણું તાપ પ્રસંગથી વાણું હતું ને નહિ હતું;
આત્મા ત્રિને સાક્ષે રજા સદૃષ્ય પર્થવવિદ્યા હતા,
તે પિંડમાં અદ્વિતમાં વ્યપ્તિ સમયિમાં મતા. ૩૪

૩૨, ૩૩ અને ૩૪ થી ગાથાઓ સર્વ. અસર્વ કે તેને અસ્તિ, નસ્તિ, બ્યન્ન, અબ્યન્ન, હસ્ત, અ'હસ્ત, સર્વધર્માન, સામર્થ્યધર્માન વગેરે અનેક રૂપોથી પ્રયોજવામાં આવે છે, તેના સ્વારૂપ અધ્યાત્મિક દૃષ્ટિએ મંભરિ અર્થિંક અર્થ સમજાવવામાં આવ્યો છે. તેમાં વેદાન્ત ભગવદ્ ગીતા જ્ઞાનામયોમાં દટવિલ સદ-અસર્વ, બ્યન્ન-અબ્યન્નો સમાવેશ કર્યો છે તેને યાનિઓ જાણી શકે તેમ છે.

"કલ્યાણ મોટલી પર માડી" એ વિષયમાં રોડે કાર્ય પ્રથમ ઉપનતી વેળા મુખ રાખવામાં આવે છે, તે લેખી કાર્યની સિદ્ધિ થાય છે. રોડે કાર્ય વસ્તુ, મર્મકાર્યમાં ગુપ્ત રહે છે. રાજકીય ધાર્મિક આદિ સર્વ જાઓ મુખ્યત્વે સ્વસ્થતા બોધ થાય છે. તે સમયથી યાત્રીના મુખ્યથી અર્થ અવરોધવાની જરૂર છે.

“ સર્વોત્ક્રમી કલ્પતિ ” એ વિવિધ સર્વ પદાર્થોનાં વસ્તુઓને લાગુ પડે છે. જેવા સર્વોત્ક્રમી તેણે કાર્ત્ત્વ્ય, જેવા સર્વોત્ક્રમી તેણે મુક્તિ, કાર્ત્ત્વ્યકાર્ત્ત્વ્યના સર્વોત્ક્રમીને કાર્ત્ત્વ્ય વાળ છે તે આ વિષયમાં અનેક ગુણ કાર્ત્ત્વ્ય કરી શકાય છે. તેમ, કેમ, સમાજ, પદાર્થોના ગુણ સર્વોત્ક્રમી કલ્પ વાળ છે. કાર્ત્ત્વ્ય

સમાન છે અને દારિદ્ર્ય એ મુખ્ય સમાન છે. કામચપલું મદદા અને દારિદ્ર્ય વિના છે. દત્તાદિ સમજાવીને મનુષ્યોએ ને ગુણને ધારણા જોઈએ. દત્તાદિ બોધ આપ્યો છે.

" સ્વાત્મ રક્ષણુ દક્ષિણ " એવાની પોંડે પ્રત્યેક મનુષ્યે મેગવરી જોઈએ. દરેક મનુષ્યે વિદ્યાથી આજ્ઞા, તથા યજ્ઞાદિ જગથી, દુષ્ટિય, તથા આચારાદિ કલાથી વેત્ત તથા સેવાથી યદ્દ જનવું જોઈએ.

" સદનતા " એમાં કુન્ને, કષ્ટ, વિપતિયો વગેરેને સદન કરી પ્રમતિ કરીને જોઈએ દત્તાદિના સારી રીતે ઝાઝમા વિનાર આપ્યો છે.

" મંત્રી " એમાં અન્નાની મંત્રીની પોંડે પ્રત્યેક મનુષ્યે મંત્રી કાવરી જોઈએ દત્તાદિ બોધ આપ્યો છે.

" અ.સા-ન.સા.યોમ " એમાં આસા-ન.સા.યોમ પારીકાથી વર્ણન કર્યું છે. આસા ન.સા.યોમ મનુષ્યોના રંગની મંત્રીઓ છે. આસા ન.સા.યોમ વિનાનુ જનમ મગી જાય છે, દત્તાદિનુ અનુભવપૂર્વક સ્વયં દિશ્વું રહીનું છે.

" મેરે કદીએનું કપનનું વિકસનું " એમાં અપૂર્વ બોધ આપવામાં આવ્યો છે. કદીએનું વિકસનું એમાં આગિશાકથી વર્ણન આપ્યું છે.

" સુતુ ન મે દર જીતવી " એ ધીરશતા વિવચના સુતુએ દર દર જીતવા વિના ના દરજી નથી તથા રહિ પામવું નથી ને ઉતરે છે, જાએ પો તેને સુતુ વળ તેની સ.પે દેવ છે. દેવ, રાજા, સમ્રાટ, કુટુંબ, મજાદિ સુતુએ સામે દર દર વિના દરી રહાનું નહીં. સુતુ-વગાર પ્રમતિ, સુતુને, મંત્રી સર્વને સુતુએ સામે દર દર કદીએ જોઈએ. નેમો દર કદી રહા નથી તેમ. માથા સમાન છે. નેમોનું સિદ્ધનું અસ્તિત્વ રહેવું નહીં.

" કિ.સ. મે.સ.નું જાતનું ને પત્ની બોધ " એ દર દર વિવચના વિવચના દક્ષિણે બોધ આપવામાં આવ્યો છે.

" ધીરશ જાત પાતુ રહા વિ " એમાં પ્રમતિ દર દર મેરે અપૂર્વ મનને દરેક રંગે છે. અપૂર્વ મનને દરેક રંગે છે. તે મેરે વિવચના વિવચના રંગે છે. ધીરશ જાત પાતુ રહા વિ તે મેરે અપૂર્વ મનને દરેક રંગે છે.

‘ આજાની પાઞ્ન ચેટલીથી સ્થાસ્તિત્વ ’ એમા પેતાની પાઞ્ન પેતાનુ અસ્તિત્વ રહે એવા ઉપાયો દર્શાવ્યા છે. કન્યાસિ રાગમાં સ્થાસ્તિત્વ માટે અપૂર્વ કવન કરવામા આવ્યું છે. બારનમા સ્થાસ્તિત્વ માટે પાશ્વત્વ દેશીય મનુષ્યો જોટલા પ્રગનિમન વિચારો હાલ પ્રચલિત નથી. તેવા પ્રસંગે સ્થાસ્તિત્વ કવનોમાથી મનુષ્યો સ્થાસ્તિત્વ માટે ચિંતન મહે એવી આશા રહે છે.

‘ આમ દસ પર સાખ અને તે પરથી મહાનુ શિક્ષણ ’ એ શીર્ષકવાળા કાવ્યમા સાખની પેઠે મનુષ્યોએ પાકવું જોઈએ અને મનુષ્યોની સાખ પડે એવા મનુષ્યોએ ધનું જોઈએ, તે માટે અપૂર્વ બોધ આપવામાં આવ્યો છે. ‘ સદુચ્છેદથી પાકો ’ એ કવનો હાલના ઉભરા-ઝરા છે. ‘ આશ્વરસભોગથી જનોની પુષ્ટિ ’ એમાં આશ્વરસના મુગ્ધા વર્ણવ્યા છે.

‘ જોયી નીચે નમવું ’ એ શીર્ષકવાળા કાવ્યમા નમના, લખતાનુ ચિંતન મેળા માટે આશ્વરસના નમનનું દર્શન આપવામાં આવ્યું છે. જોવાળા કવ્ય મનુષ્યો નમ બને છે, છતાંયે રસિક બોધ દર્શાવ્યો છે. ‘ અમૃતરસનો સદુપયોગ ’ એમા અન્યો માટે સ્વછવન જેનું ઉપયોગમા આવે છે તે સત્ય કર્મયોગી છે, છતાંયે આયોગને સચોટ અસરકારક કવનોમા દર્શાવ્યા છે.

‘ કાયામા કાલિય અને પાકાનુ નરમાય ’ એ શીર્ષકવાળા કાવ્યમા કાયા મનુષ્યો અને પાકા મનુષ્યો કેલુ મજાવ તેનો સ્પષ્ટ ઉદ્દેશ્ય કર્યો છે. ‘ આમ ધર્મ અને તે પરથી મહાનુ શિક્ષણ ’ એ શીર્ષકવાળા કાવ્યોમા રાજનધર્મ, પ્રજાનધર્મ, દેવધર્મ, સમ્રાટધર્મ, સંપદધર્મ, રાજાનો ધર્મ, હનિવનો ધર્મ, જાતજુધર્મ, વૈશ્યધર્મ, શૂદ્રધર્મ, આયુધધર્મ, ક્ષેત્રધર્મ, પુદ્ગલધર્મ આદિ અનેક ધર્મોના ઉદ્દેશ્ય કર્યો છે જનધર્મ, ભૈરવ, વેદાન્તધર્મ, સૌરધર્મ, વૈષ્ણવધર્મ આદિ ધર્મોના વિશે સામાન્યતા રહે દર્શાવ્યા છે. કાવ્ય જે જે કરવા ન કરવું ધર્મને કરવા કરવામાં છે તેનું ચિત્તરૂપ નહીં છે. જનધર્મનું જાણવું દર્શાવ્યાં છે. જિલ્લ : ધર્મ જોઈ પરસ્પર ધર્મકલેષ ન કરવા જોઈએ તથા મન ધર્મ જોઈ : ધારણ કરી જોઈએ; એમ સ્પષ્ટપદ્ધતિનાં કવનોથી બોધ છે. દાન, સીવજ, નય અને આવ એ ચાર ધર્મનું વર્ણન કરવામાં

આમ્યું છે. તત્ત્વરૂપ રસાભાવિક ધર્મનું સર્જન કરવામાં આમ્યું છે. પ્રકૃતિ-ધર્મ, નિરતિધર્મ, સૌન્દર્યધર્મ, લેહલેહરધર્મ, શૃંગારધર્મ, સન્નિવસધર્મ, આત્મ-ધર્મ, યતોધર્મ, કાવ્યધર્મ અદિધર્મો સંખ્યા રચેદ્દગારે પ્રકટ કરવામાં આમ્યું છે.

આમરસના આધ્યાત્મિક જગતના સિદ્ધાન્ત પરથી “ અધ્યાત્મ જગ ” પ્રમટાવવા સંખ્યા અનુભવ દ્વનોદા બોધ કરવામાં આમ્યો છે. જૈન સંપ્રદાયો અધ્યાત્મ જગ વિસ્તૃત્ત જ્ઞાપી જૈનોની પડતી વધુ એમ દૃષ્ટાત પૂર્વક બોધ આપવામાં આમ્યો છે. બ્યાનકારિક સર્વ સક્રિયજાગ મનુષ્યોએ પરસ્પર એક બીજાની સાથે સંપીને જીવવું અને તે માટે જૈન ધારણ કરવું તેને અધ્યાત્મ જગ કહેવામાં આવે છે. પરસ્પરના આત્માઓનું એકત્વ જગ કરીને જીવનના સર્વ ઉપાયોવડે પ્રતિપક્ષીએને ઠકાર મારી સ્પર્ધા થકી જીવવું એને અધ્યાત્મજગ કહેવામાં આવે છે, જેને અધ્યાત્મ જગ માટે કાગજ નથી તે મૂક છે. કુરોષ, અમેરિકા, જાપાન વગેરેમાં અધ્યાત્મ જગ બીજું છે, તે રોડા મોઝા જીવે છે. આર્યાવર્તમાં દરે અધ્યાત્મ જગ પ્રમટવા લામ્યું છે. તેનો નાશ અન્વેષો ન થાય એવા અધ્યાત્મ જગના તૈયારોમાં સન્નિવસ રહેવાની જરૂર છે

“ જીવંતામ નવીન મહલ ” એ શીદેશ્વરજાગ કાવ્યોમાં સુધારા માટે અને હાનિકારક રીવાજોના ત્યાગ માટે આનુભવિક ઉપદેશ દેવામાં આમ્યો છે.

“ અપાર ૫૨ ઉપાર ” એ કાવ્યમાં આંખાની પેઠે અપાર ૫૨ ઉપાર કરવાનો સૂચનો આપ્યો છે. “ દેશ પરદેશમાં અમૃત હતોનો ઉપયોગ ” એમાં સુરસ હતોનો પરદેશમાં ઉપયોગ થાય છે તેનો બોધ આપ્યો છે. ઉપયોગીનું સરથ માન થાય છે. ઉપયોગીની સર્વત્ર દેશ પરદેશમાં મળના છે. ક્ષતિદિવું સુરસકવન કર્યું છે.

“ આશ્વચાપાર ” આમ્યો અશ્વિતોને આશ્રય આપે છે તેની પેઠે મનુષ્યોએ અમૃતચાપાર જનવું તે સંખ્યા હાલને વિષુવતી પેઠે અસર કરનાર ઉપદેશ આપવામાં આમ્યો છે. “ અમૃતરસ ” એ કાવ્યમાં આશ્વચાપાર ને અમૃતરસ તરીકે વર્ણવ્યો છે.

“ અમૃતચર્ચનાં મધ્ય તોરણ ” એ કાવ્યમાં આંખાનાં પર્ણોનાં મધ્ય તોરણે દયા કારણે રચવામાં આવે છે તેના હેતુઓ દર્શાવ્યા છે. સદાશર મધ્યોગી છે.

“ દેવે શ્રી પુરુષે કર્મયોગી બનવું જોઈએ એવા સકેતે મારે આમ-
જનોના તોરજો રચવામાં આવે છે. ઇત્યાદિ જોષ આપવામાં આવ્યો છે.

“ દેવો પર અને ગાવડો તથા જાણિજાઓના શીર્ષ પર મંજરીનું શા-
બલુ ” એ શીર્ષ કાવ્યમાં મંજરી પોતાની શાખા કહે છે તે મનન કરવા
યોગ્ય છે, તે નીચે પ્રમાણે:—

જેના રૂઝો આ વિશ્વમાં મીઠાં સકલને લાગતાં,
જેના રૂઝો આ વિશ્વમાં બરમાવડી બૂખ ભાગતાં;
તેનુંજ પૂરે રૂપ હું શોધું પદેપદ મંજરી,
મુજ દેખતા આજી વતી જગતોડને ફાળી બતી. - ૫૧૬
ઇત્યાદિ:—

“ આમજી પોં તે જન્મ્યા બધા ” એ કાવ્યમાં એ છવો જન્મમાં
બધાનું વિવેચન કરવામાં આવ્યું છે કેવા રાજ્યોમાં જન્મ્યા બધા, એ
આમનું સારી રીતે વિવેચન કરવામાં આવ્યું છે રાજ્યના અધિકારીઓ
કેવા હોવા જોઈએ એ વિચન સમ્પદ સ્પષ્ટીકરણ કરવામાં આવ્યું છે.
સામિયવર્ગના મુખ્યકર્મો કેવા હોવા જોઈએ / તેનું સમ્પદ વિવેચન કરવામાં
આવ્યું છે. આદ્યજીવનનો ૬.૧ જોઈએ તેનું સમ્પદ વિવેચન કરવામાં
આવ્યું છે. મુખ્યકર્મોથી વિવેચન કરો હોતો જોઈએ તેનું સમ્પદ વિવેચન
કરવામાં આવ્યું છે. વડવડા કેવા હોત. જોઈએ / તેનું સમ્પદ પ્રતિપાદન કર-
વામાં આવ્યું છે. ધર્મમુરજો કેવા હોવા જોઈએ તેનું અસામાન્ય શુભસા-
ચાર્યું વર્ણન કર્યું છે.

“ જન્મ્યા પોં સપુત્રો, સન્ન્યાસીઓ, ફરી જન્મ્યા બધા ” એ શીર્ષક
કાવ્યમાં સપુત્રો સન્ન્યાસીઓના મુતોની ફાળવું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે.
તે ખાસ પ્રત્યેક મનુષ્યે વચનું જોઈએ એમ બધામણ કરવામાં આવે છે
“ શ્રી વર્ષ સાધીધર્મ ” એ શીર્ષક કાવ્યમાં સ્ત્રીવર્ગની તથા સાધીવર્ગની
પ્રતિનિધિ રિતઃ સુચવવામાં આવી છે.

“ વજાઓ અને લેખડો ” એ શીર્ષક કાવ્યમાં કર્મયોગી વંશાઓ
અને લેખોનું સ્વરૂપ જાણ્યું છે. વજાઓ અને લેખડો વિષયમાં મુખ્યત્વે
ક્રિયા પ્રકારવાચક વચન કરે છે, તેઓ સમિતે ખીલવા જાહેર ઉદ્દેશ
કરવામાં આવે છે તે નીચે સુખ્ય.

દહિ પ્રભુનો કાવો દહિ મળનો દેવડ,
 દહિ મળનો ધર્મ છે તેનેજ સચો સેવણ;
 દહિ વિન્યા રાખ તેનાં નામ હૃદયમાં રહ્યા,
 સદૃ શક્તિપોતા એકવડી મહારાજ શીખને સગાં. ૭૧૫

હત્યાદિ અનેક દુરિયારોથી ભરપૂર ઉપદેશ આપવામાં આવ્યો છે.

“ એક મોઝાએ બાપનું રહેવું તે પરથી દિપ્તિ ” એ કાવ્યમાં પ્રારંભ કર્મની મુખ્યત્વે બેવચામાં કારણના દર્શાવી છે તેમજ પોતાનામાં મુજો દેવ છે તે અર્થમાં પામે આવે છે. મુખ્યતા મુજો સર્વજ્ઞ દેવાય છે માટે મુખ્યતા જનવાની જરૂર છે. પોતાની મુખ દહિવે પ્રારંભો તેના પ્રત્યક્ષ પોતાની પાસે અવસેજ, હત્યાદિ બોધ આપ્યો છે.

“ નાના મોટાકાર જીવજાતો બાપનું મોઝું થવું ” એ કાવ્યમાં કવોમાં સર્વે પ્રથમ નાના દેવ છે પશુ મોટા બને છે. મુખ્ય દહિ તેવો બની શકે છે. સરીરજીવ જાતોને કાર્યા આત્મ-કાર્ય બાને બદલ છે. સરીરજીવ જાતો અનંત છે. એક જીવજાત સરીરજીવ અનંત જાતો છે એમ રૂપથી અવગણ્ય છે. આત્મજો ઉપાધિએ અનંત છે તેથી સરીર જાતો અનંત કહેવાય છે. આત્મ ઉન્નતિ કે વિશિષ્ટતા વિશિષ્ટતા પરમાત્મા બને છે, તે અન્ય જાતની સર્વ મોટાઓ પ્રાપ્ત કરી શકે જ, હત્યાદિ બોધ આપવામાં આવ્યો છે.

“ આત્માવસ્થામાં આત્મજીવ વાગ્યું હોય તેવું વહે છે ” એ ઉપરથી કેગવસ્થામાં સિદ્ધાંત પ્રથમમાં આવ્યો છે. આત્માવસ્થામાં જેની કેગવસ્થાની અસર થાય છે તેની મોટી ઉમર થતા કેગવસ્થાની અસર થતી નથી.

આત્મજીવ જેવો કેગવો, તેવો તે થઈ જાય;
 કોરાઈ આવ્યા પછી, વાન વગે નહિ જાય; ૭૭૦
 સદૃમુખ જ્યો વાગ્યું, પડેલાંથી નરનાર;
 કોરાઈ આવ્યા પછી, વાન વગે નહિ જાય. ૭૭૧
 મોટી ઉમર કારણ, વાને તરી જાય;
 સરેશરો જાણ્યું નહિ, સમજે મનમાં જાય. ૭૭૫
 તન મન થઈ શક્તિથી, કેગવો જાણ્યું;
 થઈ પછી જ્યો કેગવો, બની ધર્મો જાય. ૭૭૮

દાન્યાનિ કાળાણી તા નવી કાળિયમ્મ દાનો તપસામા આશ્વા છે, કે
એ વાચનાથી મનુષ્યની કાળાણી નહીં આનિ વિ વળા વિના રહે નહીં.

“ આશ્વામા વિવિધતા અનકા ” એ સાર્વત્રિક વિવિધતા આશ્વાને
વિવિધતા અને અનકાનાં વિવિધતા કાળાણી ને વળાણીમાં દરમિયાન
છે. વસ્તુ માનવના વિવિધતા અને અનકાનાં વસ્તુ માનવ વર્ણવે છે
તેથી તેમા વિવિધતા અને અનકાનાં વિવિધતા આશ્વામા, વિચારો
આશ્વાઓમા, મનુષ્યનાં વસ્તુનાં વિવિધતા અનેકા છે.

મિન્ન મિન્ન જે છે મનો, વિવિધતા ત્યાં દેખ;

મિન્ન મિન્ન દર્શન વિષ, વિવિધતાને પેષ. ૮૦

અનેકતાને વિવિધતા, વિવિધતા રહે ન કાઈ;

વિવિધતા સદૃશ દર્શિએ, નય સાપેક્ષે કથાઈ. ૮૧

મનુષ્ય, ગુરુ, ધર્મસંજ્ઞા, સમાજ સંજ્ઞા, રાજ્ય સંજ્ઞા વિ
ધર્મો સર્વ મનુષ્યોના મિન્નમિન્ન વિચારો છે. તેથી મત સમિધતા કલ્પ
કરવાની જરૂર છે. મિન્નતા અને વિવિધતાને અત આવતા મનુષ્યોને મત
આવે એમા સંકો નથી. ઇલાહિ બોધના કવનો રસથી છલકાઇ જતાં અ
સોકવામા આવે છે.

“ કુમળા પાનનું દસલુ અને ખરેલા પાનની શિખામણ ” મન
કરવા યોગ્ય છે. પીપળ પાન ખરેલા દસલી કુપળીયાં, મુજ વીત
તુજ વીતરો, ધીરી બાપડીયાં. એમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે—

સકુનો વારો આવનો, મત્તવ મઝામઝ ન્યાય;

આનન્દ વા શી ? દિગ્ધીરી, કરેલી મનમો બાપ. ૮૨

મનુષ્ય અવસ્થા સરની, કોઈ ન કરેલા મર્વ.

પડતાને દસલી નહીં, લહે અવસ્થા સર્વ. ૮૩

“ આંખાને કાપનારાઓ વગેરે પ્રતિ આંખાની હિતિ ” એ વિવિધ
આંખાએ પોતાને કાપનારાઓ વગેરે પ્રતિ જે જે બોધવચનો કર્યા છે તે અં
ખા વિચારણીય છે.

“ આંખા પર સાકરીઓ આવે! ” એ વિવિધતા કવનોમાં આત્મવી

દેહીમાં, ખોલીપની રક્ષા કરવા માટે અપૂર્વ બોધ કરેલો અવબોધાય છે. વીર્ષામાં જે જે ચિત્તો દાખ છે તેને સાકરીયા પેઠે વલ્લુવીનો મનુષ્યો સાકરીયાથી બને એવા ઉપાયો જણાવ્યા છે. જેમકે—

આસ લખવી દેહ વીર્ષમાં, અનેક દોષો કટ પ્રકટાય;
 જગ એસે એણ જે હેતુ, આસમેયુને વિશુક્તી ભવ. ૮૫૮
 સાકરીયો પ્રકટયાથી જેણી, આમરણીની આસ રખાય;
 તેણી સંતાનોઆ જાણે, વલ્લુ તંતુઓ વિશુક્તી ભવ. ૮૫૯
 જાસર્થ મુરુગને સ્થાપે, કુર્વે દેવ પ્રજાચારી એણ;
 પ્રકટયો આખાદી માટે, જેથી નસે સખયા કલેક. ૮૬૦

હત્યારે ઉપયોગી અસરકારક દર્શનોની રચના દેખવામાં આવે છે માટે મુગ વાચકોએ તે વિષય અવશ્ય વાંચવો જોઈએ.

“ સખયા સખયાયા અંખાનું ઉભું રહેતું અને નિર્જલ પશુનું પશુનું ” એ વિષયમાં સખયા સખયાયાઓ વિષયમાં છાંદી શકે છે અને નખયા પશુયામાં મરણુ કમલુ વાવ છે. ” જે મનુષ્યો સખયા છે તે વિષય મેજરે છે. અખોઆ અખોના પુત્રનું વલ્લુન આવે છે. કિંથિયા માગેસિયા તારાના તે અધિષે, આખો સખયા દત્તા તેથી તેઓએ કિંદુસ્થાનના યજ્ઞઓને સ્વારીઓ કરી છાંદી લીધા અને ચેતે જ્યારતના માલીક રવા-જ્યારતવાલી કારિઓ ૧૨ કુલુ સિધિવન વરેરે કંજર દેહલી જાતિયો ચહી અધી. તે જાન-વાન દત્તા તેથી તેણે કારિઓને કરાવી છાંદી લીધા-૧૪૭૯ રજપુતો ઉપર મુસલમાનોએ રવાદીઓ કરી અને રજપુતોને તાબેદાર બનાવ્યા. મુસલમાનોને ચિત્તીય પ્રજાએ છાંદી લીધા. પમોઆ પશુ સખયા ધર્મ છે તે નિર્જલ ધર્મ ૧૨ વિગત મેજરે છે. ખો સર્વ પ્રકારની કસ્તિયોચાયા બનવું જોઈએ એવો ઉપદેશ દેવામાં આવ્યો છે. જેમ કે,

સખયા રહેતું સર્વ વનમાં, ધર્મ મહાને એ છે સાચ;
 આખા પાતળ સખયા પશી, કિં ન આવે કંઠી અચ. ૮૬૧
 સખયા સખયા પચેદગા, કરતા તે ન્યાયજ કટોચા;
 કુનુ મધિમાં સખયા છાંદે, નખયાને સખયા ખે જાવ. ૮૬૨
 કિંન એજ છે સત્ય કારો, નિર્જનનાજ અધર્મ વિચાર;
 મુગ જાનીએ જાં કોનીએ, ૫૨ નદિ સખજાનુ કંઈ સાર. ૮૬૩

શકિતમંત્રનાં રાજ્યાધિક છે, સજગા પથે ચાલી જત;
નિર્મલ નિર્મલ પદોચાળા, સજગાથી પામે ■ ભીન. ૯૧

સજગાને સુજ છે સર્વે, સર્વે શકિતપો પામે બાધ;
પુદ્ગિસાગર સકલ જનોની, જગમાં સર્વે કરે સમાધ. ૯૨

બ્યાવહારિક, આધ્યાત્મિક શકિતપો એજ શકિતજીવન છે. બ્યાવહારિક
ધાર્મિક જીવનશકિતપોની રક્ષિ અને તેની રક્ષા એજ ધર્મ છે. એ ધર્મજ
જેઓ વિમુખ યાવ છે. તેઓ અચકલ, મુખામ, દાસ યાવ છે, ખાટે શકિત
પોનો ઉપદેશ આપવામા આવ્યો છે.

“ શુદ્ધ હવા મેવાની અને અશુદ્ધ હવા છાડીને જીવવાની આજ્ઞાન
કળાશકિત ” એ વિાવમા જીવનશકિતપોને મદવાનો તથા મરણ વિચારોને
દૂર કરવાનો ઉપદેશ દેવામા આવ્યો છે. જેમકે—

જીવનના સુવાસ જે જે, જીવન હેતુઓ લાભ જેજ;
મરો તેદને ખાળ ત્યાના, સર્વોન્નતિ શિલા મુખમેજ. ૯૨૬

દેહજીવન ન મનોજીવનના, હેતુઓ મદવા જવશાર;
દેહ કામ ન નાચ જવના, જીવનના હેતુ ભો સાર. ૯૩૨

પ્રભુ નવારો ને બાચારો, મદવા મુજિ પ્રવૃત્તિ સર્વ;
ઠરી હવા લમ અસને દુર્ગુણ, તથા લાભવો ભૂલો મર્વ. ૯૩૭

શકિત વિચારના જેજ રીસામે, ભૂવા પજુ કરવા દહ દૂર;
શકિત લાદવ જે નવા રીવામે, મરો સર્વોન્નતિ મનો હજૂર. ૯૩૪

“ આજ્ઞાની પેઠે નહીન શકિતપો મદવી ” એ વિાવમાં શકિત મદવ
ખાટે અપૂર્વ વિચારોનો પ્રસાદ પડેનો અનુભવાવ છે. બાધક અને બાધિત-
ઓને ઉપજીત બાગવતું બાસ શિશુજી આરવની જરૂર છે. તેમાં મુખ્ય
આજ્ઞા છે. જેમાં કે—

બાધકા કુમ્મ નવી રેડા, બેઠે બેઠે વેચાવ;
અન્વેષણી રાધી રિને, શકિતજી ન જીવવ. ૯૪૬

મુજિ કળામે: કેમલી, અનુભવના પથે મેજ;
જીવે ને જીવડીએ, દેહ કામ હમેજ. ૯૪૭

માતાંબુદિ સ્મિતો, ધર્મશ્ર્વ મધુર;
 નેના વિના ન અધર્મ છે, મરને ધર્મ સઘર ૫૧૦
 મર્મ પ્રસારના કુળની, સ્મિતોના ઉપર;
 બદાંતર તે ધર્મ છે, ધરને તે મિત્રમદ. ૫૧૧
 સ્મરિ.

“ બ્રહ્મની મનુ બરસા પાધી સિદ્ધા ” એ કવનોમા વરુષ બન-
 સ્થાનુ રસિઃ બ્રહ્મનિધિ વર્ણન કરવામા બ્રહ્મુ છે. નેમ્મ પૌત્રવતની બ્રહ્માંત
 ઉપરોક્તિ બ્રહ્મની છે. ગુરુ વરુનું રસીડુ વર્ણન ખલ કચ્ચા બેનું છે.
 “ રક્ષાસા મનુ ” એમા રક્ષાસાનું કશ્ચા મસમ વર્ણન બ્રહ્મોક્તિ
 છે. “ મનુષ્યો બ્રહ્મ ” એ કવનોમા રક્ષાસાની ઉપરોક્તિ ૪૬ રિક્તિએ
 તેનું સ્થાન રક્ષીયું છે.

“ બ્રહ્મણી ૫૭૫ મનિ ” એ શીર્ષક કવનોમા સ્થાન પાછા
 ભસાન મનુષ્યોને પ્રમાણની સિદ્ધા રક્ષી છે. એમાં—

રુદ્રિયો કશ્ચિત્, પાપર વદનાર,
 બંને પાછા રાખીએ, ભૂં એમ નિભા. ૧૦૨૦
 વરુ સંતનિ દેવોએ વડે તેવા ૧૦૨૧.
 પશુ રાવા ૧૦૨૨. કલનો એ ૧૦૨૩
 નિભ પાછા નિભ ધર્મન. સંતનિ બીએ એક;
 કિંટિ રુદ્રે રુદ્ર, કિંટિ રુદ્રુનું મેક ૧૦૨૪
 રુદ્રુમ્મ કારને, નિભા એ કલ;
 તે વજ એ બરુ. ૧૦૨૫. બાળા મુખરુ. ૧૦૨૬

કલિ એકને બાળા પાછાએ સ્વ રુદ્રે. છે, સંતનિ બર-
 ને. ૧૦૨૭

“ એમા નરુદ્રા બ્રહ્મની કશ્ચિ ” એમા નરુદ્રા બ્રહ્મની
 કશ્ચિ રેલાની રુદ્ર ૧૦ એકે રુદ્ર કશ્ચિને મેરુ કલે રુદ્ર ૧૦
 રુદ્રાનું બ્રહ્મ છે. એકો—

નિભા ૧૦૨૮ ૧૦૨૯. ૧૦૩૦ એકે રે વિરો;
 ધર્મ વિરુદ્ધે એક, વડ ૧૦૩૧. ૧૦૩૨. ૧૦૩૩

નૃત્યમા એઃ વિરેયા અનેક, પ્રમટે એવો જન્ય વિરેક;
સર્વ મનુષ્યો એવું વ્યક્ત, મુખ રહસ્યો વિરચા પાપ. ૧૦૩૬

પોતાની પાછળ ધર્મ શક્તિમય સર્વ વિચારો અને પ્રવૃત્તિઓ વડે
એવા એકમાથી અનેક પ્રમટે એવી દેવી શક્તિપોવાળા પ્રમટાવવા માટે ખાસ
દાર્દ્રિક કવનો છે.

“ સન્નમનનું સર્વે, સારા ઉપયોગમાં આવે છે ” એ વિશ્વમાં સન્નમન-
વત્ આત્મભોગી થવાની આવસ્થાના દર્શાવી છે. તેમાંનાં પદો મનન કરવા
સાધક જેવા છે. જેવાકે—

આત્મા જેવો આત્મભોગી થૈ, જગત્તુ જન કર પ્રચાર;
સ્વાર્થે પરમાર્થો કરવા સફ, જીવ્યાનો પુનઃ અધિકાર. ૧૦૪૫

સ્વામી સર્વે ખજાના આવે, એવો થાને પૂર્વ દેદાર;
નક્ષત્રી સત્તા વિદ્યાલોકનો, શુભોપયોગી થા નિર્ધાર. ૧૦૪૬

પરમાર્થે વાપરજો સર્વે, પાછળ પશુ એવો ઉપયોગ;
કરજો માનવ મુદ્દ બાવધી, નિરાસક્તિએ કરવો ભોગ. ૧૦૪૭

નિરાસક્તિથી બંધ નહીં છે, અસક્તિથી થતો બંધ;
નિરાસક્તિ પ્રમટ છે થાને, અપ્રાપ્તે માનવ છે અંધ. ૧૦૪૮

નિરાસક્તિપણે જો આત્મભોગી બને છે તે સર્વોત્કૃષ્ટ કર્મયોગી છે. આ-
સક્તિ વિના સર્વ કર્તવ્ય કર્મો કરતા બંધ થતો નથી, ઇત્યાદિનાં સરસ કવનો
વાચવા જેવા છે.

“ અમર નામના ” જેઓ પરમાર્થી બને છે તે અમર નામ કરે
એમ પ્રત્યક્ષ છે. જેમકે—

બની બક્ષા ઘરા કરી નામનાઓ, બની દાની ત્યાગી તજી કામનાઓ;
બસામા સદા જામ ભેવા વિવેકે, કરે લખ સાચાં સત્ ટેક નેકે : ૧૦૫૧

સ્વાર્થભેદ જો મલો જાણવતા, કરી નામના તેજ જીવ્યા મહંતા;
બની કર્મયોગી કર્વા કામ સાચ, વિવેકી બની કાજ ત્યાગ્ય નકારા. ૧૦૫૨

સ્વાર્થથી કરવા સ્વેચ્છા નામ, બનવા યોગી મન નિષ્કામ;
શુભો માનવ જગત્તુ નામ, સ્વાધિકારે કરતાં કામ. ૧૦૫૩

પરમદેવ જીવન જેઓ માટે છે તેઓ પ્રભુ જીવનમય બની અમર નામનહો કરે છે.

“ અમરજી સુમિત્રા રાજ્ય પ્રાપ્તને અશીર્વાદ ” એ શીર્ષકવનોમાં મુશીએ રાજ્ય પ્રાપ્તને અશીર્વાદ આપ્યો છે તે વચ્ચે લખે છે.

મીમ્ સવાજીરાવ છે, તુષિતિ વિરોધી મુજુમર્ષી,
 દેશમિમાની રસિસાદ, નિમ્ તેજી ન અપકર્ષી;
 વિદ્યા પ્રચારક સુબુલેખ, સર્વથી જે અમણી,
 સ્વાદંત્રને પ્રસારક, જેની પ્રતિ શુભ મણી. ૧૦૬૭

જ્યે અલો નીતિથી, મલે ન રુચ્યપ્રતાપથી,
 ન્યાયાલયમાં ન્યાયને, આપે સુતીતિ ઊપથી;
 નિમ્ જન્મભૂમિ દેશદ, રાજ્ય વિરો છે મુજુ મજા,
 રાજ્ય સવાજીરાવ, મુજુમર્ષી ના રૂપ મણી. ૧૦૬૮

જ્યે અલો પ્રતિનિત, મલે વડે છે રાજીથી.
 સર્વે મુખ્યો દાંતિમાં, રહેલા પ્રભુની ભક્તિથી;
 મીમ્ સવાજીરાવ પા, પ્રેમે બોલી છે પ્રભ,
 જેની રૂપ દાંતિથી, અસાધીની દગલી સભ. ૧૦૬૯

સંવત ૧૮૧૪ ના ચૈત્ર સુદિ એકમી તિથિએ જ્યેજીવનમાં જીવિતામ-
 રાજીર પોસામાં વિરાજતા હતા. તત્કાલે મીમ્ સવાજીરાવ અવકાશ
 સરકારનું આજ્ઞાન મારે અપમર્ષ મુજુમર્ષી આજ્ઞાનમાં મારકાક સર-
 કારના હાથે વિદ્યાત રાજ્ય મલેખા દળો સદાધિરસિ, વિદ્યાનેત્રી સમક્ષ
 “ આલેખતિ ” એ વિચાર પર મેલેને કહ્યું. પર્વત આજ્ઞાન આપ્યું
 હુ. તે આજ્ઞાને પાસના વડીલ મીમેજનતાલ કહ્યે દેવીત જાણમાં
 પ્રસાદારે જાણ્યું છે. મારકાકી મલેખા સુદાએ. સમુપાએ, વડીલદારો,
 મુસા વર્મ, કેમુડીએ વડેને આજ્ઞાન થી અને વિચારો મોખ આપે
 છે, અને અધારિ પર્વત આજ્ઞાનનો મલેખાકી રાજ્યમાં વિરોધ વિદ્યાર
 રહે છે, અને તેમજે મલેખાકી રાજ્યના વાણીઓમાં, મારકાકોમાં ખમિ,
 સુદાજી, નૈવિ અને કેમુડી વડે સમક્ષ એકો-દળો આજ્ઞાને
 આપ્યું છે. મીમ્ સવાજીરાવ મલેખાકી અને મુજુમે સદાવ તથા
 પર્વતએ પરિચય રહેને દોસથી તથા પોતાની જન્મભૂમિના રાજ્ય
 મેલેખી રિતપુર કલંત નામન પ્રસાદમાં જ્યુ તેમજે મીમ્ સવાજીરાવના

ગુણોની, કાર્યોની સ્તુતિ કરી છે. નિઃશ્રમ પ્રેમથી તેમની દરેલી સ્તુતિમાં પ્રેમ વગેરેનો જગજાદ સમ્બંધ દેખાતો છે. પૂજ્ય આચાર્ય ગુરૂશ્રીએ પ્રશ્નને નીચે પ્રમાણે આસીચાંઠ આપ્યો છે.

અમ જન્મભૂમિ સાધુઓ યોગી દુધીરો ત્યાગીઓ,
નિજ આત્મશુદ્ધિ ઝટ કરો યાતિ સહો વૈરાગીઓ;
નાસો યુવાનો જક સકુ યાનિ મજાની પામસો,
ચડતી કળાથી સકુ જનો પ્રગતિશિરે સિંધર જામસો. ૧૧૦૩

અમ જન્મભૂમિ દેસમાં પરુઓ બધી યાંતિ સહો,
પ્રભી સહો યાંતિ પશ્ચી વનરાજમાં યાંતિ રહો;
શુભ યાનીઓ પ્રકરો ધણા સાધુ મહન્તો યોગીઓ,
શુભ યાનીઓ પ્રકરો ધણા ભી કર્ણ જેવા ભોગીઓ. ૧૧૦૪

કવિયો વડે શોભી રહો અમ જન્મભૂમિ જાવકરી,
વિદ્વાન પ્રકરો ક્ષત્રીઓ, વૈજ્ઞ પ્રજાઓ સુખ કરી;
નનન સમે શોભી રહો અમ દેસ ધર્મ સમૃદ્ધિથી,
શુભ સંક્રિતિયો પ્રકરવા કરો, દૈવી જનોની શકિથી. ૧૧૦૫

× × × ×
× × × ×

અમ જન્મભૂમિ દેસ છું સકુ દેસ સિરપર માજાજો,
અમ જન્મ ભૂમિ માત !!! તું લીલા બરી બહુ વાધજો. ૧૧૦૬

પૂજ્ય આચાર્યશ્રીએ જન્મભૂમિ ગુજરાત દેસ માટે લલ્લના જે. ઉદ્દારો કાઢ્યા છે. તે શુભાસીચાંઠ રસથી છગકાઢ જલપ છે, જન્મ જન્મભૂમિ દેસની પ્રગતિની અનિવચ્યો દેટથી બધી છે ? મેમણે સ્વદેશના સર્વ લોકોની દુનનિ માટે

મુસલમાન વગેરે સર્વ લોકોને
। ચેતાવ્યા છે.

સુખ પ્રજાના ઐક્ય માટે તેમના નીચે

સાંજ પ્રજાના ઐક્યમાં પરમા
સાંજ પ્રજાના ઐક્યથી સક્રિય

રાજા પ્રજામાં ઐક્ય હો નહિ મિનનભવ રહે કય,
એવી પ્રભુને પ્રાર્થના સતતજ મટે સર્વદા.

૧૧૦૧

ધર્મોપદેશમાં પ્રાર્થિક આવનાની સયે આવી રાજા પ્રજાના ઐક્યની અને તેની સયે સમાજ દેશ સંપત્તિ સર્વપ્રકાર પ્રગતિ વડે સર્વ વિધની પ્રગતિ કરવાની આવનાઓ પ્રયત્ન એ ખરેખર અનિનંદનીય છે. રાજા પ્રજાના ઐક્ય વિના કશીપણા કુશળ હાલ થયા એ કે. જ નહતું નથી. રાજા પ્રજાના ઐક્યથી શિદ્ધિય રાજ્યમાં પરમાત્મ સંતોષો મળે છે. સર્વજ સર્વ દેશમાં રાજા પ્રજાના ઐક્ય માટે યુદ્ધથી પંચાત્મને પ્રાર્થના કરી છે. ધર્મયુદ્ધ-ઓતું કર્યા છે કે રાજા પ્રજામાં ઐક્ય મટે એવો ઉપદેશ દેવો અને તેની સયે સર્વ શુભ ધર્મોની રક્ષા કરવી. યુદ્ધથી જીવ શાન્તમાં તે માનવતરી સર્વ શિદ્ધિઓ નક્કી છે.

“ અમરજી પ્રતિ રાજાઓદ્યોત ” એ વિષયમાં યુદ્ધથી થેવાનું હવે રહેલું છે. તેનું વિવેચન કરતા એક પ્રશ્ન થયેલ છે તેમ છે. મારે અત્યંત તત્પરથી વિશેષ લખી ચકાસ તેમ નથી, તો જય તેની શિદ્ધિ શાંતિમાં મારે છે.

યુદ્ધથી એ પ્રકારના સદકાર બોધાય છે ૧ દુષ્ટ સદકાર. ૨ માલ સદકાર. ૩મ સદકારો થવાના અત્યંત ઉન્નતિમાં ને ને હેતુઓ છે તે સર્વે અત્યંત છે. અત્યંતને આવ સદકાર કહે છે. યાદગિ યતિમત્ત અત્યંત ચક્રવર્તી છે. તેને સદકારનું રૂપ અત્યંત છે. અત્યંતથી નિન્ન મિનનજો સદકાર છે. અત્યંતથી અત્યંત સદકાર મળે છે. માલ સદકાર ને રમણ છે તે જય હવે છે. અત્યંત છે. તેથી સદકારના અનેક અર્થો થાય એમાં કોઈ અત્યંત નથી.

યુદ્ધથી અત્યંત રાજાપુર છે. અત્યંતથી અત્યંત કલ્યાણોનો માલ છે તેમાં વિર પિતા અને અંજાયાવાથી તેમનો જન્મ થયો હતો. કુર્મક્રિય જાતના તેઓના વંશને હતા. સદસ્ય દશમાં તેમનું કુટુંબ સુખી હતું. હવે જય મુખી છે. તેમને સસારીજામાં ને માલ અને એ નેત્રો હતી તેમના પિતા બેત્રીને થયે હતા હતા. યુદ્ધથી સસારીજામાં મહેતરસ નામ પાડવા અત્યંત હતું. સદા માલ વાંતી ઉમરે તેમને શીમાનીરામાં થયેલ મહેતાની નિયંત્રણમાં અત્યંત નેતરસ હતા. અત્યંત

તેઓ મેસાણામાં રાજગમ દાઓ જણે ન્યાયનો અભ્યાસ કરવા મ્હા.
 ગુપ્તદારાઓ રવિસામંતજીની સદાયથી તેમણે વડંતમદારિ મન્યોનો
 અભ્યાસ કર્યો. દેમસુ પ્રક્રિયા. દેમસુ જિતિ વખેરેનો અભ્યાસ કર્યો. ગુપ્તી
 રવિસામંતજી મહાસામનો પ્રેમ સંજ્ઞાન કરી તેમણે તેમની જણેથી અનેક
 અનુભવો કર્યા. તેમની વચ્ચે સિદ્ધિને અછીવીંદ પ્રાપ્ત કર્યો. મેસાણામાં
 અનુભવર અનેક સંપ્રદાયનાં ચરિત્રો અવરે થયા તથા તેમના વિચારોને અનુ-
 ક્રમ્યા. ૧૬૫૨ સં. ૧૬૫૧ ની સાલમાં તેઓ પોતાના મિત્ર મોહનલાલ
 દેવસામંતની ઠમિયન સુધાના આદેશથી ગણે મધ્ય, ત્યાં ચાર માસ સમય
 રહ્યા. તે પ્રસંગે તેમણે તીર્થ અને તીર્થવાસીઓ વખેરે સમયે અનેક
 અનુભવો મેળવ્યા. ૧૬૫૨ તેમણે સં. ૧૬૫૩ ના મુખ્યતીર્થ ગીતના રોજ
 જાણપુરામાં ગુપ્તી સુખસામંતને પાંચ મધ્ય સં. ૧૬૫૬ માં પોતાના
 માતા અને પિતા સિવ મરણ પામ્યાં. ત્યારથી તેઓ વૈરાગી બન્યા
 હતા. ૧૬૫૬નો તે તેમણે સં. ૧૬૫૪ ની સાલથી ત્યામ કર્યો હતો.
 જાણપુરામાં શ્રી-વિભવસુરિના ઉપાધ્યક્ષ તેમણે રીયાલેટનો મુખ્ય સુરિ
 પંચમની રાત્રે ૬૬ નિમિષ કર્યો અને મુખ્ય સુરિ છૂટ્યા રોજ મહામ-
 હોત્સવ પૂર્વક ગુપ્તી સુખસામંતજી પાસે ત્યાગી રીયાલેટ લીધી. રીયાલેટની
 સુધે આજેના અભ્યાસ દક્ષી જણે મુખ્યત્વે તથા કાબોનો અભ્યાસ
 કર્યો. ૧૬૫૬ ચોમાસું તેમણે સં. ૧૬૫૭ ની સાલમાં સુરત ૧૫, સં.
 ૧૬૫૮ ની સાલમાં પાણપુર ચોમાસું ૧૫, સં. ૧૬૫૯ નું મધ્યસામંત
 ચોમાસું ૧૫, સં. ૧૬૬૦ નું ચેતાનામ ચોમાસું ૧૫, ૧૬૬૧ નું
 વિભવસુરિ ચોમાસું ૧૫, સં. ૧૬૬૨ નું અમાસામાં ચોમાસું ૧૫, સં.
 ૧૬૬૩ નું સાલપુર ચોમાસું ૧૫, સં. ૧૬૬૪ નું તેમણે મધ્યસામંત
 ચોમાસું ૧૫, સં. ૧૬૬૫ નું ચોમાસું તેમણે અમાસામાં ૧૫, સં.
 ૧૬૬૬ નું ચોમાસું મુખ્યત્વે ૧૫, સં. ૧૬૬૭ નું ચોમાસું તેમણે મુખ્યત્વે
 દરેકમાં ૧૫, સં. ૧૬૬૮ નું ચોમાસું તથા સં. ૧૬૬૯ ની સાલનું
 ચોમાસું અમાસામાં દરેકમાં ૧૫, તે સાલમાં અમાસામાં જીતના રોજ
 જાણપુર શ્રી સુખસામંતજીએ શાલ કર્યો. સં. ૧૬૭૦ ચોમાસું સિતેરમાં તેઓ
 શ્રી પેદપુર ૧૫, સં. ૧૬૭૧ પેદપુર સંધ્યા અમાસામાં તેમજ અન્ય દરેક
 અમાસા સંધ્યા અમાસામાં સં. ૧૬૭૨ ના મુખ્ય સુરિ ૧૫ ના રોજ
 તેઓ તેમના ગુપ્તી ૧૬૭૨ અમાસામાં જાણપુર વિજાલપાન કર્યો. સં.
 ૧૬૭૩ નું ચોમાસું તેમણે મધ્યસામંત ૧૫, સં. ૧૬૭૪ ની સાલનું
 ચોમાસું તેમણે પેદપુરમાં ૧૫, સં. ૧૬૭૫ ની સાલનું ચોમાસું

વિળપુરમાં ૬૫૦. સં. ૧૯૭૩ ની સાલનું ચોમાસું- પેલાપુરમાં ૬૫૦. સં. ૧૯૭૧ ની સાલથી કર્મચોમ પુસ્તક લખવાના અતિ પરિશ્રમથી તેમને જીર્ણ નવા સાલુ પડ્યો હતો. સં. ૧૯૭૩ ની સાલમાં તે દૂર થયો હતો. આરોગ્યથી તેમનાં ચોમાસાં આ સાલોનાં આ ભૂમિનાં ભાગે યથા છે. દરેક ચોમાસામાં તેમની સાથે સાધુઓ હતા. જે જે શહેરોમાં ચોમાસાં કર્યા ત્યાં તેમણે ઉપદેશ આપી અનેક સુધારા કરાવ્યા છે, મુશ્કેલીમાં સાધુ સંપ્રે- સનમાં તેમણે ભાગ લીધો હતો. મુંબઈના ચોમાસામાં મુંબઈના સંપ્રે- સનમાં મુંબઈના પ્રસંગે તેમણે સમગ્ર સુચકતાથી કામ લઈ નૈન સંપ્રે- સનમાં જળજીવું હતું. વિદ્યારમાં અમર ચોમાસામાં બે કલાક ઉપદેશ, ત્રણ ચાર કલાક પુસ્તક વાચન, જાહેર ભાષણ, પુસ્તક ભેજન, કર્મક્રિયા પ્રવૃત્તિ, આન પ્રવૃત્તિ વગેરે આદ્ય જીવનનો પરમાર્થ ઉપયોગ કરવામાં મુશ્કેલી અપ- મતપણે વર્તે છે. તેમના ત્યાગી સાધુ સિંચ થયા થાય છે, મજાના સાધુઓ, ગામોગામ દરે ચોમાસું કરી ઉપદેશ આપે છે. આજ સુધીમાં તેમણે પચા- સનમાં આશરે અઢી લાખ છે. માણસાના કાકોર, વરસોડાના કાકોર વગેરે કાકોરો, રાજાઓ તેમનો ઉપદેશ અવશ્ય કરી, તેમને સાદું સન્માન આપી પૂજે છે. તેમના પ્રતિપક્ષીઓ વચ્ચે તેઓ નિર્ભયપણે ઉભા રહી કાર્ય કરે છે. તેમના વિચારો તથા તેમના આચારોના તથા આત્માના અનેક રામી ભક્ત માવિશાઓ છે. ગુજરાત દેશમાં તેઓ જૈન હિંદુ વગેરેમાં કામમાં થયા પ્રસિદ્ધ છે. તેઓ ભેદભાવ રાખ્યા વિના સર્વ જાતના મનુષ્યોને આત્મ સન્માન મળી ઉપદેશ આપે છે. શ્રદ્ધા, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય, અને હેડ જાતીકામમાં પણ તેમના ભાગ લીધો થયો છે. જેનુંધર્મો વિના અન્ય ધર્મો આશ્રય વગેરે શ્રેણી તેમને ગુરુ જેની જુદીથી માને-પૂજે છે. વિળપુરના તથા તેની આસપાસના સર્વ ગામોના સર્વ જાતના શ્રેણી પૂજ્ય આચાર્યશ્રીને મહાત્મા તરીકે પૂજે છે. પ્રસંગોપાત સંબંધ મેળવતા ઉપરની હકીકત જાણવી હવે પ્રસ્તુત વિષય સંબંધી લખવામાં આવે છે.

સંવત્ર ૧૯૭૪ ના કારતક માસમાં તેઓ પેલાપુરથી, વિળપુર સંબંધના આશ્રયથી વિદ્યાર કરી વિળપુર આવ્યા. વિળપુર અને તેની આસપાસના ગામોમાં ધ્યેય થયો. રૂઝાવાથી નિરૂપાયે સંબંધી સાથે જાપરામાં તથા ગામોમાં ગુરુ આંખ નીચે રહ્યા. તે પ્રસંગે પેલાની ગુરુવાર્ધ, આંખની ગુરુવાર્ધ સહાયતા થોવાથી ગુરુએ આંખનું કાળ કરી રહ્યો. આશરો પ્રકટાવ્યા છે. જનનીશ્રમમિશ્રસ્વર્ગાદિપિગરીયસી એ પ્રમાણે ગુરુઆંખ પર શુદ્ધ પ્રેમ

કલિાશમાં અમુન રૂપેને આપને દીકો ખરો.

કુલતણા શુભ નામના મંગલ મંગાના ગુણ બરો;

સરકાર રાજ્ય રીતિયા કામોર તવ રહ્યા કરો,

આંખ ન કાપો કોઈ જગ એવી પ્રવિણાઓ ધરો. ૧૧૩૦

એ પ્રભાણે આંખાનો સુગિ ક્યા ખાર આભારૂપ આભારુનું વર્ણન કરવામાં આમ્યું છે, પદ્માલ અધ્યતમ આભારુનું વર્ણન કરવામાં આમ્યું છે. પદ્માલ બાલાંતરે આભારુનું વર્ણન કરવામાં આમ્યું છે. પદ્માલ બારન દેહને સદાકારનું રૂપ આપી તેનું વર્ણન કરવામાં આમ્યું છે. શુભરત અહિં સર્વ દેશોનો ભારતોશ-આધારેય દિનુરવાનમ સમાવેશ થાય છે. તે ભારતોશની જન્મિતિ માટે શુભોના હાલમાં જે છામણી છે અને તે માટે તે સત્કારે ભજન છે; તે તેમના નામે આપેલા કરતોથી વાચાંને સર્વેને સમ-ભવ તેમ છે.

ભારત મદા સદાકારના સેવક રસીયા જન જની.

ભારતદાણી પ્રમીનનું સદા ગાવનો પ્રેમે અધી;

સદાકાર ભારત જગત પ્રેમિત રિપે રાધણ કરો.

મેં ધર્મ સાધેા જનુરો સદા બદનીઓ મન ધરો. ૧૧૩૧

સદને યરો સદને મતો દેનો અરસવરનું પ્રભુ.

અધો પરસ્પર સદાકારે એ રહેણીથી થારો વિષુ;

ભારત મદા સદાકારના મીઠા રહેને આખરો.

કલિ સમય પ્રમદાણીને નિજ નામ જગત રાખરો ૧૧૩૨

આ દેહનાં જે પંચમુલો તરત તારા જાણુય,

તારાંજ તારી બહિરથી ગુણમદિ તે સદાવચાં;

તારા હાલને દેહને વાચા વરો કલિઓ.

રાધાજી સમય ગુણને કી જે જે જ પ્રમી અભિરો. ૧૧૩૩

નર નર યોના જોરથી સદાકાર ભારત જગતનો.

સદા દેહનાં સિદ્ધિમન્નિ અધ્યતમ ગુણને વધાં;

મદા જગતની રેઝીઓ તીર્થકોથી રે.નને,

સદાકાર ભારત સતિથી કલિવરો જગ યોખે. ૧૧૩૪

કરતો પરસ્પર મેગરી હાથો પરસ્પર મેગરી,

વિદાદિ કલિ મેગરી અનુભવ પરસ્પર મેગરી;

અને દુષ્ટોને ગેમરોને દહિત નવથી વધતી.
એ દહિતએ સહુ મોક્ષન પરમાર્થ કાપે સ.પતી.
આન સ્વર્ગ આન ૧૨ ગુણ ધર્મ કે.વળ દહિતી.
અનન્દ કીડી ઘણતી અનન્દ મે.જે દહિતી.

1149

[illegible][illegible]

જુસ્સાથી ઉપેચ આપ્યો છે. હાંી પ્રાતઃ સુગ્રાસાદેન શ્રી. સપતરાવ માય-
શ્યાને તથા વહીવટદાર મુન્સફ વચેરે સત્તાધિકારીઓને તેમજે નેક માસમાં
રાખ્ય પ્રાતની ઉન્નતિ સખથી જાહેરમાં જાહેરમાં ઉપેચ આપ્યો હતો. મે.
સુગ્રાસાદેન શ્રી. સપતરાવ માયકાકે જાહેર સદકાર સિદ્ધિ વચ્ચે છે. ગુરૂખીએ
તેનો જાણ કરી સમજાવ્યો તેમજે સર્વે પ્રવચના પ્રવચની આવશ્યકતા
જાણી હતી. ધર્મોચ્ચેના હાથથી સખાવડુ આવું સર્વજનિક પુસ્તક
સર્વે પ્રસારવાની જરૂર છે કે જેના વાચનથી મુજરાતવાસીઓની ઉન્નતિ
કાય. મુજરાતી જાણના સખેવું સર્વજનિક, નૈનિક, રીતિક, પ્રવચનિક વિચા-
રથી જાણ પુસ્તક જાહેર સર્વે પ્રચાર થાય એવા ઉપાયો જો વિદ્યાર્થી-
સત્તાધિકારીઓ હોય તે તેઓની ઉન્નતિ થાય એ નિશ્ચય છે. કમયોગ,
સામાજિક મુજ સિદ્ધિ પ્રવચન અને જાહેર સદકાર સિદ્ધિ પ્રવચન એ તથા પુસ્તકો
સર્વજનિક સર્વજનિક પ્રવચન સદાય જુદા છે, એમ વિદ્યાર્થી વાચીને જોઈ
જાણે એવી હોય છે

સામાજિક મુજ સિદ્ધિ પ્રવચન જાણના મુજ સિદ્ધિ પ્રવચની સદકાર મુજ
સિદ્ધિ પ્રવચ છે. પરંતુ સર્વ પ્રકારની ઉન્નતિઓમાં એક સરખા જાણે ઉપયોગી
છે. જાહેર સદકાર પ્રવચનો જોવાત્મક, સિદ્ધિપ્રવચનક તથા રસમાં સમાવેશ
થાય છે. આ પ્રવચનક ઉપયોગ તથા જાણ જાણના પ્રવચન પ્રધાનતા છે.
અને તે જોઈને સર્વજનિક ઉન્નતિ પ્રવચનક ઉપયોગી છે, તેથી તેનો સર્વ-
જનિક દષ્ટિએ પ્રચાર થવાની જરૂર છે. મુજ મહારાજ શ્રી શ્રીમદ્ પ્રસન્ન
જાહેર રજા હવા ત્યારે તે તથા જોઈની તથા સારી રહી હતી-વિદ્યુ અને
મુજપ્રધાન કામ જાણના: આજર્થ મહારાજ તથા એક સરખો પ્રેમ છે. જાહેર
સદકાર સિદ્ધિ પ્રવચનક આજર્થ શ્રીએ જાણે કામ તથા એક સરખો પ્રેમ દષ્ટિ
જાણી છે. વિદ્યાર્થી જાણી રહે જોઈને જાણે મુજ પ્રવચનકથી જાણે જાણ-
નાર્થ જાણી ઉપેચ જાણે છે. સર્વ કામોનું એક: કરવા માટે મુજ મહાર-
જાણી એક સરખો મુજ જાણથી તથા પ્રવચન થાય છે. મુજપ્રધાન
જાણે સારી રીતે જાણ છે એમ જાણના આજર્થ છે

- ૧ જો. જા. મોહનજીવ જોસીમાય.
- ૨ જો. જોષીમાય પ્રવચનક.
- ૩ જાણના નિદા: જાણ પ્રવચનક.
- ૪ જોષી મુજપ્રધાન પ્રવચનક.

વિદ્યાર્થી જાણે પ્રવચનક.
મેમ્બર.

૧૫. વિવેચના મુજબ વિદ્યુતે મુજબ વિદ્યુતે મેલ રિલે,
 ૧૬. ૧૯૫૦ની સાલે ૫૫ના મુજબની ૧૯૫૦ રિલે;
 ૧૭. ૧૯૫૦ની ૧૯૫૦ની ૧૯૫૦ની ૧૯૫૦ની,
 ૧૮. ૧૯૫૦ની ૧૯૫૦ની ૧૯૫૦ની ૧૯૫૦ની.

9999

[illegible]

● ● ● ● ●

[illegible][illegible][illegible]

શુભાશી ઉપરેલ આપેલ છે. કહી પ્રાનના સુખાશાદેન શી. સર્વેતરાવ ગ્રામ-
 ક્યાને તથા વહીવટદાર મુખ્ય વચેરે સત્તાધિકારીઓને તેમજે નેઠ માસમાં
 શાખ્ય પ્રજાની ઉન્નતિ સંબંધી જાહેરમાં અસરકારક ઉપરેલ આપેલ હતો. મે.
 શુભાશાદેન શી. સર્વેતરાવ ગ્રામકારકે આદત સદાસર સિદ્ધનુ વચું છે. ગુરુપ્રીએ
 નેત્રો આપેલ સમજાવ્યાથી તેમજે સર્વે પુરતકના પ્રચારની આરમ્ભકરકા
 જાણી હતી. ધર્માચાર્યના હાથથી સમાવયુ આપું સર્વેજનનિક પુરતક
 સર્વે પ્રસારણની તાર છે કે જેના વાચનથી મુજબાવવાસીઓની ઉન્નતિ
 થાય. ગુરુશાની આગમ સમેયું સર્વેજનનિક, નૈનિક, રિક્તિક, પ્રગતિમય વિચા-
 રીથી આપુર પુરતક ખરેખર સર્વે પ્રચાર પામે એવા ઉપાયો જો વિદ્વાનો-
 સમજાવિશિષ્ટો છેતો જો લેએની ઉન્નતિ થશે જો નિસસદય છે. કમયોમ,
 સત્તામતી મુજુ દિગ્ગજ કામ અને આગ સદાસર દિગ્ગજકામ એ વજુ પુરતક
 સર્વેજનનિક સર્વેજનીય પ્રજાનિ સદાય જુન જો, એમ વિદ્વાનો વાચીને એથી
 અદ્યે જોતી દો છે

સત્તામતી મુજુ દિગ્ગજ કામમાં દર્શાવતા મુજુ દિગ્ગજોથી સદાસર મુજુ
 દિગ્ગજ શુદ્ધ છે. પશું સર્વે પ્રાણની ઉન્નતિવાચા એક સરખા જાને ઉપયોગી
 છે. જ્ઞાન સદાસર કામો જો, પાત્કા, સિદ્ધાન્તકા દાન રતના સમાવેલ
 થાય છે. આ કામનુ ઉપાય તથા દાન લાભિત કરતા, અવરત પ્રધાનતા છે.
 અને તે એકાદ સર્વેજનનિક ઉન્નતિ કરવા ઉપયોગી છે, તેથી તેને સર્વે-
 જનનિક દષ્ટિએ પ્રગર થયતી જાર છે. મુર મહારાજ શી ખેમન પ્રસન્ન
 જાણે રહા હતા ત્યારે તે તમ્હ કોની દત્તિ લાગી રહી હતી-દિગ્ગજ અને
 મુજબાવન કામ જાને. આદર્શ જ્ઞાણના તર એક સરખો પ્રેમ છે. જ્ઞાન
 મહાર સિદ્ધાન્તકા આદર્શ થએ જાને કામ તમ્હ એક ભાગી પ્રેમ દષ્ટિ
 રહી છે. સિદ્ધપુત્રા જાણી રોહા વચે વજુ મુરજામર્શની પામે રહી-
 નર્શ જાણી ઉપેલ સમાર છે. સર્વે કામનું એક કરવા ખરે મુર મહાર-
 જાણી એક ભાગી મુજુ જાણી તથા પ્રજાનિ થયે છે. જ્ઞાનપુત્રા
 જાણી જાણી રહે કામ છે એમ સદાસર અદ્યે છે

૧. જે દાન જે દાનકામ એકેજનનિક
૨. જે દાનકામ કામકામ
૩. જે દાનકામ કામકામ કામકામ
૪. જે દાનકામ કામકામ કામકામ

સિદ્ધપુત્ર કૈન મિત્રમંદા
 મેરમે

અભિપ્રાયો.

ભારત સહકાર શિક્ષણ કાવ્ય.

[illegible][illegible][illegible]

કર્મને કારણે એક સમયે મળી ગયું છે—

જે દાંડિયો જન્મના આ સાખી રે કુખે ગો,
 પ્રણેત્રી દરાર ના દુષ્ટાંગુ સાખા ચો:
 જે જન્મજનિ પ્રેમથી સ્વર્ણજી હરે જે જે જન્મ,
 પાપ દો ના ગુહથી ને નિવિમ્બ છવન બર્ણ:
 જે રો નો એક છે ને તેય યાદે જે રણ,
 તે દાંડિયો જન્મના બચા છે અવરણ ઉગમ રણ.

૧૭મો સખથી નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:—

બાપા સાથ જાહે અને બપા ધીખરના સર્વને,
 મોહાવ ના કમળિયો જ્યો: જોના મરિ,
 મુખ કમંધો જાહાજી જની પરમાર્થના સાથી રહે,
 જે જાહ જાહે તે ખાસ વધવાજ જાદાજી પા સહે.

૧૮મો સખથી નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:—

કુન્દામળ: બાપાનો જાહરિયા રેખા રહે,
 કુખે હર્ષ મેઘવ દાંડી વિષે:પરો:જો જે વહે:
 જાહે:જાનું જાવન હરે પામ જો દરન જાહેર,
 રેખો: જાણ ને અવરણો સ્વકાર સદગુણ ને પહે.

૧૯મો સખથી નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:—

સન મો કિંઈ રહે કેવા હરે સુકુ વર્ણની,
 પામલ વિશે મો દા અને પૂજલ જુદી અર્જની:
 જામનાવ રાત્રુ જાત્રુ ને રેહી પાત્રી રની,
 દા સર્વના અપ સર્વના વે રેહી છે ઉર્જા.

૨૦મો સખથી નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:—

દાંડી પ્રજાપિ: મોહ્યો છે મર્ષગુણો જન્મના,
 તે રેખાં તે રેખાં પ્રજાન વચ્ચે જન્મના:
 જે સર્વને જાહ સ્વ જાદી રાખે સર્વને,
 તે મર્ષજી ગુણો ખાસ જન્મ જન્મ દેવ જાહે.

જે જે વિષય દાંડી પ્રજાન દાંડી પર્વો છે, જાહે છે, તેને
 દાંડી પ્રજાપિ: વર્ણવે છે, જે પ્રજાપિ: જાહે છે તે રેહી રેખા
 રાહ, રેખાં રેખાં રેખાં અને રેખાં અને રેખાં અને રેખાં
 રેખાં રેખાં રેખાં રેખાં અને રેખાં અને રેખાં રેખાં રેખાં

જોડાદરા,

તા. ૨૬-૮-૧૮

પૂજ્ય અધ્યક્ષ,

મહારાજ શ્રી કુદિસાગરજી,

જોડાદરા શ્રી શ્રેણિભદ્ર દાદીભદ્ર દેખાતા નખરાદર વિશેષ
 અપરાધ કે અવર તપાસી કાઢી તારી " સત્કાર સિદ્ધિ " નામના
 કામળ પ્રજ્ઞા જન્ય, તે વાચી થયેા આનંદ થયે. છે. જ્યાં કાળે સત્કાર
 અને રસપર છે. અજાત વસ્તુની દરખાતથી હેરાદર સુધીયા કેરો ઉપર
 બેઠા બેઠા છે તે આપે થયેા જુનાની વર્ણવ્યું છે. આ પ્રસંગના વચ-
 નથી અજાતજાને થયેા હાથ થઈ તેમ અને થાય છે. તેથી થયે કેટલું
 થનથનથી સત્કારથી કુલ સિદ્ધિને અમાર મારા વડેઆવ તો થીય
 થોડાંદે કાલે વચનો લાભ થાયે. પ્રત્યેક્ષિત અવગર મર્વ કામને આ
 પ્રસંગના પ્રસારમાં ખાત કરવાથી મેકુ પ્રત્ય થઈ એમ આજ મનકુ છે.

અધ્યક્ષ તારીખ સારી હો. તીલપુર આજ અવધુ થઈ ત્યારે (૮-
 તને) હાથ લાગે. હાથ એમ વિનંતિ.

ત.

શ્રીચંદ્રભાઈ દા. દેસાઈ.

એન્ડ અસ્ટુન્ટ-સેક્રેટરી રાજ્ય.

" કામળ સત્કાર સિદ્ધિ " એ નામનું કામળ કૈવલ્યનું શ્રી
 કુદિસાગરજી પ્રજ્ઞા એને કુ હાથ થઈ. જુ. ૧૧૨ે સ્થાને તેમ પ્રત્ય
 વીરિયો ઉલેક અગ્ર ૧૫-એ. સરિત્ત અગ્ર વચનું ૧૫૫ કાલના અબો
 છે. કાલના અવધુ મુખનાટીયા અવધુ અને કિષક કે નિર્ધાર અવ-
 વચનો પ્રત્યેક મારા અવધુ ૧૮૦૦૦૦ અવધુ અવધો વચન એ
 કાલિયતી દાલિ અવધુ ૧૫ આપ અવધુ દેવમે એવે અવધુ અવધુ
 છે. અવધુ કાલ પ્રજ્ઞા દોરોદાવા દેવધી એવ કામળથી પ્રજ્ઞાને
 થઈ અવધુ નથી કાલ પ્રજ્ઞા અગ્ર અવધુ મુખનાટીયા છે.

" દેવધુ એવ તે કાલ અવધુ અગ્ર ૧૫ ન અવધુ તિ. "

“ નીચકર ઋણિયો ઘણું, ઘણું નિષ્ઠ સુવતાન;
 છે પેતાના આત્મમાં, સાધન સને સુખજ. ”

એવી અનુભવગતિક અને બધોણક લીટીઓ કોને મોઢા
 શામે ? સામયીજ.

એકંદર રીતે આ પુસ્તકના લેખકનો પ્રવાસ ટું સ્વત્વ મળ્યું છું.

વડોદરા,

૧૧-૬-૧૯૧૮

અતિગુખશંકર કમળાશંકર ત્રિવેદી
 પ્રેસિસર, વડોદરા કોલેજ

શ્રી.

વડોદરા,

માઠપર પંજિમા, સંવત ૧૯૭૪

શ્રીયુગ બુદ્ધિમાગરજી,

આપના ૧૪૫૧ી સનક રા' નવુ કાવ્ય એક તરીકે આખું તે એક
 વિન્દ મળી રૂપકાળી રસીકાવ્ય કે ભજનસંમલ વાંચનાં જે આત્મ
 કાવિ તથા તાપ વાચ કે તના કમલ કોઈક જુદા પ્રકારનો મોધ તથ
 કાવ્યક માત્ર સંકલ્પ " પુ કાવ્ય ઘડીને મળે છે. પારકાની સેવક
 અ. પદ્ય જુદા ફરી રીતે આઈવું કરુ તે નવુ રમખવ રીતે આપે આ
 કાવ્યના નવાનુ કે. મને સમજીને સદ્ગતિનવાળી વાતની તો જરૂર છેલ,
 જરૂર ન રૂપકાવ્ય એ મંચના અને સમજ સંતાના જનુ કલ્પક લેવાની
 કિમી નથી મદન કે તે કાવ્ય તારી રીતે સમજાઈ છે. કહિયા સંગ અને
 મને કલ્પ કરે તમ કે. જે સદ્ગતિની આપે આ કાવ્ય કાવ્ય છે તેમ
 જાણવુંથી કહે તને જુ કાવ્યના કામી અને તેમની રૂપકાવ્ય થતે
 મો. પ. ૧૯૭૪ના કાવ્ય રૂપકા. ૧૧ મદન તમ વગ કિમી નદીને નદી

અ. ૩. કે કે અ. ૩. ૧૧. ૧૨, નંદ કે તને મંચના. આખી
 જુદાકાવ્ય સંજ્ઞાની કાવ્ય રૂપકા. કે મુખકાવ્ય

શ્રી. એ. ૩. ૧૧,

અ. ૩. ૧૧ કે ૧૧. ૧૨ રી. ૩. ૧૧

અ. ૩. ૧૧ રી. ૩. ૧૧.

અ. ૩. ૧૧ રી. ૩. ૧૧ કે ૧૧. ૧૨ રી. ૩. ૧૧ રી. ૩. ૧૧.

દાસી વિદ્યાદેવ જૈનમઝાઈ થી જુલિસામરસુરિએ રચેલું " જ્યારે
સદકાર દિપ્તિ જાગ્યું " અથવા " જન્મ કામ્ય " ઉપલક્ષ્ય વાંચીને મને પ્રભો
આનંદ થયો. મંત્રીય લાવના ઉપદ્રવને લીધે તેમને ને ખેતરમાં બે માસ
નિવસ કરવો પડ્યો હતો, ત્યાંના અધ્યવહારી ઉપરથી આ કામ્ય રચના
તેમને વિચાર થયો. જન્મને દરેકને તેમજે ચિત્તિ પ્રકારના ઉપદેશ કર્યો
છે. જ્યાં સરજ ને શુદ્ધ છે કામ્ય અનેક છે અને રામમાં રચાયું છે.
તેમની કામ્ય દક્ષિ પ્રસન્નને પાત્ર છે. તેમના ઘણા વિચાર વિસમીસકીને
અનુભવતા હોય જન્મે કામ્ય સુધારક કવિની આ કૃતિ હોય એમ અનુભવ
આવે છે. કામ્ય પાત્ર મોડું દોષાયી, અને તેમાં ઘણી ઘણી ઉપદેશો
દિપ્તિઓ સમજાવી દેવાથી, ઘણા ઉપદેશો અને આથી લગાવ એમ નથી.
મીનરૂપ ચોરકો, સંવામકો ક્રમિત, પદ્મસિંચન, પ્રકાર ને હવાવડે શક્તિ,
ઉદ્યોગ, પ્રાણ પ્રુષ્ઠિ, સ્કેપ, ડાંગ દાંગરો, કાલિય ને કામગતા, અમર-
કાલ દક્ષિ, સદનતા, મંજરી મેર, ફરીનું ઉપજવું. પાકવું, સામ વરી,
વસતવું, આમરસ વગેરે જન્મને લઈ તેમજો અને જાતના નેત્રિ,
ધાર્મિક, અદિક અને રાજકીય ઉપદેશ પોતાની જરૂર લઈ કલિતાના જો
પોતા માથા છે. રાજાઓ, રાજ્યના અધિકારીઓ, કવિઓ, બ્રાહ્મણો,
વૈશ્યો, સૌદા, ધર્મગુરુઓ, સત્તુઓ, કોઓ, વજાઓ અને લેખકોના સખ-
ધમાં ને ને રહેવાયું છે તે આશ્ચર્ય ને મનન કરવા લાગ્યું છે.

જન્મ સમયે જેવે રહે છે :-

(હરિગીત)

" જ્યાં કોઈ સીતા સખી, મતીયો પ્રચરતી પરપરે,
તે દેસ સખાંધિક રહ્યો, રાવણ દક્ષિ તે વરે;
સાધી લક્ષ્મી જન્મે આવી સુધારા શુભ કરે,
મયાજી કલક સર્વે નિજ હર્મ પ્રેમે અનુસરે.
જન્મે જન્મવત્ તે જાતી તેજે સિંચના કાલકરે,
ઉદાર કરતી રેલો ને ધર્મનો ભેગો જને;
સદુ જાનના દિપ્તિ જો ને સાધીઓ જન્મકરે,
ખેડા રિતબે પેલા જાવન મજાન ને કરે;
હર્મકર કર્યો જાવરે ને સ્વાધિકારે ધર્મકરે,
ખેડા સુધારા નામકો રહેલ વાવ ને હર્મકરે. "

પેલા જાલિયાં આપણાં કવિ રહે છે :-

વિદ્યા એટલે જીવિ એટલું જોવા વિના સ્ત્રી શાકે નથી કે એ તેમના આ
પુરુષનાં સ્વાસ્થ્ય અર્જુને પોતે હોતે તે તે મેલો વિદ્યાન સેવા અને વત્સલો
હોતો જોતે તે સ્વાસ્થ્ય કરી કુરોંધ છે.

ੲ. ਸੇਖ.

સ્વચ્છતા દામડી યા

ବିନୟନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଶ୍ରୀମତୀ

[illegible]

૯. જાહેર ગૃહ

२०००

Copyright © 1992

ધંધલ સપાટણાને બાધીપીડિ બધિયા,
 નિલ બન્ધજૂનિ રાધિયા ઉગમ ગુણેને ભરિયા;
 બાધરંધલ નિલ બન્ધજૂનિ નરધિને સરેપુ.
 રવિએત્તી એ રત્ન મુખ એથં ન રત્ન છે નહુ. ૧
 મુખરત્નનાં નારીઓ કશુ ઇય મુખમય રિયે,
 બાધરંધરિ નિર્બળી સપ્તિય રિયે ઉભાએ;
 ધંધલ સપાટણા મવાણા રાધિ ભય રીયે,
 રિયે મલલ રિયેથી મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૨
 ઉગમ ગુણેથી રીભગ નિલ રીયેથી મારી રી
 બાધથી રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 ધંધલ સપાટણાની મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૩
 રિયેરિયેથી ને રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 ધંધલ સપાટણાની મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૪
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 ધંધલ સપાટણાની મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૫
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 ધંધલ સપાટણાની મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૬
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 ધંધલ સપાટણાની મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૭
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 ધંધલ સપાટણાની મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૮
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 ધંધલ સપાટણાની મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૯
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 ધંધલ સપાટણાની મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૧૦
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે રીયે
 ધંધલ સપાટણાની મારી રત્ન કંધાર રીયે. ૧૧

દી. રીયેરિયે રીયેરિયે રીયેરિયે

રિયેરિયેરિયે—રીયે રીયેરિયે રીયેરિયે

ॐ महम्

ॐ ह्रीं श्रीअस्तिआउत्तमः

ॐ ह्रीं श्रीसुखसागरगुरुप्योनमः

भारत सहकार शिक्षण.

(भगवत-पुस्तक)

ॐ अहोपरम प्रभु, परमेश्वर तुल्य धामः अनेक नामे लभ्यते, प्रिये इह प्रथम.	१
मिल मिल आचरिषे, अनेक नामे जेहः गुरु ब्रह्म मिलार प्रभु, अक्षय दत्त अनेक.	२
मिलन सोऽहं प्रभु, एतन्मसि लभ्यते आपत्त एतन् सर्वत्र, एतन्मसि तुल्य आन	३
इहं अहं प्रियमभव, अक्षय अक्षय लभ्यते अहंमही नहि मिलन दुः, होत एतन्मसि सेव.	४
भगवद्गीताधारी, अक्षयप्रभु लभ्यते एतन्मसि तु प्रभु, अक्षय मिलन सेव.	५
सर्वमही आपत्त तुल्य, परमेश्वर आचर; प्रिये प्रभुं एतन् मे, अक्षयप्रभु लभ्यते.	६
गुरु ब्रह्म लभ्यते, मिलन तुल्य. सर्वमही तुं भव, एतन् होत तुल्य सेव.	७
सर्वे भगवत्तुल्य, तुल्यही लभ्य अक्षयः अक्षय अक्षय तुल्य तुल्य, तुं तुल्य लभ्ये लीन.	८
तुल्य ब्रह्म तुल्य सर्वत्र, प्रिये लभ्य अक्षयः सर्वे लभ्य तुल्य लभ्य, अक्षय तुल्य लभ्य.	९
अक्षयप्रभु तुल्य लभ्य, अक्षय लभ्य तुल्य लभ्य तुल्य लभ्य, अक्षय लभ्य तुल्य.	१०
लभ्यप्रभु तुल्य लभ्य, अक्षय लभ्य तुल्य लभ्यप्रभु लभ्य, अक्षय लभ्य तुल्य.	११

સસમાં હરણું નિર્ભય રમે, હિંસક મનમાં રહેમ જ મમે;	
અનર્તાદિક જેમાં નદમ, સરસ્વતી પાદદ્વય ધામ.	૨૪
વટાસા સુરત શુભ દહેર, બધાં લક્ષ્મીની વર્તે સ્કેર;	
અમદાવાદ નખર ॥ બેઠ, ગરીબને પણ બધાં નહિ કલેશ.	૨૫
દહેરો ગમે બધાં છે પણ, સોદામણાં જેમાં ના મણા;	
મિટીય શબ્દવાડી સાજ, સંસ્થાનેત્રું જડ સામાન્ય.	૨૬
ઉત્તરમાં આપુનો પહાડ, પધિખ અરબી જલસિ ખાડ;	
પૂર્વે સામગા આંખાનેર, દક્ષિણ કોણે મુંગધ દહેર.	૨૭
ગુજર અમદાવાદ પ્રેસ, સાબરકાંઠા ઉત્તમ દેસ;	
તેમાં પણ વિદ્યાપૂર જગ, દેખતાં પ્રગટે મન રામ.	૨૮
સ્વર્ગથી નવનવન અહીં, આખું એરી શામે મહી;	
આપ્રાકિ વન શામે સાર, જેની શાજા અપરંપાર.	૨૯
તંબુ પાસે આંગા પણા, કુદર શામામાં નહિ મણા;	
સુર અમે છે સદૃશ બેઠ, તેની અમગ બીજ હોડ.	૩૦
અધિતિ વર્ણન તેનું કર, પ્રશ્નને પિડે તે વર.	
સર્વ સિદ્ધિ આપી જાય, જેના વર્ણનમાં સમુદાય.	૩૧

આમ બીજ રૂપ ગોટલો-તેમાં આંખો.

હરિગીત.

આંખા લણે જે ઝેટલો, આંખો સખાઈ લઈ રહો;	
અબજામાં જેમ બાવ છે, સફાંડે દખાતે લલો.	૩૨
કામદિ સંમેળો લહી, અબજા બાવ જ રાવ છે,	
તેમ ઝેટલો યાજુ: વિષે, આટલી પ્રમદા છે.	૩૩
એ આમ ઝેટલીમાં સખાડું, વડા જય વાગું છું;	
જમ વાંડે લાવ પ્રસન્નથી, વાગું છું જે નહિ હડું.	૩૪

યાણામાં ગોટલી પર આટી.

વાજું કરીને ચેટલી લાલી જ મુતિપ્રાપ્તિ,
હાડી જ મુતિમાં અહો: તે બાવ પ્રસન્ન મિતે;

મર્મો સદા લોકના રહે પ્રકટે ઉઘાડા થાય છે,
ઉત્પત્તિ પૂર્વે લોકનું સદૃશ્ય મુપ્ત રખાય છે.

લોક મહત્તા જનુ વધે રક્ષણ મજાનું થાય છે,
કુદત્ત વધી લોકનું ભડું મર્મોદિથી સમભાય છે;
પ્રમતિતણું ઉત્પત્તિ સ્થાનો લોકને કાર્યો કરે,
પહેલાં ઉઘાડા ના કરે એવી શિખામણુ દિશ ધરે.

જનુ મુપ્ત રાખો કાર્યને ઉત્પત્તિ પૂર્વે મુક્તિથી,
ઉત્પત્તિ કાણું કાણું શિખરે મજાનું જૂઠિતથી
જલ વાયુના સંયોગથી ઉત્પત્તિ આગામી થતી,
સંયોગ વધુ ઉત્પત્તિ નહિ એવી જ ધારે સન્મતિ.

સંયોગથી ઉત્પત્તિ.

સંયોગ સર્વે કાર્યમા મળતાં જ કાર્યો થાય છે,
પ્રવિશ્યાદિ પામે જૂતનો સંયોગ જગ કહેવાય છે;
સંયોગ મન માન્યા મજે તે કાર્ય સિદ્ધિ ઝડ થતી,
સંયોગને જે મેળવે તેની જ જગ ઉઝી મતિ.

એતન અને જડ તત્ત્વના સંયોગથી જગ છે છત્ત,
સંયોગ પહેલા મેળવો ઉત્પત્તિના એકું મત્ત;
સંયોગવધુ નરનારી વધુ પક્ષીજ આદિ કંઈ નથી,
સંયોગ સાચા મેળવો કુદત્તણુ નિવમે મથી.

સંયોગ વધુ જે એકવો તે જડ થતો ક્યારે નહીં,
પાછા સદા અસ્તિત્વમા સંયોગ સાચા છે સહી;
કાયોતણી ઉત્પત્તિમા સંયોગ સારા મેળવો,
અનુભવ હરીને મુક્તિથી સંયોગ કાળે કંગરો.

સંયોગને નિગમન કરી આંખો પ્રગટતો જોરથી,
ગુપ્ત કર્મને પ્રગટાવ્યાં કાશ્યાદિ હેતુ ચોરથી;
સાચી શિખામણુ આગના સંયોગથી લેતા રહે,
સન્તે મદન્તે દસ્યમથી સદ્ગુણો લેતા અદો.

આંખાનું વાડોલિયું તે ઉપરથી શિખામણ.

રક્ષક કરે વાડોલિયું વાતેજ અબો રક્ષક,
હરો મરીતી અગ્નિ દેતો નદી તે બહુવા;
કાંઠાલક્ષ્ય વાડોલિયું લણુ રક્ષકની રક્ષા કરે,
તેથી શિખામણુ શુભ થશે નરનારીને જગમાં ખરે. ૪૩

વાડોલિયું સમ જે જને તેથી જ રક્ષા નિગલણી,
શુભ ફરિયો, વાડોલિયું સાબ્યગ્નિ રક્ષણ બહી;
કંઠક સમાં શુભ રક્ષકને જે ફરિયો તે ધારવા,
સાબ્યગ્નિની રક્ષા કરે રક્ષક જનોને વરવા. ૪૪

આમગ્નિ વાડોલિયું નદી કરે જાવગને કથા,
શુભ રક્ષક સંતતિ રક્ષક વાડોલિયું જન સર્વથા;
વાડોલિયું વણુ દોરથી અબો નદી રક્ષાવ છે,
રક્ષક જનો વાડોલિયું જેવા સમ વખણાય છે. ૪૫

જો નદી વાડોલિયું તેનુંજ કાળ બચ બધું,
મરે કરે વાડોલિયું રક્ષકવિરે જે શુભ કરે;
ગુણો જની વાડોલિયું સહુ ધર્મની રક્ષા કરે,
ધર્મો સજગ શુભ રક્ષકા કાળકિ દલોત્ય જશે. ૪૬

સમગ્રજ રક્ષક દેવોનો વાડોલિયું સમ જલણ,
નિજ બાલકજનામથા ઉપદેશમા તે અલણ;
વાડોલિયુંની સાથ કાળકાળની શ્રદિ કરી,
કુલકુલકાળકાળ તે ધારો જનો એ સમગ્ર. ૪૭

અ વિષય વાડોલિયું જદુ જાલજ જદુ. કલુ રિયે,
વાડોલિયું વણુ જો નદી મોટો વધો જગમાં રિયે;
મરે કરે વાડોલિયું નર નરીએ નિજ મુલુ વણું,
નિજ રક્ષકવિરે રક્ષક વાડોલિયું રક્ષક વણું. ૪૮

જે જાત કાંઠાના સખી તેને નદી વાડોલિયું,
રક્ષક સ્વયં તે જલણ કંઠક સખી અંત ખેડણ;
વાડોલિયુંની રેખતા તાલત ધરો વાડોલિયું,
કાંઠાજ કાળ રક્ષક કાંઠાથી જે જોડિયું. ૪૯

ભાં નિવમ ના સચવદ ત્યા પાણી ન જગ આપે કદ,
કુલતણા એ નિવમને જૂદો ન જાઓ સર્વદા.

૫૬

આ નિવના સદુ કાવતાના શાવદા જાણે સહી,
કુલ તણા શુભ નિવમને કલ્પમેળો દ્યારે નહીં;
પાણી વપે ણે પાણીથી પાણી મધું તો સદુ મધું,
પાણી રહે છે પાણીથી પાણી રહું તે સદુ રહું.

૫૭

ખાટે જ રેણે પાણીથી જન ! બાલ્ય જીવન સર્વનાં,
પાણી ક્યેરો જીવનને બોલો ન વચનો મર્વનાં;
નિજ કલિની ગાદેરે પાણી નહિ પાને રહ્યો કદ,
રહ્યોતણા એ નિવમને જાગીરો માનવ સદા.

૫૮

નિજ આત્મ ધરમા પાણીને બરીને જ પારો સર્વને,
તેમાં જ દિશા ધારને વહેણો નહીં થદ મર્વને;
અનુભવતણા કુલ મધુ પાણી મર્વા જન જાણુદા,
તેમંથી ધરમા બરો નિજ કલિ પાણી આણુદા.

૫૯

સદુલ્લખું રહ્યો બધા પાણીનો લિયો તમે,
દાતાર રહને સિયતાં કાર્ણવ ધારો ના કવમે;
જન્ય રમે આત્મા રમે પાણીવડે રેણે બરે.
૫૫ । ના જગત જીવી નિર્જીવ જામને કરમરે.

૬૦

બારતનનો સ-દા એ પાણી વડે તેવું કરો,
શુભ કલિયો જે નજારી તેણે જ પ્રમદરો કરો;
મદા સમા માનુસ જન્ય પાણી વિદના જાણ્યા,
તે સમજતા નહિ બોધને રમે કરે નહીં યાચ્યા.

૬૧

સર્વે જાનેનાં હાવને પાણી વડે સિયન રો,
પાણી વિદના મનનો !!! દસવધી બતે મરો;
નિજ દેહ સંપત્તિથી હદિ જીવી પાણીનો,
કલ્પેતણા સદુ સરને સમજવું સુલભના બરે.

૬૨

સદુ યાચ્યાં કરે કરી પાણીનો રેણે જાણે,
તેથી જાણે હોયો તમે કલ્પેતણા સમા જાણે;
સદુ જીવદ ધરપાતણા પાણી વડે જન ધેરવું,
તેથી જાણવી કલ્પને કરે જાને નહિ દોષવું.

સદ્ ગતનના પાણી વડે પોણી દુહા મોટા થવું,
સદ્ ગત પાણી દાનથી જીવન બને ॥ અમિનવું;
ત્રીપાદિની રક્ષા વડે પ્રાણી સકળ રક્ષાય છે,
‘અક્ષિત’ ઉપાસન યાનપોગ જ સાર મન સમગ્રાય છે.

સદ્ બાલ બાલિકા વિને પાણી નવું પ્રકટાવવું,
સ્વાતંત્ર્ય સર્વે ગતવું બેઝી પ્રકટ દર્શાવું;
સંપાદિની પ્રગતિવિને પાણી નવું સિંચન કરો,
સ્વાભાવિયાની સ્વામયી જાનીને હંફમ શિક્ષા ધરો.

નટપટ વિને પાણી બરી વિશ્વોન્નતિ સિંચો ખરે,
મુકમ મઠી સકુમા સદા બૂરો ન કિખામણુ ખરે;
સંકટ વિપતિ સમયમાં સદુને જ પાણી આપવું,
ગુણ શક્તિના ‘વિષ્ણુ’ બની ‘ચિન્મય’માં હાવને રથાપવું.

પૂજાધને ક્રિસાદથી પાણીતણુ સામર બનો,
‘અવિતબ્ધતા’ના નાદથી દૂરે રહે સમગ્રુ જનો;
નિર્જલપણું પ્રકટાવ ત્યા પાણીતણું સિંચન નથી,
સમગ્રન્યુ એ એક ચાત્રમા ચાલે સકલ વાઝી મઠી.

પાણીતણુ સિંચન થઈ આવે વધી ક્ષણક હરે,
બાનુતણુ કિરણો વડે શકિ મઠાની છે ખરે;
નગવા પ્રકારી નરનના ત્યા બામરદિ થાય છે,
અનુભવ મઠીને મોઝીએ પ્રગ્નિ જ પથે પધાય છે.

પ્રકાશવડે જુદિ.

મનુ પ્રકારી આજ શકિ થાય છે સાચું ‘કવું’,
દાનપ્રકારી વિષ જીવોની જ શકિ છે રતવું;
અપ્રકાર છે બધાં દાનનાં કિરણો વડે જીવોવિને,
ત્યા સર્વ ભવિ ઉન્નતિ થાવી જો નગરે રિમે.

૧ અક્ષિત, ઉપાસના, જાત ખરે કર્મ એ આર યોગથી સર્વ ભવિની
૨૪ છે. ૨ અપ્રકાર ૩ દેવ શક્તિ આત્મામાં. ૪ વરાણું ટેવ છે
વચની બધા નથી મેલ વાઝો ના. ૫ નમન કરે છે. ૬ કવું.

જે તાપને પામે નહીં તે ડભલિ ના નિષ્કરે,
તાપ જ મહાને પાણીને સન્તો અનુભવ એ ધરે;
જે રક્ષા પર તાપે પડે નહિ રહિ તેની નહિ થતી,
તાપે સહી પાણી રહે એવીજ સન્તોની ગતિ.

૭૦

હવાપડે જીવન રાક્ષિની વૃદ્ધિ.

અવશ્ય તાપ જ ને હવા અંજાવણી રહિ કરે,
જે શુદ્ધ વાયુને મહે તે રહિને પામે ખરે;
વાયુ વિના નહિ જીવન છે મારે હવાને પારવી,
ચોખ્ખી હવા જીવન કશું અગતી ન પાછી વાગતી.

૭૧

ચોખ્ખી હવા જોએ મહે તે પ્રાણની પુષ્ટિ કરે,
સ્વાસ્થ્યતાની રક્ષા કરે આયુ વધારે તે ખરે;
ચોખ્ખી હવાની દુમનગ રત્નો કોયડો નહિ કરે,
ગ્રીષ્મીયો ચોખ્ખી હવા પામ્યા વિના અતિ મરે.

૭૨

શું રાત્રી પામ્યાથી કશું ચોખ્ખી હવા જો ના મળે,
ચોખ્ખી હવા વજુ હાવની પ્રસન્નતા ના પગ થડી;
ચોખ્ખી હવાની આમળે કાઠિ કશા કા કામની,
ચોખ્ખી હવા વજુ દિગ્ગંથી વલે કરે તે નામની.

૭૩

ચોખ્ખી હવાને પામવા વન ગામમાં સતો રહે,
ચોખ્ખી હવા સમ ધન નહીં સન્તો મહન્તો એ કરે;
ચોખ્ખી હવાની આમળે વારી જડ ધન આરિને,
ચોખ્ખી હવાની આમળે વારી જડ મહા આરિને.

૭૪

ચોખ્ખી હવાને શ્વેતીએ લેછે જીવે છે જીવન,
સંતે સરે સ્વચ્છ વાયુ મહાભુષા મન અલ્પન;
ચોખ્ખી હવા જો ના મહે જીવનગ્રાહી તે વધતી રહે,
ચોખ્ખી હવા વજુ મરજુ છે એવું સત સન્તો કરે.

૭૫

ચોખ્ખી હવા રક્ષોની રહિથી રહે છે જીવન,
જ્યાં રક્ષાદિ, રહિ ત્યાં સાચું હાવમાં આજુરી;
ચોખ્ખી હવા રક્ષોવણી રોએ કરે મહા જીવન,
ચોખ્ખી હવા અરોગ છે રોએ કરે મહા જીવન.

૭૬

[illegible]

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

... ..



જે ખમ નિના ના મયમ છે કાણ ખાંભે વળ્ય બરી,
 સહુ દાર્દમાં સહુ જાતના સ્વભો નિના એવું સરી.
 દોભે જ સ્વભાવનો જાંભો વદા તેણ જાનો,
 દોભી રહો સમી રો દાખા પ્રદાખાકુન જાનો;
 દુષ્કારનો સર્વે જાને દાખા પ્રદાખાકુન જાનો,
 દેવના રસના પુરને પાછળ વદારી જાણ લડો.
 સર્વે સજ્જન રસતણું જે દાર તે યદ જોયય,
 સમીરણે પ્રદાખા જાખામજ્જન પેંગયા;
 સમીરણી સહુ અજાણી દોખા પદો મંજીરવા,
 જીવો સજ્જન રસ જાવે અનારૂ પરીને પીરવા.

૬ રહી લીધું કરનાર.

લીધાં તારાં જાણું, લીધો વળું મુખપા;
 લીધું રહી લીધું રહે, રહ્ય રહ્ય મુખપા.
 લીધું રહી લીધું રહે, મીરો સીતલ જાણ;
 ખન્ય ખન્ય અંગા તબે, ધરતો રહી દાર.
 લીધો જમ દોભે સાર, પરમાર્થોમા બેધ;
 રહ્ય રહ્ય તું વડો, અન્યો તારી દો.
 લીધાં પરી નિજને, રોલો મુખોપરેશ;
 સહુ જીવો લીધાને, ધારો અંતર બેસ.
 મારે દુખે દુખી જાને, ધારાઈ ધરવા પ્રાણ;
 તેણે લડુ લીધાં રહ્યાં, જીવના લેં રાણ.
 અન્ય જીવો નિરખી મુખી, સુખિયો મનમાં પાવ;
 ધારાઈ સ્વાર્થો જે રહે, સુખિયો તે રહેવા.
 અપે સીતલ જાણી, અન્ય જીવોને બેસ;
 લીધો તે રહેવા છે, રહે પાના રહેવા.
 લાગ સહે લાગ જ સહે, સહેલો જીવો પાવ;
 લો જાણ જીવો મંજીર રે, ધરતો રહ્ય જાવ.
 જીવન રો વડે ત્યાં વડી, લીધાં ધરનાર;
 આખ રહ્ય જાણું જીવે, સહુ મંજીર રહેવા.

- ક્યું ન લીધું જમમાં કોનું, કોગટ તેના છે અવતાર;
ખાવજીવ્યાથી પશુ તે જૂઠું, પિત્ત પિત્ત તે નરને નાર. ૧૨૧
- પરનાં સુખ દેખીને જગતા, દુષ્કાંઠે સુકા થઈ જાય;
છત્તી સંજિએ સ્કાપ કરે ના, સુકા તે જમમાં કહેવાય. ૧૨૨
- વિતાદિનો સંચય કરવા, સ્વાર્થથી દરતા પર પ્રાણ;
નિર્દયતા અંગે અંગે તે, સુકા જન કહેવાયા જાણ. ૧૨૩
- આંખાનું સડું ખપમાં આવે, મંગલીક દર્શન કહેવાય;
જેનું કાંઈ ન ખપમાં આવે, તે ક્યાં તેની ગુણના પાપ. ૧૨૪
- દયા ન લાવે દુઃખી જનની, અન્યાયી જીવન ધરનાર;
મંગલીક દર્શન ના લેવું, સુકા તેના નરને નાર. ૧૨૫
- સેવાનુ શીખ્યા જે સૈકા, દાનતણા નહીં શીખ્યા પાક.
લીલા નામે લેકા પશુ સુકા, જૂઠા તેના સખગા દાક. ૧૨૬
- કંડી આખ ન મીઠું મુખકું, ચીતજ જેની છે નડોં ડાપ,
લીલા હાથ નડોં છે જેના, સુકા તે જમમાં કહેવાય. ૧૨૭
- ધન્ય ધન્ય આંખા તવ જાતિ, પરને ઘટે ધરતો સર્વ;
આપીને કંઈ કહે ન કોને, મૌન ધરે નહિ ધરતો ગર્વ. ૧૨૮
- લીલી લકારી કાયા સહેજે, આક્રમે છે નરને નાર;
લકારા સમ જે થયા ન લીલા, પિત્ત પિત્ત તેના અવતાર. ૧૨૯
- તાપ પડે પશુ અકળાતો નહીં, લીલાઈ ખમણી ધરનાર;
મેઠા મનના માણસ મેઠા, વિષતિમાં તજે ન ખાર. ૧૩૦
- ખાલ તાપ પશુ મનથી લીલા, જમમાંદિ સાચા દાતાર;
લાખે દાતા જન કો પાકે, આખા સમ જીવન ધરનાર. ૧૩૧
- સેવું સડું નહાવું લાગે, દેવું મીઠું મન દાતાર,
ખાનદાનવા આંખા લકારી, સાચી જમમાંડી જમકાર. ૧૩૨
- પશુરિક લીલાઈ ધારી, હન્ય થયે કાયાએ બેચ;
કવિપે કીર્તન કરતાં લકાર, કરતો રહેતો દાન હમેચ. ૧૩૩

ઉચ્ચતા.

- હવ્ય મુખેથી હવે ચાલે, મગધી અંગે નિર્ધાર;
તવ યેવો અમરો પડેન્ની, ઘની હવે જગજગાર. ૧૩૮
- અન્ય મુખેથી સ્પર્ષા કરતો, તો પણ નમતો રહેતો છેક;
હવ્ય જાનિયો સ્પર્ષામાંદિ, ધરે નમના ધરી વિવેક. ૧૩૯
- મુખો લાડ છે હવે કુલ, નમે ન તેથી વિભૂતી જાણ;
હવ્ય જનો જમ ધરે નમતા, અહડ હહડ કરી ન શાવ. ૧૪૦
- અંગાની ઉચ્ચાપ સોલે, સોલે કવ્યુ જતા ન લાડ;
નિય જનો: હવે કાલે પણ, લાડ પરી શીમે નહીં સાર. ૧૪૧
- અહડ હવે લાડ પરી જો, કૌશી રજસના ધરનાર.
કૌશી સમ તે કરી ન શાવે, નીચજનો નહિ હવ્ય કનાર. ૧૪૨
- હવ્ય જનો મહેલે છે કવ્ય, ખાણ ખેલમાં રહેનાર;
મહે રહેરે લાડ હવે પણ, માન ન પામે જગજગ સાર. ૧૪૩
- અંગા સાથે સ્પર્ષા કરતું, લાડ અરે પામે અપમન;
સિંહ ચામડું રાસમ ઓરે, જૂડે રાસમ જમ પદિમાન. ૧૪૪
- સદ્યુષ્ક પણ જો માન આપી, હવે કાલે કરતા કાળ;
પણ અહડ કહ હેલ પાતા, અહરુદિના ધારી સાજ. ૧૪૫
- રવિ દયી મે મુલથી કવ્ય, જગજગ કરતા સદ્ય પ્રસય;
તેની છે કવ્યો અંગે, કુલથી શીમે છે કલ્યાણ. ૧૪૬
- સાવ: સિંહ રામાવજ જનો, જગજગી જનો નિર્ધાર;
જાકાતો તેનો નહિ કપરે, આમરજ દશન વિચાર. ૧૪૭
- જગજગી કવ્યો કાલનો, અમરજનો રાવરસન;
પૂર્વ જગજગ સંચારો છે, હવે નીચ કપાલિક ઘન. ૧૪૮
- કુલમે અંગની ઉચ્ચલ, દપ્પાતે સમજે નરનાર;
કુલકલિકી કવ્ય પાવો, રાવકલિક પ્રપ્તિ સુખસાર. ૧૪૯
- કવ્ય કાલે જો ન નીચ, મનન મન પામીને શેક.
સદ્ય દપ્પાતે કુલમે નરનાર, જમી કવ્ય કારો હો રાક. ૧૫૦

- જેને જ જેવું થોમ જે કાલિય તેને તે મને,
તેમજ ચાતાં વિપ્રિતિ તેનુંજ જીવન ઝટ ટમે;
કુવ તણે જે કાવો તે ધર્મ વસ્તુ સ્વભાવથી,
દામ્યે કાવિ ના ટમે અનુભવ કરો દાસો મથી. ૧૫૮
- આર્યજે સોભાપણે કામધણું જ્યાં જે ધરે,
તેવું ધરો જમ માનવો રહીને સત્તા માનવ વો;
કામધણું છે સર્વમા તેનેજ યુક્ત્યા કેગવો,
તેથીજ નવજીવન ધરો અનુભવ ખરો એ મેગવો. ૧૫૯
- સાન્દર્ભ કામગતાવિષે નિજ જીવન રસ તેથી વહે,
તેને વળે ના માનવો સન્તો મહન્તો હમ કહે;
સર્વામ જીવન જ્યોતને પ્રચલવતું કામધણું,
મંભીર અન્તરૂ મર્મને નિજ હાવમા ધારો ધણું. ૧૬૦
- કાલિય કદરુણુ ધર્મ છે સ્વાભાવજંમન ધરતા,
કાલિય કુર્મુણુ સુનુની નાદક પ્રતિ દૂરતા;
કાલિય મગ અખાતમ છે પુરુષાર્થમા નિષ્કવણું,
કાલિય રેડી નેડી છે પર્ણવ એના જલુ મલું. ૧૬૧
- કાલિય આત્મા દેહનું ને સંધનું, સામાજ્યનું,
કાલિય સર્વ સમાજનું ને ધર્મરક્ષક રાજ્યનું;
કાલિય નરનું રૂપ છે ઉપસર્જ સદેશમા ખરું,
કામધણું જી રૂપ છે સાથે રહે બે જગદ્ગર. ૧૬૨
- કાલિયથી જન્મ વિજ્ઞા છે કામધણુથી ભવન્યા,
સદ્ કલિની પ્રાપ્તિરિષે કામધણુથી નખતા;
જલુ પ્રેમ રસનાં પ્રલુપ્ત કામધણુની જ્યોત છે,
કામધણું જ્યાં પ્રકટ ત્યાં અભિગત જીવનોદોત છે. ૧૬૩
- નર નારીમાં કામધણું કાલિય બેનો વસ છે,
બેના વિના ચાલે નહો એસે ખરો વિદ્યસ છે;
કામધણું સમૃદ્ધિને કાલિય રક્ષક જાણુતો,
બેને જરાગર ખંડિતો અખાતમસ મન અણુતો. ૧૬૪
- કામધણું રાધા અને કાલિય કૃષ્ણસમું કહ્યું,
મને રહે છે એકમાં એ અનુભવીએ અનુભવનું;

આ વિષયમાં રાસુ વિના રહેવા નહિ એકે પડી, આરે જ રક્ષક દર્શિને ખીસવો અરિ જનથી છડી.	૧૦૨
પુણુ હર્ષથી રાગી સખા મનને ટચડો સર્વને, પ્રતિપક્ષીના સાથા રડો મનમાં વડો ના મરને; જીવના જીવને દુસ્ખનો છે જન્મ સાથે જય થવડા, પ્રતિપક્ષીના ધારો સહી રાખો ન ઢિંમનમાં મળા.	૧૦૩
પ્રતિપક્ષીના જ્યાં વાવરા ત્યાં ઠાવરો ટપે નહી, પ્રતિપક્ષીના જ્યાં વાવરા ત્યાં યડજાન ટપે સહી. જન્મજામ દર્શિ પ્રાપ્તિથી પ્રતિપક્ષીનું આવે નહી, નિજ જાતમદર્શિ મેળવો સદાશર પો યુગ વહી.	૧૦૪

સહનતા.

જન્મજામ દર્શિવો પો ઉપસર્વજન સદાશર છે, ઉપસર્વજન સમાવણી અરિમ નિર્ભય થાય છે; સદેવું વિષ્ણુવો જાડો વાગો જ રોય મુદ્રાય છે, સદેવું વિષ્ણુવો નહીં તે રોયજામ કદાચ છે.	૧૦૫
સદેવું દિવસનો તારીને પાનુરી ને પ્રતિવિષ્ણુ, દુખો સ્વયં જલુ સ્વોન્નતિ થાતી નહી જામના રિયે; દુખો સહી જામગ માયા વનદાસ અર્પિ જૂથનિ; દુખો સહી જામજા જામગ નહીં છે જાડો સીંગા સમી.	૧૦૬
પ્રતિપક્ષીના સાથ સહે દુખો સહી દર્શિ મને, તેવ જામો દુખ સારનિ પમે જાડો જામને સમે; દર્શિ સમી જામનિયો સદેવ સારનિ રાગે, જામગ જમે તે રોયિયો જામનિયલુ સારન વડે.	૧૦૭
એ વખતે રોય તિયે મુગલે જ ને જામ રોય, નિર્ભય નહીં નિજ જામગ રાગનું જામનું એ જામ; જામો જામગ તે જામે નિજ જામગ જામ રાગગ, જામગ જમે તે રોયિયો નિજ જામગ જામગ.	૧૦૮
જામગિ જામ જામગિ જામગ જામગિ જામગિ જામગિ, જામગ રાગ રાગ જામગિ જામગિ જામગિ જામગિ.	

૧૦૭ સર્ગી મંજરી, પ્રગટે મનમ પ્રગટ;	
૧૦૮ બેસતી બેસતી, અમન રંગી સુગ;	૧૬૧
અમન રંગને પામવ, હજારોમ મહાન;	
સર્વ રોમનું મૂળ તે, બાળે છે બમરાન;	૧૬૨
આમ મંજરી બોધતી, કરો મુખદાસ રોમ;	
પ્રથમ મુખદાસ રોમથી, અતે છે રૂઠ બોમ.	૧૬૩

ભાશા, દિલ્લાયોગ.

ગીતિ.

હજાર રોમ પ્રાપ્તો, સર્વ કલેશ કલનકા દેને;	
હજાર કલન મેડું, નૈસર્ગિક રૂપ સારે.	૧૬૪
અદા કલન મધુર, નવ નવ રસોડા રસીક મોહન;	
છે નિરાદા મુદ્દા અનુભવ બેઘે સવન બોધનું.	૧૬૫
હજારોમ વિના શિ, પુષ્પ રસે નહિ કરે રા અથે;	
મરે મનો સમદ, રોડી મુખદાસથી સદ સથે.	૧૬૬
હજાર રોમ પ્રગટિ, સર્વ કલેશ સદા વસનારી;	
રસન રસન અનુભવ, વસે મુખદાસને નરંદરી.	૧૬૭
દ્રિમ રામ હજારે, સર્ગી બાળે છે મુમ અદા;	
આત્મોન્નતિ રજ હેતે, કરો સદા વિષ વિનાસ.	૧૬૮
વિન કરી મુમ અદા, કરો પ્રગટિ મંજરી રસી;	
અમલ રમ પ્રાપ્તો, કરો દુરાદા નવ રસી.	૧૬૯
પ્રથમ રોડી મુમ અદા, મુમ રસદાસ દારવરે સર્વ;	
અદા સદાસ ડોડ, તરણ નહિ તે શા: મર્વ.	૨૦૦

રાગિણિ મુદ્દાસર સાહિબો એ રામ.

પ્રથમ પ્રગટિ મંજરી, પદ કલર ગરી.	
મુખદાસને પ્રાપ્તો, મન અદા રોડી;	
હજાર રોડી અદા, કરો પ્રથમ પ્રગટિ;	
અમલ રમ અતે કરો, બેરી નહિ રસી.	૨૦૧

ધાવતુ રામ ને દેવ એ, નાવતુ દેવદાસે,
રહીને પ્રણતિ સેવરી, સર્વ જગર્પણ મોમે. ૨૦૪

જ્ઞાનપ્રાપ્તિ મંજરી, પૂર્ણ રસપી બોલી,
દેખીને ભખ્ય માનવો, પામે પ્રેમની દેલી;
પ્રેમોત્સાહાદિ રસચો, સર્વ કામ પ્રણતિ,
કામ એ કુદની નિશમ છે, પ્રેમ ત્યાં નહીં જાનિ. ૨૧૦

રસ જન્ય મંજરી દોષ ન, રસ મોર દરારે,
રસ સુખ અંજલિયું થયે, રસ ધર્મ, પ્રણયે;
રસનાં રમુજ ને રૂપ છે, રસ ટંગણ મરંગ,
અનુભવી સમજે માનવ, કમવેશ થરણ. ૨૧૧

રામદિગ્દશ ભજુણ, સર્વ ભુવિના સ્વામી,
કરિદર જહા તે અદો, વીનસાગ નિશામી;
કલમ કલામીપણું થયે, રામી દોગી મનીને,
કરી કો રા.પિશારદી, મોઢ ભાવ દહને. ૨૧૨

અરિષ્ટને, મિત્રે તા.સખ, પ.જનાથ વખાણે,
મહાદેવ ટીકંદર કહ્યું, મહાદે.ગીઓ ભજ્યે.
રમણ દેખે અણ, કો તેમોએ કને,
મરે મુનેચ્છ દેખદી, કો કમ કુનાને. ૨૧૩

પામે કાંઈ જાણીને, સર્વ જન્મોએ કાંઈ,
તારી નિશાચળા મદી, પૂર્ણ દોગીને મદી;
જોઈ નહીં જ્ઞાન કુળને, રહી સંવત્સાર રાદે,
દુખ કહ્યું અણ, કોઈ નિષિદિ અણ. ૨૧૪

દે.ગી દે.કાળ કહ્યું, ધર્મ કાલિ જાણી,
સેવ ને દુખ તે કહ્યું, રા.પિશારે વિચારી;
કમ અરિ કમકલે, મતે કમ અણ,
અણગી કહ્યું, અણ હા અણ. ૨૧૫

કમ અણ અણ, અણગી કોઈને,
કા.પણ નેવણે, કમ અણ કોઈને;
કમ અણ કમકલે, અણગી કમકલે,
કમ અણ કમકલે, કમ અણ કમકલે.

- એમ પરજગ જો, કાલ તણ નહિ માલ;
એકે જ કાંબાથી, વિશ્વજ્યુ ઉભરાવ ? ૨૨૩
- જલ કુલ નિયમે, ઉપજ્યુ રહે નહિ સર્વ;
મરે જગ મનર, કરે ન સ્વારે મર્વ;
ઉપજ્યા વિશ્વજ્યુમાં, કુલ નિયમ સદાવ,
એ નિરતિ જલે, હવે દેહ નહિ વાલ ૨૨૪
- મનમાંહિ વિચરો, શુભાશુભ જાણે કાલ;
જલ રહે ન સર્વે, કાલમ તે હણાય;
કુલ સદુ તોણી, કરે વધારિત ન્યાય,
કુલના નિયમે, સર્વ અમમ્ય જાણાય. ૨૨૫
- મેરે જેમ કરી, રહે ન વણ સર્વ,
તેમ સદુમાં એવું, કરો ન સુએ મર્વ;
તોણલ નિજ રૂને, કર્યાં વેળા નં રૂને,
એ કુલ નિયમે, થોડો સદા નિજ ધર્મ. ૨૨૬
- પિતે જાણે, કાલ જ નિર્ધન સ્વમાલ,
કરો ને ઉદ્ધમ, કુલ પાંચ સદાવ;
એ પંચેથી, ઉપતિ જ્યમ કાલ,
મરે એ પાંચે, કુલજીવ મણાવ. ૨૨૭
- કુલના આધીન, છવાઈવ પદાર્થ,
શુદ્ધો નહીં જાણે, સમજે તરત વધાર્થ;
કુલેથી કુલે, કુલ કુલ મણાવ,
કુલ નહીં જાણે, કુલ જામગ જાણ. ૨૨૮
- કુલેથી કુલ, કર્મરૂપ જોધાવ,
એ અમલ નિયમો, સમજે તે સુખ પાવ;
અનિમાન થરે નહીં, જાણ કરે નિજ રૂને,
કલમણે કુલે, થરે ન કોની મર્વ. ૨૨૯
- જાણી કરીએ, મર્યા તેનું નામ,
એ નામ વધાર્થજ, સમજે છે શુભપામ;
મર્યા એમ કરેય, મર્યા વિષયે સર્વ,
જાણેલા કુલો, કરી ન કરીશ મર્વ.

શત્રુ સામે ટક્કર ઝીંકવી.

નિજ અરિનો સાથે, ટક્કર ઝીંકે જોડ.

ખરબની પો, મોઠા ચાન્દ તેડ;

રાખર ઝીંક્યા વણુ, શત્રુ સાથે દુર્ધ,

છને નહીં કાઢી, જગમાં-ભેટો ભોળ.

૨૩૮

અરિનોની સાથે, મોઠાવણી રહે જોડ,

તે પાની જામે, કુતુ સહોં છે તેડ;

છરોવા શત્રુ, ભણે જાળે સદા,

ટાપર ઝીંકીને, જાળે વિજયન નદા.

૨૩૯

દેરીમાં જોડણીનું બાઝણું તે પરધી બોધ.

દેરીમાં રેડણી, મોઠી ચાન્દ કાવ,

એ રેડણી મોઠી, પાણી વણં છોડાવ;

તેમથી અમે, દામે જાન પ્રાપ્ત,

એ રેડણીને, વર્તે કુતુ ચાવ.

૨૪૦

પાણીથી જાવ, પાણી પાણી, કાવ

પાણીથી પાણી, જાણે જોડ છોડાવ;

નિજમાં નિજનું કુતુ, વાણી જોડ નિજનું,

કુતુથી જાવ, જાણે જાણે જાવ.

૨૪૧

જાણેથી રેડણી, રેડણીથી જાણે,

કાણીથી કાણી, જાણે છે નિજનું;

કાણી કાણી, જાણે જાણે જાવ,

જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે.

૨૪૨

જાણે જાણે જાણે, જાણે જાણે જાણે,

જાણે જાણે જાણે, જાણે જાણે જાણે;

જાણે જાણે જાણે, જાણે જાણે જાણે;

જાણે જાણે જાણે, જાણે જાણે જાણે;

૨૪૩

જાણે જાણે જાણે, જાણે જાણે જાણે;

જાણે જાણે જાણે, જાણે જાણે જાણે;

શ્રીપાઠ.

- તિ તિ વિષ્ણુ છે વીર, રણે તેને જન્મ સુવંશ,
 વીર વિન્દ્યા દેવો દેવ, જન્મમાં થયો ખેડી પોદ. ૨૫૧
- વીર વિંદુ ભલે પડે ન દેવ, સર્વ રોગીમાં તે છે રોધ,
 સર્વશક્તિ રોગ નેશ, ધરે ખંડથી વીરે દબેશ. ૨૫૨
- રૂપ સુભેદ્ય એ નરનર, તેનો સાથો છે અનન્ય;
 શ્રીપાદિ પો નરનર, જડનર્તક ધરો નરનાર. ૨૫૩
- જાને સાધ પો નિર્ધાર, પો રેડથી જળ જલાર,
 એ રેડથીએ જાને કવ, જાને કુરુતો એ ન્યાય. ૨૫૪
- પાપી રેડથી પો જાળ, વીરે સુપ્રસૂ છે કર્તવ્ય;
 રેડથી રણને કાળ, ધરો સુપ્રસૂ દેવ સમગ્ર. ૨૫૫
- પોદકાં ક.વેશ્ય, સમને મનમાં ક.વેશ્ય;
 કુરુતે કમ્બધે જો, વીરવીર થાવે જળ એક. ૨૫૬
- કુરુત એ કામે કવ તે નર જાહે રૂપ ન પદ;
 કુરુ કો સર્વ વિન્દક, સમગ્ર રણે સમને ખડક. ૨૫૭
- મુર્ખાશ્વ એ રૂપ જડુવ, તે સેબાથી કુ બો થાય;
 રૂપ મુર્ખ એ નરજો, ખડકથી તે દશકા જાહે. ૨૫૮
- રેડ કામે જાને કાલ, વીરે કુરુત જાણે તે ખડક;
 રેડ કામેથી પાનીરુડ, કુરુત વીરે વિન્દક જા જાણ. ૨૫૯
- એ એ રૂપ જાને જડુવ, વીરે કુરુતથી સમગ્ર;
 એ રૂપે કુરુત કી, રણે તિરિદે કુરુ જાણ. ૨૬૦
- અનિચ્છી કુરુત જો, રેડ કામે થાવે તેડ;
 જડકાળે એ વિન્દક, જાને ન જાણે સુધા ખડક. ૨૬૧
- રૂપે કુરુત જાણે જાણે, રાનધિ દેવ સમ કરો:
 રૂપે કુરુત કુરુત જાણે રૂપ જાણે જાણે જાણે. ૨૬૨
- રૂપે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે;
 રૂપે વિન્દક જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે. ૨૬૩
- રૂપે રૂપે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે;
 રૂપે રૂપે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે જાણે. ૨૬૪

- ગુણી રાજા પડી રાજા, ગુણી પાકે વણ લેવો;
 ઉપરો તેજસા બોલો, નવા ધર્મોચિત્રે એવો. ૨૭૭
- રહે પછા સ્વચ્છિત્રો, પરપર વહિના મોટે;
 તથા વર્તે ઉપાયોથી, હરજ છે દીર્ઘના સમટે. ૨૭૮
- શરોડો સદ્વિચિત્રો, પરપરતા વડે પાછળ;
 શરો લેવં દાવ બોલો, દાવ કરો રહી અવજન. ૨૭૯
- સદા નિજ પાછો પાકે, હળસો હમ્મ નન મોટા;
 તથા વર્તે સ્વચ્છિત્રો, રહે ના પાછો મોટા. ૨૮૦
- પ્રમાણે સદા રાજા કરી, ગુણેને પૂર્ણ સંસારી;
 મહીને તદ્દમી વર્તે સદા, શરો સ્વચ્છિત્ર નરસારી. ૨૮૧
- પરપરસંતતિઓ, વડે નિજ રક્ષિતો બાવે;
 સમાજોના જ સંપ્રદાય, દાવયો વડે બાવે. ૨૮૨
- તથા હરજ બધા બાવે, રૂપું એ ધર્મના ઘરે;
 વિખામજ વિષયમાં બાવે, પરપર રક્ષિતો પાવે. ૨૮૩
- ખજા રાષ્ટ્રો પડી બાજમાં, ધણી ભક્તિ દાવો સ્વામી;
 સદા સ્વચ્છિત્રનાં બોલો, શરી નવરો ન સોબામી. ૨૮૪
- રહે નિજ પાછો મોટા, ગુણે શરી નવરો સારા;
 તથા પૂરુ વડી રજા, ઉપરો આરો પારા. ૨૮૫
- અગ્રે નિજ ધર્મ સંતાવે, રહે પાછા ગુણેનાગ;
 તથા સ્વચ્છિત્ર કરીને સદા, શરો નિજ પૂરુ અવજન. ૨૮૬
- કમોડા ને વડા દોરો-વણ સદા બીજ સંસારી;
 ગુણે ને રૂપ સંસારી, બોલો સદા રૂપ નરસારી. ૨૮૭
- સદા નિજ પાછો મોટા, જ્યાં સંતાવ ઉપારી,
 દેવો દીપ ના વૃદ્ધ, અવરો દીપ ના પારી. ૨૮૮
- પાછા બોલે પ્રવરોથી, નવી પાછા ધણી રાજા;
 બોલો સ્વચ્છિત્રના રાજી, નવીને ધર્મ અભિપ્રાયી. ૨૮૯
- રીતને કાનિય તદ્દમી, સદા પાછા વડે એવં;
 શરો પ્રવરોનાં મોટા, દાવ રાજો બધાં લેવે.

તે અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૬૧

ધન કુટે યુગે નામ, કુટે અધાનના આગે;
મન અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૬૨

દોહરા.

તે અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૬૩

અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૬૪

કેમ અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૬૫

અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૬૬

અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૬૭

અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૬૮

અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૬૯

અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૭૦

સુજગી.

કયા યજ્ઞ સુજગી સગા યજ્ઞ ધારે;
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૭૧

અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૭૨

અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ,
અગ્નિની આગે, કુટે યુગે પાછળે તેઓ. ૨૭૩

સા સર્વ ધર્મોન્નતિ શાશ્વ એવા,	
ક્યા એ ઉપાયો ધરી પ્રેમ લેવા.	૩૦૨
નમસ્ત વેદા મર્મ તે દૂર ચારી,	
ધરી જાણે સ્વસ્થિતા પ્રેમ ધારી;	
સા ધર્મ એથી વજ્રો વિષ જાણે,	
કરી દુષ્ઠ શોકોધરી ન ખમ્બરી.	૩૦૩
વગ રામ ને દ્રેષ તે હેન મદા,	
વદા બન્ધ મર્મજ તે તો નહાવા.	
વડે જાણે ધર્મો લોકો મહાવા;	
મો મર્મ કોણે સા વિષ કાણા.	૩૦૪
સા શ્રેષ્ઠી પેઠે કો દલિત બીજો,	
ધરી સ્વસ્થિતા હેન ચિત્ત રીઝો;	
ધરી સદ્ગુણેન્નજ બીજો સ્વચિત્ત,	
વડે જાણે વંદ રહે. જ પ્રીતે.	૩૦૫

આમત્વસ પર સાખ અને તે પરથી ગ્રહાણુ શિક્ષણ.

ગાદરક

લોકોના સ્વસ્થિતામાં, સત્ત્વ ધર્મની શિક્ષ;	
આપો નિમ્ન જાણ કરો, ધાર્મિક દલિત સમૃદ્ધિ.	૩૦૫
મહામરે મનો વાં, પારી કરી મહાવા;	
કરીએના જાણ. જાણી સખની શાશ્વ.	૩૦૬
જરિયુજી જાણા જાણી, વગ રામ પર સાખ;	
તથા જાણી મહામરે, માનવ !!! જા નિમ્ન શાખ.	૩૦૭
જરિયુજી રસ પામતાં, જાણુ શિક્ષણ પ્રતાપ;	
જાકે જાણે કરીએ, સાણી સખની જાણ.	૩૦૮
સદા વાણેને મદે, નહીં જાણીએ શાશ્વ;	
સદગુણ રસને જા મદે, જાણ વિષ મહાવા.	૩૦૯
જાણી માણી કરીએ, જાકે જાણી શાશ્વ;	
ગુણવત્ત મધ્ય માણે, જાણ રસ મધ્ય મદ.	

સાચ કવે બેસીને, અમલ રજ સસ સદા;	
કરતો આનંદી બને, કો કોઈકા સદા.	૩૩૭
ખીસખીસીએ બેઠતી, સાધ્યો જાતે ખાવા;	
તે જેની પાસે જશે, તે તેણે રૂપ પૂવા.	૩૩૮
મથલ પાનર જાતિ જડુ, આવ ફેરીએ જૂન;	
આછારીને આપતો, સુને આગા લૂંગ.	૩૩૯
અમુન રંગની ઉગ્યા, વાગ રંગને દે સર્વ;	
તે જણે તું માણ્યો, કો ન ક્યારે મર્વ.	૩૪૦
સુપરોગી રૂપ ધરે, ધન્ય ધન્ય અન્યાર;	
આંખ પો પ્રેમથી, બનશે નરને નાર.	૩૪૧

હરિગીત.

કરોય મરે ને મરુ તે તે છોને આપણ;	
કરોયમા છવન વડે સુક રિખઈથી આપણ;	
રિધા વડુ ધન મન સુક પામઈના કરોયમા.	
ને વડે તે ધન્ય છે મુલે ન સ્થાવિંક બેઠમા.	૩૩
કરોય માટે જામણુ છવન પાણુ અણુ.	
પામઈના કરોયમા છવન સદા નિલ અણુ;	
પામઈના કરોયમા છવન ધન્યારી વડે.	
પામઈના કરોયમા વળ મા છાચી છોને વડે.	૩૪
કરોય માટે છે છવન વડુએ બને રંબીદણ,	
કો સદા પામઈના કરોયમાના કોણાનણ;	
શી રિધે કરોયમા આણુમા સદા વડે.	
પાણી ન સુએ માણે ! ! આ રિખઈથી અણુ.	૩૫
કણુમા વડુઈના ને છે સ્થાવિંક કોણ બને.	
છવન છવન ના છવન સદા કોણ ના બને;	
કોણિ અણુથી બને પાનર નાણી મુલે નાણી.	
પામઈના કરોયમા એવા પાનર છે કોણી.	૩૬
કોણીને મુલે સદા આ રિખઈ પાનર છે,	
કોણીને સદા આ રિખઈ પાનર છે,	

કાચા ખનડા માનવો, નિર્વિષ જ્યુલા મણ્ડા; શ્વેત કલિંગના પૂજારી, જાડના મન અભિમાન.	૩૫૮
નરિસ્ય ગુરુના નિન્દા, ભોષે ગુરુના બોલ; હાંતુ ને યડીબા, હરે ન ગુરુનો તોલ.	૩૫૯
અરિષ્ટી વૈરિયા, કષ્ટુલના દિસાર; દુઃખદાનના માનવો, કાચા એ નિર્ધાર.	૩૬૦
કુલુ અરણ્ય જાહે નદી, માને નદિ ઉપહાર; નયુસ નાશદ માનવો, કાચા એ નિર્ધાર.	૩૬૧
કુર્વેદા અને નદી, દોષ ધરે મન કાપ; પ્રાણીય શબે પલ્લે, મિત્ર ધરે સંધોષ.	૩૬૨
દાન સુધાને ના દિયે, હરે કુસંગી સંગ; નીચજનોની સંજેલી, પારે ફૂડેલ રંગ.	૩૬૩
અભ્યુદયિતા માનવો, કુટે દષિ ધરનાર; અભ્યુદયિતાદોષીઓ, કાચા મનના ધર.	૩૬૪
કાચાકાચાનના ગુણો, ધરે ન નિભાવ તેડ; કાચા મન વચામણી, જાહે ન કલિંગ એક.	૩૬૫
ખોરે પાકા સડુ જાહે, પરી દહિા કુલુ બેઠ; કુલિંગજર બેપથો, અનક દોષ હમેક.	૩૬૬
ફેડે પાકે રંગે હરે છે, રાત્ર વર્ણને કાચા ધરે છે; રાત્ર વર્ણનો રસ તેડ ધરે, રાત્રસ તે પૂર્વના વરે.	૩૬૭
વાહે તે પૂર્વની કાચા, ધરે કાચાની ટેક મથા; સાધુપુત્રે રેશાર, એક સાધુ ન છે નિર્ધાર.	૩૬૮
ગેડે તેની દિશામણુ લેરી, બની વાડ બજારને કોરી; પાકા વિષ જાહે નાનકડ, પલિયાવ રાકા કુખમાર.	૩૬૯
ગુલુ બાને અત્રાકા ફેર, સે તેમ નદી અધિર; એ સદુઃકૃમણી પાં, તે વિષદર્શિને નદી જાહે.	૩૭૦
જાણી ન કિમ્બ જી, સે કોઈ ન વાન અધડી; કાચા એ નર અને વડી, તેની કિર્દીને અધિધરી.	૩૭૧

અધર્મ અને તે પરથી ઝડાતું શિક્ષણ.

- ધર્મના બેઠા બ્રમમાં દબારો, તેનો મનુષ્ય ન બદલે પારો;
ધર્મ કદાચ જુઝૂકું જાયો, ઘડી મુશ્કેલ મિત્રમાં બાણો. ૩૮૧
- જેથી સ્ત્રોતોની સફાઈ થાય, ધર્મ કદાચ તે મિત્ર જાય;
સફાઈથી જોઈ ઉપારો, બાળોનીતિ જોઈ વધારો. ૩૮૨
- સર્વ કામમાં દલિ સમર્થો, સર્વજાતીય દલિ ને અર્થો;
તેણે ધર્મ ધરો નરનારી, મહાત્મીય પ્રભુ રિતિ ધરી. ૩૮૩
- જેથી નિર્જનતા જાણે, તેણે ધર્મ ન મિત્ર જાય;
જાણે અર્થો તે ધર્મ જમાણો, ઘેર છતે તે મનમાં બાણો. ૩૮૪
- ઘેર છતાં જીવિતિ થાય, બાળકારિક ધર્મ તે જાય,
મનઃકલિ સુખમાં વધારો, સત્ત્વ ધર્મ તે મિત્ર મુદારો. ૩૮૫
- સ્વાર્થ છે બાળકારિક ધર્મ, સ્વાધિકારે કરો તેક ધર્મ,
પરમાર્થ તે ધર્મ જમાણો. કથા સત્યાદિ મુખ્ય તે જાયો. ૩૮૬
- કેટલું સંધોનીતિ દેશાભે, સ્વાધિકારે કથા ધર્મ જાય;
વધું ધર્મ ને સ્વાધિકારે, નિષ્કામાં જતી બાળકારે. ૩૮૭
- સામુદાયિક કાર્યો કરતા, બાળોનીતિ જેને વધતા;
જોઈનેનીતિમાં નિર્જનતા, છતે તેણે કરે ધર્મધર્મ. ૩૮૮
- મારે વણી સરધર્મ ન મૂકે, સ્વાધિકારે ધર્મ ન મૂકે;
જેથી કરતા બાળકારે સ્વાધિકારે, ધર્મ, વિચારમાં બાળકારે. ૩૮૯
- ધર્મ નામે રિધર્મીઓ મારે, બાળકારે મનુષ્યો સંકારે;
વધ નામે પશુઓને કારે, ધર્મ ના તે એ ધર્મની કારે. ૩૯૦
- ધર્મ જૂનો નવો એમ કપડો, કરીને કમ મનને સંકારો;
સર્વ કદાચ એવ વધારો, તેક ધર્મ ખરી કુઝાઈ. ૩૯૧
- જોઈને રે રે કલો નિર્જનતા, તેનાં સત્ત્વ કલો એ મર્થો;
જોઈને રે રે કુલમાં બાણો, ધર્મધર્મમાં સત્તા પરમાણો. ૩૯૨
- છતેને નિત્ય મિત્ર રિધર્મો, કુલમાં બાળકારે મારો;
જેણે બાળકારે રિધર્મો બાણો, તેણે કુલો ધર્મ પ્રમાણો. ૩૯૩
- હિંદુ હિંદુએ બરો ધર્મ, સમજ્યા વધુ રે છે મર્થો;
જેથી કલો કરે નિર્જનતા, પામે સમજતા મુખ તે પ્રાણો. ૩૯૪

સર્વ દુષોએ તણ ગુમ તણુ, ચિત્ર પ્રભુનું નામ ગુમ તણુ,
નિષામ દસા તણ મોહુ, કમ્પ બાવથી તણ વાવ છોહુ. ૪૧૩

દની ધૂર ચમથી તણ સુએ, કે વિરહા જનો તણ જાએ;
મન વહુને કાણ પ્રદાવ, સ્વાધિધારે તણ વદ દાવિ. ૪૧૪

તણ તાટો સવ નરવારી, જની નિષામ રાજ ચિચારી;
જોડિ કોરોતર જો, તણ તણો હાવ વહુ મેદો. ૪૧૫

તણ તણું બાવ જ બાવે, મનોમનન દુર્ગુણ જાવે;
જોડુને ને દોડુણુ દગનો, ગુમ સદાચિ અનુમન મગનો. ૪૧૬

જાવે જાવના ગુમ મન બાવે, પાપ કમો સમ્પદ દૂર જાવે;
ગુદ પ્રેમે બાવ જ બાવે, જાણિ બાણિ વચેરે હાવે. ૪૧૭

ચાર જો એ ધર્મ ચિચારો, ધરો કાનડિશનો બાચારો;
કમ્પ બાવથી ચાર પ્રારે, ધરો ધર્મને ગુદાચારો. ૪૧૮

સર્વ ધર્મનો સાર એ સમો, તેમ જાવ ધરો જામ ગુમો;
સર્વ દુષોના મેવમા ધર્મ, દરો ધર્મતણુ ગુમ કમ. ૪૧૯

સર્વ દુષોના હાસને કાઢે, સ્વાધિધારે ધર્મ ન દાવો;
જુદિસાગર ધર્મ સદાવો, ધર્મથી સત્ત જાનન પાવો. ૪૨૦

આવિષ્કાર

ધર્મ સ્વભાવિક કહેવાય, તેમ દેશને નથી કાવ;
મધન ધર્મ અનેક પ્રારે, કમ્પ બાવથી સુદો પારે. ૪૨૧

નિશિ પ્રદાવિ ને જો, બાવદાર નિષ્કામથી રેરે;
પ્રદાવિ ધર્મ પારે રેચી, નિષ્કામ દસા ગુણુ જોચી. ૪૨૨

પ્રદાવિ નિશિ બાવે, વધાર પ્રદાવિએ કાવે;
ધર્મ કમ પ્રાણિને પારે, જાવે જાવજાવ નહિ કારે. ૪૨૩

બાવજાવિ કોડિ પારે, સ્વાધિધારે કો જામ કાવે;
પ્રભુ કારે પરી કમ્પ કાવે, કમ રેચી પાવો વાવે. ૪૨૪

જાવે ધર્મ જાવે જાવ જાવ, તેમ ધર્મ જાવે કાવે ધર્મ;
કો ધર્મ જાવે જાવે ધર્મ, જાવજાવે કાવે ને કાવે.

કોષ કમ્પાની થઈ છે, જોઈ શકાયો પણ મને એ
સર્વ કમ્પોના સારામાં સારું, એવી કમ્પોની સુખ ખ્યાલ
કુખી જાન્યો કરવો ઉદ્દેશ તેથી આજે કુખી બન્યો;
સ્વામી પ્રભુ દેવનો વાસ, એવો થયો મન વિશાસ.
સર્વ લીધો સ્વામી સમગ્ર, પ્રભુ પ્રેમમાં બજાવો સમાગ્ર
પ્રભુ વિશ્વમાં થતી કામ, પ્રભુ વિશ્વસથી સુખ સદાગ્ર
થઈ દેવ હરિ નહીં થયો, થઈ દક્ષિણ પ્રમાણે કર્યો;
સમ વિશે છે થઈ સદાગ્ર, પારંગતે ન થઈ ભણાયો.
થાપ કોઈથી રાજ હાથ, થઈ કોઈથી મનને માણ્યો;
પ્રભુ, સદાગ્રહથી વસે છે, તે તો દેવથી દર ખણે છે.
ન્યાયપત્રે પ્રભુને પદવ, ન્યાયપત્ર પ્રભુ પરખાવ;
નહીં બાનાવ્યો પ્રભુ કપારે, બપોરે જાણ્યો પ્રભુ મને ત્યારે.
આત્મા બદલ પ્રભુ નામ લેતો, બાધા હરિ હર નિત્યર લેતો
નમ પ્રભુના હાથ કરોડો, નામ લેતે ન થિત મરોડો.
વીરશય પ્રભુ નિર્ધારી, દેવ રહિત પ્રભુ બાધારી;
દન પ્રેરે પ્રભુ મન પારી, સફ કામ કરો મન પારી.
મધારી પ્રભુના પ્રાણી, ભવપ્રભુ કુલેએ વિશાસે;
બાળ પ્રભુને દેવ ન કીલે, ને ને સત્ય તે સદાગ્રહી લીલે.
સમ થઈ સારિયો વિચારે, ઘાની સમજને મમતા ખારે.
સાથ સમજાઈ સફ કાલે, થઈ પ્રેમ તે કુખિમાં જાલે.
સ્વાધિકારે થઈ કરવ, નહીં તે વધુ થિત કુશલ;
નિત્ય હાથમાં થઈ બાળ્ય, સમજે પ્રભુ સાચા સન્દ.
શુદ્ધ ભમતા ન બાકિર કરે, યાન પામે પછી નહીં પારે;
મધમાં તે થઈ હણ્યો, કોને થઈ તે જ્યવ વણ્યો.
ન્યાયપત્ર મોડે ને કુલે, તેને સાચો થઈ ન સુલે;
કિશોર પ્રભુએ થઈ, સ્વાધિકારે કરો સફ કોલે.
ભવ થઈ છે કાલગણ્ય, શુદ્ધ થઈ છે કાલ વિચરે;
થાપ તેમજ કરીએ બારે, થાપ કરતાં સમજુ.

[illegible]

- દેખી અધ્યાત્મજગ નરનારી, જગ તેનું ધરો જગનારી;
 મન વીરોધિ ધાનુઓ મેજે, કાચ ફાંચી રહે રમે રેજે. ૪૬૭
- દેહ પ્રગતિ અધ્યાત્મજગે છે, રાષ્ટ્ર પ્રગતિ સર્વોચ્ચ જગે છે;
 રાષ સામાનિક જગ બારે, કોણ અરિયા ન કચરાય ક્યારે. ૪૬૮
- સર્વ અગ્રી પરસ્પર મગતાં, પ્રતિષ્ઠાપ્રીતણું જગ દગલા;
 દેહ કોમળી પડતી જલ્જલાતી, દેને અધ્યાત્મજગ કગ બાતિ. ૪૬૯
- રત્નું અધ્યાત્મજગ બહુ બ્યારે, જૈન સંખ્યા ધરી બહુ ત્યારે;
 રાજ રત્નપૂતળું બહુ વિચર્યાં, કુળ આપોતણું બહુ લપસ્યા. ૪૭૦
- દાન વલુ અધ્યાત્મિકમગની, આસ સખો નહીં શુભ વગની;
 મહાનન સખ દક્ષિણ હથાઈ, તેથી દુહ જલિત દરખાઈ. ૪૭૧
- રત્નું શુભર સાલ્ય સવાયું, સર્વ બારત દુઃખથી છાપું;
 વધું પારનંબ હીન દક્ષિણ, પડી જૂની એકેક બક્ષિ. ૪૭૨
- જૈન કામમાં ભેટો પડિયા, મચ્છબે? જ જૈનો લડિયા;
 મનું વીરું તે ક્યેટો અચાપું, જૈન સાલ્ય અમાય્ય પ્રમાણ્ય. ૪૭૩
- નિહાં આશસના છે વાધા, બાર સાધે દુરે તેર સાધા;
 અધ્યાત્મિક સાલ્યની દક્ષિણ, જૈનોકામધડી બારે વિપરી. ૪૭૪
- જૈન સામાન્ય તેથી હથાપું, રત્નું જગ કંઈ ખુકું બ્યાપું;
 ખરે અધ્યાત્મિક જગ ધારો, પડ્યાં નિર્જન જામ સુધારો. ૪૭૫
- દેહ સાલ્ય કામ જગ બારે, ધરો એકાદ હાથ સિર બારે;
 કોરો સ્કાલ પરસ્પર સારી, ભેગી દક્ષિણ કોરો નરનારી. ૪૭૬
- દેહ કોમળો સ્વાર્થ છે સારો, સાલ્ય સખ સ્વાર્થ ધરો ખારો;
 જગ એકદું કરિને રહેડું, ધર્મ બારે સરલ દુષ્ટ સહેડું. ૪૭૭
- પાશ ભેદ તે સખગા સધા, દેવ સ્વાર્થ ન પાડે વધિ;
 સર્વ સ્વાર્થનો દોષ કરિને, વડો અધ્યાત્મ જગ સખગિને. ૪૭૮
- સખ દક્ષિણ ધરો સવુ અગ્રી, રાખો જુવજાલ સફ રચિ;
 એમ અંગના બદલ લેવા, પાલ્ય અન્નજીવેને દેવા. ૪૭૯
- અધ્યાત્મિક જગને વજારો, સર્વ અગ્રીની દક્ષિણ સુરારો;
 કદિ અલસત્ય જામ ન થારો, એમ સંભળવ મન અનુદારો.

- જગદલક માત્ર સુધારો, સર્વ અન્યની સકિન વધારો;
 સકિન હીન રહો નહીં ક્યારે, કોઇ આવશે નહીં નિમ્ન બહારે. ૪૬૪
- નિમ્ન જગ વણ કોઇ ન જીવે, જો નહિ કોઇ પાડે રીવે;
 વિષા હાજ બસાવિ ધારી, ધરો દેવ દાઝ નરનારી. ૪૬૫
- કોમ સધ દાઝ ધરો મનમાં, નમ્મ સકિન વડાનો તનમાં;
 સર્વ આધાર સકિન સુધારો, પાછાં રોબાએ અમે સુધારો. ૪૬૬
- ધર્મ વર્તે સર્વ ઉપાયો, ધરો સકિનલક દરમાયો;
 જીવેમો સકિનહીન ત્યજો, બનો સકિનતણા જન સમી. ૪૬૭
- બારીબાવનો પક્ષ ન વહેવો, પુરુષાર્થતણે પાવ લેવો;
 પુરુષાર્થે નવા અમે મારો, સડવા સર્વે અંમ સુધારો. ૪૬૮
- અનો આવર ઉપમ મારે, જુઓ રહિ લણે બ્યારે ત્યારે;
 પુરુષાર્થે નવાનો બને છે, દેખી અનો યાની બણે છે. ૪૬૯
- કશો દિપ્તા હિમ હેન મારો, તેથી આવે દુઃખનો અપારો;
 રોબા સકિન વધારો મજાનો, કશી યીમ હાલ ધરે યાની. ૫૦૦

અપકારપર ઉપકાર.

- જડ કેરીએની છાંયથી દીબી રહ્યાં ઘનેધરી,
 શાગુંડોથી અર્પતો અમુકાણે જમ આવતરી;
 જડ કેરીએની છાંયથી નીચો નમ્મો જમ દેખીને,
 રાક્ષ વિનયો એકે રક્ષણથી ભતે પેખીને. ૫૦૧
- જો લણે ભેરથી બળવાડ કરવા સો મણે,
 તે પણ હાલ આણે નહીં ઉપકારી છ' સેડામણે;
 જડ પશુનો પાણુ જ વડે ને શાગુંડો જાણે ધણી,
 અર્થો જાણેના કષ્ટને આપે જ પ્રેમે રક્ષ થણે. ૫૦૨
- કોને નાકો ના કરે ઉપકાર કરવા અવધારો,
 કોન જની અપકાર પર ઉપકાર સુખમજુથી બરો;
 કોણ ન મોટાં જો નિજની લવાવિ અવસરો,
 મોટાં જુનિય અવધારી રદર્થજુ કહેવે જન બરે.

- અપુર્ણો એ દેહ છે, તેમાં તું નહીં યાવ;
પૂર્ણ ભૂમિમાં હવળે, ધરી પુરુષમય કાવ. ૫૧૧
- અમૃત હાથે અપણે, ખારે હેને સર્વે;
પદ પદ કોશી જણે, તો પશુ કરે ન મર્વ. ૫૧૨
- અપ કરે નિજ રજની, રસ ભાવી સદાકાર;
સર્વ દેહમાં રસ ભળાં, હવેલોને નિર્ધાર. ૫૧૩
- નિષ્ઠ રહોને સૌ મહે, દોરી સદુ સ્વભવ;
સ્તોદ કરતાં મુલ્ય લે, પરોરી ભદુ ભવ. ૫૧૪
- આશ્રય જણે નહો, નિજ કિંમતનો સાર;
કિંમત બેઘોશન કરે, સમજને નરને નાર. ૫૧૫
- હીં સારી વસ્તુનો, આવ દોષ સદુ દેહ;
અમૃત રસ કિંમત કરે, સમજ્યા વશુ છે કહેલ. ૫૧૬
- સન્ન રૂઢ રસ ને નહી, પરોરી પુનઃવ;
આં એનો આવજ નહી, તો પમ પમ અવગ્રહ. ૫૧૭
- કેરી રસ સમ સન્ન અમ, પૂર્ણ ભૂમિમાં યાવ;
પરોરી કરતા રહે, અધિક અધિક પુનઃવ. ૫૧૮
- વિદ્યારૂપી કેરોએ, પાઠવું અદિ ભવ;
ત્યા કિંમત તેની પળો, એ સમજાવો ભવ. ૫૧૯
- પ્રભુ ભળી કિંમત પદી, પરોરી અ દોષ;
તીર્થદાતાએ પરીકર, અધિકારો અપોદ. ૫૨૦
- પરીનાશવ્ય અને, અમ તીર્થદા ભવ,
હરિદાસ પાનરે, કાવ્યકિ ભવ. ૫૨૧
- કારીવ વધી અને, હરિકાવ ભવ;
કારીવ વધીવ કરે, સમજે અવ વિદ્યે ભવ. ૫૨૨
- અવ એવે દરેક વ એ, અવ સુ અવ અવ
કેવળુ અવરો, આ કાવે ભવ. ૫૨૩
- કહેવ કારીવ કવ, વિદ્યોને પુનઃવ
અવ અવરે રે રોએ, અવ અવ અવ અવ. ૫૨૪

અમર વસુ મે કિય ન શાય, અમર વસુ નદિ સહિત મદાય,
આમરથી કિય જન યતા, અમર વસુ નીચા વેધ જતા;
અમરની કિમત હે વહુલી, આમર આપે તે જન મહુલી. ૫૩૫

સામે જાએ ક્યો નહી, અમરવદતા સામે સહી;
નિખામી આમર દતાર, કન્ય કન્ય કનન અવતાર;
અંખા પેઠે આમર દાન, કરવામાં રહેશે મસ્તાન. ૫૩૬

સપુને રહેવું સ્વાન, આપે તે પામે નિજ દાન,
અમરદાને શીવજ મને, તપ જન સંવન પાળ્યા કોને;
કુન્દી દીને આમર દાન, અપે મગના શી જનવાન. ૫૩૭

અમર દાને સ્વાર્થબુધ્ધ, મન લામે ધ્યાન એ મલું,
અમર આપ્યા વસુ જન કોષ, શોમે નહીં જોયું એ જોષ;
આમર આપીને નાનદાર, જાનિ સોલ કરો અવતાર. ૫૩૮

જાતપરસ આમરના અડો, કોને હે સમજ રહે,
અમરદાને કંઠુસ ધાર, ક્યો તે નદિ રિધ મદાર;
મને તેને આપો તેડ, મુનિ પામે નિઃસંદેહ. ૫૩૯

દાવ દાવ જમન જાં ને કરો, અમરનો ઉપયોગ જ કરો,
મનુ' તેડમાં સવને જન, જાણી જાને કર મુલુ રાગ,
અમર આપે આપ્યા પરી, પુલિસ, મર મંગલ વરી. ૫૪૦

અમરવરસ.

દોહા.

અમરવસ હે સ્વર્ગમ, પિય દર્શ સદાય;
અમરવસ કોઈદો, અનર વેડ કદાવ. ૫૪૧

નરપરી અમરવસ, પોતે નિજાવ;
અમર શુખને જોયો, વનુ' ન કડે ન જન. ૫૪૨

અમરવસ અમરવસ, મન જન કડે દેવ;
કાનુન રસ પીવડે, નાવ કડે નદી જોવ.

જાત્રેપણનાં મગસ તોરણો.

હરિ:પીત.

જાત્રેપણની આત્મ તારા પડવો મંગલ દર્શા,
રોળી થવાના કારણે મંગલ પ્રસન્ને એ દર્શા;
તવ જુવનું તોરણ મરી મુદ્દાને આમે મુદ્દાનાં,
રોળી થવાના સૂતને નરનારી કાલે સમજાનાં. ૫૫૮

પરમાર્થ મારે જાણી લીધા રહી છવ માવડું,
લીધું મરે એ મારણે જુવન થવું છવ માવડું;
પરમાર્થ થા જાણના મંગલ પ્રસન્ને તોરણો,
જુવે જનો લીધા થવા, પરમાર્થ, દિવસ એ બધો. ૫૫૯

છવ જાત્રે પડવો તોરણો, જુવે જનો દિવસ જુવો,
જાણના થા જુવે જાણના, દિવસ જાણના જુવો;
જાણના થા જુવે જનો જાણના જાણના રહો,
તોરણ વિશે જાણના એવું મરે મંગલ મરો. ૫૬૦

છવ જાણના એ પડવો જાણના જાણના મરો,
એવું જનો જાણના થા જાણના જાણના જાણના;
જુવે જાણના જાણના છવ જાણના જાણના મરો,
એવું જનો જાણના થા તોરણ રહે એ જાણના. ૫૬૧

છવ જાણના લીધાને જાણના થા જાણના મરો,
મંગલ પ્રસન્ને જાણના એવું જાણના થા મરો;
છવ જાણના થા જાણના તોરણ રહે એ જાણના,
જાણના મરો જાણના જાણના જાણના. ૫૬૨

જાણના જાણના જાણના જાણના જાણના મરો,
જાણના જાણના જાણના જાણના જાણના મરો;
જાણના જાણના જાણના જાણના જાણના મરો,
જાણના જાણના જાણના જાણના જાણના મરો;
જાણના જાણના જાણના જાણના જાણના મરો,
જાણના જાણના જાણના જાણના જાણના મરો. ૫૬૩

જે સર્વ મારે અવરે તે બીજા ઘડીની પર,
પૂજ્ય છે પ્રેમે સઘ, દર્શન મધુરં સદુ કરે,
મંજુ જાણે મંજરી પ્રાપ્તી પ્રથમ નરનારને,
દામો દોડો દિત ધરં મુખ આમરસ અતારને. ૫૭૧

પ્રાપ્તિ કેવર રમણી જાણે જ કેસરિયાં કરી,
પાછી હાડું ના પ્રાપ્તી નિમ્ન અવધું જાણું મરી;
દામો દામરો બીજામય હું રિમ્ન સપ્તયું આપવા,
અવધાર પામી, સર્વને સ્વાદુ રસો મુખ આપવા. ૫૭૨

પ્રાપ્તિથી પરવા નથી પ્રાપ્તી જ સર્વ અપાવવા,
મારે પ્રાપ્તિ મંજરી આ વિશ્વને જ ઉદારવા;
મુખ મંજરી એવું પ્રાપ્તી સાચી સિદ્ધામય આપતી,
ઉત્સાહ ને મુખ ખાંતથી સમજાવતણા દિલ આપતી. ૫૭૩

સમજાવત મુખ સમ મંજરી મુખપ્રભં સરખા જાણતી,
મુખ ભાવના છે મંજરી આચારમાં તે આણતી;
મદા મદાતી મંજરી સદુ મારં પડેલી પાસતી,
મદા પડિને દાનથી સિદ્ધા હામ અવધારતી. ૫૭૪

મદા વિના નહિ રસ કરી આવે જ મનમાં પ્રાપ્તિ,
પ્રાપ્તિ વિના મદા નથી મુરખને મન આણતી;
મન સાતિથી મદા મરી પ્રમુખ નિમ્નમય આપતી,
પ્રમદાપદો મુખ મંજરી દાનપદિ મુખ મળવા બરી. ૫૭૫

આમ વૃક્ષ પેઠે તે જાન્યો સલા.

જે અમ પેરે વિશ્વના ઉપાર કરવા અવધારી,
જાન્યો જ તે જાન્યો જાણે પ્રાપ્તિ મુખમળથી ભર્યા;
મેલો મજાતી પ્રાપ્તી અર્પણ કરે પર મજાતી,
પ્રાપ્તિ કરે જે જે મજાતી પ્રાપ્તી પ્રાપ્તી સામજી. ૫૭૬

પ્રાપ્તિમાં થયે નહિ રસ મેલો જાણે નહિ પ્રાપ્તિ,
તેવું જ અવધાર કરે જે વરજાથી અવધાર;
અવધાર પર પ્રાપ્તિની પ્રાપ્તિ પ્રાપ્તિ અવધારી,
પ્રાપ્તિ બને જે અવધાર પ્રાપ્તિ પ્રાપ્તિ જે અવધાર.

રાણ ખરે એ જાણના એ શાવણ પોં નાના,
અભિચારના કીડા જાના હિપાર કીધા સદ્દ હવણ;
સંતાપના નિજ રાજ્યના માનના મહેને કેવળી,
શવ સદા એ કાળના કાળના વહે છે કહેવળી. ૫૮૫

શોને અને એ જાણના નિજ રાજ્યની પછી કરે,
આવી જાણને પીડા સ્થાનું ન એ કાને ધરે;
પેરે અને એ પેનમાં નિજ રાજ્યને નહિ કેવળે,
જુલમટ અન્નાને અને લાગી પ્રાણની મેળને. ૫૮૬

પછી કરે નિજ દેહની ને રાજ્યની જૂથે કરી,
હાથાંકિ હાથિ વણ અને કાળા નદી તે જાવડી;
અભિમાન નહિ નિજ રાજ્યનું કે દેહનું જાના જા,
રાણ અને એ જાણના કાને જાવડાં જાવડાં. ૫૮૭

કદ જાણને પેરે નદી ને ધર્મથી કદે રહે,
શવે સદા રાજી રહે ને જાવડાં કાળના વહે;
એ રાજ્યના અગ્રી સાથ તેની જાવડાં નહિ કરે,
રાણ અને એ જાણના જાવડાં જ નહિ જાવડાં અને. ૫૮૮

એ રાજ્ય રાજ્ય નહિ કરે ને રાજ્ય અગ્રી સંકરે,
કદ અને એ જાવડાં નિજ જાવડાં રહે અને;
જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં કદે કરે,
રાણ અને એ જાવડાં જાવડાં જ નહિ જાવડાં અને. ૫૮૯

અભિમાની નહિ રાણ જાવડાં જાવડાં જાવડાં નહિ,
જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં રહે;
અભિમાની જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં અને,
રાણ અને એ જાવડાં જાવડાં જ નહિ જાવડાં અને. ૫૯૦

જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં
જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં
જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં
રાણ અને એ જાવડાં જાવડાં જ નહિ જાવડાં અને
જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં
જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં
જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં જાવડાં

ચિત્રીત મદ્ય સુખાનુભવી નીતિ હૃદયમાં પાસતા,
 ધન્યવં શરે જીવતા નિમ્ન રૂર્ણ ને નદિ દારવા. ૫૫૬

અધિભારી રૂર્ણ સકલ વહેતા રહી જીવન ધરે,
 અધિારીઓ એવા બેડો ત્યાં સભ્ય પ્રવર્તિ છે ખરે;
 એ સભ્યના સ્વભાવો જાની સભ્યાર્થ સ્વાર્થથી સહુ કરે,
 અધિારીઓ જ્યાં એકદલ ત્યાં કંઈતિ છે સહુ ખરે. ૧૦૦

અધિારીઓ જાણ્યા પડે જીવન યુગારે ધર્મમાં,
 ધર્મેનિતિ દોષાનિ જાણી રહે ના ધર્મમાં;
 અધિારીના જે સાઈયુલો પ્રણે: પડે પણ ના ત્યજે,
 તે સભ્યની જાણ્યા પડે યાત્રી બધાઈ સપજો. ૧૦૧

સરિયવર્મ.

શિષ્યાપાઠ.

ગુરુ મીનિ જીરે જોડ, સતિયો જગત્ત છે તેવ,
 કુસલમન સભ્યુત સદૃ વર્મ, ધર્મમાં ગુરુથી જામે સ્વર્મ. ૧૦૨
 ધર્મ ગુરુને કાયા કાળ, ધર્મ ગુરુ કેવલથી સાંભળ,
 કેવલ સતિયો કહેવત, યુગ ક્યોંથી એ સમજાવ. ૧૦૩

હરિગીત.

જે કાનિયો અન્યાય ના સંખ્યા રહે ગુરુ કરે,
 પ્રજેલથી દરાર ના કુખોલણ સદમે થો;
 જે ધર્મ ગુરુ નિદા કરે નિદા ન જીવોતી કરે,
 તે જાગરણ જાણ્યા પડે જગત્ત જાણ્યા જાણ્યો ખરે. ૧૦૪
 હિમત નથી જોઈ જ્યાં ને જગત્ત જે વરવરે,
 દારીયા અભિચારીને જાગન કાઠાથી ખરે;
 જોઈ જાગર કાઠી દે એ નાહ કાઠા સપજો,
 તે કાનિયો દારી જાગરણ જાણ્યા પડે એ જાણે. ૧૦૫
 નિતા જો ગુરુતી કી ને જગત્ત દિગ્ગજ નદિ કરે,
 જોઈ વધારા કરતા ત્યાં જાગર ના રહે.

જે ધર્મદીન ક્ષત્રિયો આસક્તિએ છે દુર્ગદા,
 હજુના ધણીયો ધર્મીઓ અપદાય વલુ તે પાપિયા;
 નિજ વિનય દોર સખ નિજ દેસોદી ને જને,
 તે દેહ ધર્મ સમાજને સદુ જીવનું જીવન હવે.

૧૧૪

સદ્ય સિપાઈ બદાદુરો અન્યાય કરતા નહિ દી,
 યોગ્ય હાથને ધારતા જરેલી વશા મંગા નહિ;
 સાચા સિપાઈ રલુ મહે પાછા પડે ના થડ લડે,
 કુમાન કરતા પ્રાણને ધર્મોર્ષ ને નીતિ જલે.

૧૧૫

નિજ દેસ ખાઈ લાઈ મારે ન સસલા કરલિયા,
 નિજ માનુષિ રક્ષે જનતા સદા જે મરલિયા;
 ધાતાર ક્ષીરિકે મરે પ્રભુ જાત જે જમ સચરે,
 અંગા પરી તે ક્ષત્રિયો વિશ્વોપયોગી છે ખરે.

૧૧૬

દા સદ્ય સમાજને બીજા જને ના કો રક્ષે,
 નિજ દેસ સદા સદા આદિ રક્ષતા ક્ષત્રિયો;
 કુમાન પ્રભુ કુમાન કરા જને કાલગુસ્તારે સદુ કરે,
 અણુન અટ્ટામરિકે પરી નિજ દર્શ માટે સચરે.

૧૧૭

કુમારે પડે સર્વે સદે પરવા ન રાખે પ્રાણી,
 નિજ દેસ ધર્મ સમાજની મમતા પરી નિજ મનથી;
 સદુ દેહની દલ્લાદિ શુભ રિયા મહે છે પ્રેમથી,
 નિજ દેસ કુમિ રક્ષા એ ધર્મ સાચો નેમથી.

૧૧૮

સદુ દેહના કલિલાસને વાચે વિવેક મુખ મહે,
 બિલીવ મદા સામાજિકની ક્ષત્રિયો દિવ મદમહે;
 નિજ નામ કે વા રૂપથી સમાજને મુકે નહી,
 સદ્ય સિપાઈ ક્ષત્રિયોનો ધર્મ જલે એ સદી.

૧૧૯

નિજ ધર્મ મૂકે અપદા પરી ધર્મ હેરે પાપ છે,
 મુખ રૂપથી એ વર્ણના ધર્મે સાચુ સુખ જાપ છે;
 અંગા પરી શુભ ક્ષત્રિયો ક્ષત્રિયો સદા રક્ષે;
 પ્રભુ સદા મદા રક્ષે મુકે મરી મુખને પરી.

૧૨૦

નિજ પાજ્યે નિજ સદાચાર સદાચાર પરી તે દેહ,
 શુભ ક્ષત્રિય ક્ષત્રિય દિવ વરદો આદે;

આપી ન મળેા સુખિયો ધિટીય રાખ્યે જીની,
કુલ્યો કરો આંખા પરે જગમાં ખરેખર અવનરી.

૧૧

પ્રાપ્તિપુર્વક.

જે આસરે આંખા પરે યિચા વડે સ્વાર્થથી કરે,
ઉપકાર કરના સર્વ પર શુભ અવનર્વા જગમાં ખરે;
દેશાન્નતિ કોમોન્નતિ ધર્મોન્નતિ સિદ્ધિપુરો,
પ્રગતિ કરે સદુ જાતની સાલિક છત્રતા ધરે.

૧૨

ભાયા સમગ્ર જાણે અને ભાયા શીખવના સર્વને,
મેહાપના દ્રવ્યાદિમાં જૂડો ધરે ના મરંને;
મુશ્કમ્મથી આકાળ જની પરમાર્થમાં રાગી રહે,
જે જાણ જાણે તે અગ્ર વર્ણતા જ જાણથી પદ લહે

૧૩

જે સદ્વિચારે જાનુ વળે આચારમાં રહિ કરે,
સાચું શીખવતા સર્વને તારે સમગ્ર પેતે તરે,
ધર્મીયતા દૂરે કરી જે સત્ય પથે સંચરે,
મી જૈનધર્મ પસાવથી તે અવતર્થ જગમાં ખરે.

૧૪

ધર્મો શીખવના સદુ અને જે સાધિયારે સંચરે,
અનિયત અહિ દોષથી દૂરે રહે મુમુક્ષુ વડે;
નિર્ભય રહી કાળો કરે નિજ વર્તુ ધર્મ ન લે લગે,
તે આક્રમે જન્મ્યા બધા પ્રભુને જ પ્રેમે જે બાળે.

૧૫

જૂઠું કરે ના લાલચે જે સત્ય તે માને ખરું,
અભિમારર્થ નિર્ભય તેની જનૂના પ્રેમે કરું;
માને ન પર પર બીજડી નિઘાત્ત વડેમે પરિવરે,
તે આક્રમે જન્મ્યા બધા અંજા પરે મોખે ખરે.

૧૬

જન્મ્યા કરના નરિ હરિ અપરચ્છ રહિ ધારના.
જે પડખાવ ન આચરે માનાદિયો વારના;
જુરમ્મિ વળુ કરો કરાંતુ તથા વડે અન્યાર નિરે,
તે જાણે જન્મ્યા બધા એકાદર્થ મન જેનું નિરે.

૧૭

જે દેહી છો રહે જાણી અને નિયમરે,
દેહાદિ જે અપમંદ્રને ધર્મ સેવ અચરે;

- વડાદણ ને સમુદાય દેને ખીલવતા પ્રેમથી,
 મન્યો રવે મુખ દેહના કામ્યજીવનપ્રેમથી. ૧૨૮
 જગદીશ ને સ્વાયંભૂત પશુ મેધ માની આવશે,
 સન્માર્થના ઉપદેશો તે સામ્યમાને સમશે
 સર્વે પ્રભાતે પરિહરે આશ્ચર્યજનક ઇવન ધરે,
 તે આશ્ચર્યો જન્મ્યા બધા ઉપકાર કરનારા ખરે. ૧૨૯
 જો જ્ઞાન વિદ્યા સ્થિતિઓ તે સર્વને પામે ખરે,
 જ્ઞાન વિદ્યા આશ્ચર્યને કરના જ અતિ જો ખરે;
 જો જ્ઞાન અગ્નિ સેવકો વિદ્યા સર્વે આવશે,
 તે આશ્ચર્યો જન્મ્યા બધા જોડા રીવાજો પરિહરે. ૧૩૦
 નિન્દા અસહ્ય કીડો જલસક્તિ ઘણો જો જન્મ,
 જો નિષ્ઠા કમો જલસરે તે આશ્ચર્યો ન જન કુલમાં;
 જો દેવ મુર ને ધર્મનો સેવા કરે મન સદુ ધરે,
 આંખ પડે ઉપદેશો તે સદુ આશ્ચર્યો જન જન કરે. ૧૩૧

૧૫ વર્ગ.

- કુલર કુલ આશ્ચર્યો આશ્ચર્યો કરતા રહે,
 વિચિત્ર જોડા કામ્યો વિચિત્રોત્તરી જો જો;
 પશુજીવન પાવન કરે જગદીશ જન જલસરે,
 વૈભવો બધા તે આશ્ચર્યો સદાસર સદુકલને ધરે. ૧૩૨
 વૈભવો વિદ્યાના દેહમાં બધો વધે ના રહે,
 કુલર કમો વૈભવો જો દેહમાં ને વેગે વેગે;
 વૈભવો વિદ્યાના આશ્ચર્યો ને સ્થિતિ કીડો ના રહે;
 વૈભવો વિદ્યા સદુ સ્થિતિની રહે નથી અનુભવ ખરે. ૧૩૩
 વૈભવોની જગદીશ સદાસર સામે નથી રહે,
 સદુ ધર્મ કીડો નહિ કરે વૈભવો વિદ્યાના સર્વક;
 કુલરના આશ્ચર્યો જન ઉપદેશો તે સર્વને,
 દેવજી કરે તે વૈભવો જો જન વધ જોડે સર્વક. ૧૩૪
 વિદ્યાના વૈભવો સદુ સદુ સદુ સદુ સદુ,
 માની ખરેખર જલસરે જોડે જોડે જોડે.

ભોજન થો ના પેટમાં નિર્જન બને અગ્રો ખરે,
 વેસેયો નથી જમ સ્વચ્છ બાપર આદિ વધુ ખરે;
 પાલી ખરેખર જુદુ જની છે ગાથ સમ્યક્સિયકી,
 બાં ગાથસમ્યો કાવ ઠી ત્યા દેવની પાલી વાળે. ૧૪૩

પેા રીવાજો દાનિકર અદ્યનનમ વધેતું રજું,
 અભિમાન નહિ નિજ કામનું માને ન યાનીતું કશું;
 સમ્યક્ષરી વેસેયોતણી ને કુદિ સદા જુદુ થઈ,
 અદ્યસ થઈ અસિચીત્તા ને દુરંદા ના કષ્ટ મળી. ૧૪૪

દિન દિન પ્રતિદિન સભિઓ પડતી જની વેસેયોતણી,
 પેા સદા જા પાલીને અદ્યર સભિ જુદુ રજા;
 મુખ કર્મ જુલો જન મથા દિમત રહી નહિ એકના,
 જોયો વધાર પ્રયોગજુ અથા ન અથા દેખતા. ૧૪૫

મુખકર્મ વેસેયોતણી રજા પાનંગતા વધતી રહી,
 સદાપે સદાપે ના રહી નિર્માન જમ સવજો નહિ;
 એવી રજા જા વેસેયોતણી એ વેસેયોતણી અવલગ,
 અજા પો મુખ ના થઈ દોષો થજા મનમાં મથા. ૧૪૬

અથે અથા વેસેયોતણી મુખ કર્મથી જો અનયો,
 એ કર્મવેયોતણીને: કમલ વધતો વધે;
 અથ પો જુદુ જુદુ રહે ત્યાં અવલગ કથ રજું,
 જુદુ દુર્જીવાતું દુર્જા ના અથે હવે તે જુદુ સર્વ. ૧૪૭

વેસેયોતણી સ્વાર્થજુ અથા એ રજાવડે અથે જો,
 તરી રહી રહે વિષય એમ દાન્યોતણી સામું અથે;
 અથ પો અથા પો અથા વદ વેસેયોતણી,
 દિગ્ગા દાન્ય એ પો તે રજાવડે અથા સવડ. ૧૪૮

સ્વાર્થજુ જા કાલજા અથા વદ વેસેયોતણી,
 અથા અથા અથા અથા અથા ન અથા અથા અથા;
 અથાવો અથાવો અથાવો અથા અથા અથા;
 અથાવો અથાવો અથાવો અથા અથા અથા. ૧૪૯

નિજ દેહ અથા અથા અથા અથા અથા અથા;
 સ્વાર્થજુ અથા અથા અથા અથા અથા;

- રાત્ર વગેરે સર્વને જે ધર્મપથે લાગતા,
જે ધર્મનાશક રાક્ષસો તેનેજ ચેતે ખાજતા;
હઠાર કરતા હઠમે જાણી ન રાખે બોધમાં,
પ્રગતિવશા સદેવજ્યોની જે રહે છે શાધમાં. ૬૭૨
- જે સર્વે નવધી ધર્મને સાગર થયા મોટા કહે,
સર્વે સમતા ધર્મ જ્યાં સ્પાહાહતા પ્રેમે લહે;
તીર્થકરોનો ધર્મ જે કાલાનુસારે સર્વને,
જિપોમી તેહ જજ્જાવતા મિથ્યા જડે ના મર્વને. ૬૭૩
- જ્યાં ધર્મગુરુઓ એકવા રાત્રદિના રાસક થતા,
ત્યાં ધર્મના પન્થો વડે ને મોઠ ખાતા નહિ જતા;
ધર્મો જનાને વિશ્વને જે ધર્મગુરુઓ ધર્મથી,
જન્મ્યા ભક્ષા ગુરુઓ ખરા વડેતા રહે ગુનાર્મથી. ૬૭૪
- કાર્યો કરે પ્રકૃતિવશી મન્ત્રાકળાઓ કેળવી,
ધાર્મિક મહા સામાજ્યમાં શક્તિ બ્યવસ્થા મેળવી;
બ્રાહ્મણ ધર્માચારમાં ને દેવ ગુરનાં લક્ષણે,
સ્વાર્પણ કરી વડેતા રહે જે સર્વધર્મપ્રસૂણે. ૬૭૫
- આધાર્ય એવા જ્યાં થતા ત્યાં પૂર્વ શાંતિ સદા વડે,
જે ધર્મરક્ષાપક સદ્ગુરુ તેનાવડે દુષ્કિત સહે;
રાત્રો દિવસ ગુરુઓ સદા જે ધર્મમાં રાચી રહે,
તેના પ્રત્યે વિશ્વમાં સર્વે જનો શાંતિ લહે. ૬૭૬
- ભોલો હતાં સખી રહે બ્રાહ્મણદિ જગતરે,
જે સર્વશક્તિ જગતે રેખી ન કહેતો જે લહે;
જે દેવ ધર્મ સમાજમાંથી બ્રાહ્મણને પારતા,
તે ધર્મગુરુઓ દુષ્કિત રેખી જિવન્મતા પારતા. ૬૭૭
- જે આત્મનોમી નહિ જન્મ તે ધર્મગુરુઓ નહિ કા.
દુષ્કિત વિના દુર્ગુણ કરે જોતો ન દોને સર્વધા;
આત્મર્થ ને ત્યામીઓ વિદ્યુત મરો,
જ્યાં ૧ હોરપથોને મદમરો. ૬૭૮
- ગુરુઓ ૧ ઉ મધ બવડારી જોતે,
વિદા ગુરુઓ જર્મ જોતે;

- રાજા વચેરે સર્વને ને ધર્મપથે યાગના,
 ને ધર્મનાશક રાક્ષસો તેનેજ વેરે ખાગના;
 ઉદાર કરતા ઉગમે જાણી ન રાખે બોધમાં,
 પ્રગટિતવસ્તુ સદેગુણોની ને રહે છે શોધમાં. ૧૭૨
- ને સર્વે નવધો ધર્મને સાગર વણી મોટો કહે,
 સર્વે સમના ધર્મ જ્યાં સ્થાપાદતા પ્રેમે થકે:
 તીર્થકરોનો ધર્મ ને કાયાનુસારે સર્વને,
 કૃપ્યોથી તેજ જાણવતા મિથ્યા વડે ના મરને. ૧૭૩
- જ્યાં ધર્મગુણો એકથા ચાલદિવા સાસકે થતા,
 ત્યાં ધર્મના વન્યો વડે ને હોક ખાતા નહિ ખતા;
 ધર્મો જનાવે વિધને ને ધર્મગુણો ધર્મથી,
 જન્મ્યા મળા ગુણો ખરા વડેલા રહે શુભધર્મથી. ૧૭૪
- કાર્યો કરે કુશિલથી મત્રાહમ્યો કંગરી,
 પ્રાપ્તિ મક્કા સામ્રાજ્યમાં સમિતિ જવસ્થા મેળવી;
 બોધાર્થ ધર્મગુણમાં ને દેવ ગુણમાં ધરણે,
 સ્વાર્થજી કરી વડેલા રહે ને સર્વધર્મધરણે. ૧૭૫
- અધ્યક્ષ એવા જ્યાં થતા ત્યાં પૂર્ણ સંતિ સદા વડે,
 ને ધર્મસ્થાપક સૂત્ર તેનાજો દત્ત સિવ થકે;
 રાણી રિવસ ગુણો સદા ને ધર્મમાં રાખી રહે,
 તેના પ્રતાપે વિધમાં સર્વે જનો સંતિ થકે. ૧૭૬
- તેનો જ્યાં સંપદ રહે બોધાર્થદાત્રિ જગજો,
 ને સર્વમંદિ જગને તેથી ન ક્ષેરો ને થો;
 ને દેવ ધર્મ સમજાવતી બૈશ્વજ્ઞાને ધરણ,
 તે ધર્મગુણો દત્તના દેવો ગુણનાથ વારણ. ૧૭૭
- ને આત્મજોથી નહિ જન્મ તે ધર્મગુણો નહિ કા.
 દત્તના કિના પુર્ણજી જોરે જંતો ન દોરે સર્વથા;
 અધ્યક્ષ વાચા સુધુઓ ને ત્વચીએ વિદ્યા મરો,
 જન્મ પડે ઉદારથી હોતપરેને જડરો. ૧૭૮
- ગુણો જન્મરૂપ સર્વથી છે કૃપા અવલગી જતો,
 વિદ્યા દુષ્ટિ મેળવી ભાગ્ય ગુણો જન્મ જતો;

શ્રી વર્મ-સાહેબી દર્શન.

શ્રી વર્મની બધાં ઉન્નતિ ત્યાં ઉન્નતિ સદુ ભવતી,
શ્રી વર્મની પ્રમતિદી પ્રમતિ થતી સદુ ભાવતી;
દાનિ રચિત દાનિ ને અખ્યાતમગધી રીઝતી,
તે દેવમાં ધરમી અને વિશા સદા રહે જોવતી.

૭૦૧

અધિકાર એ શ્રી વર્મના તેને બળવે કુલિતી,
મેઠા કામો કેમવે ગમે જમાવ નીનિધી;
તે દેવનાં સંતાનથી સામબની ચડતી થતી,
સદુ દાનિયો પ્રમદાવધ તે દેવમાં વહેતી થતી.

૭૦૨

શ્રી વર્મ આગની પરી સ્વાર્થસુ સ્વમાને ભગતો,
તે દેવની સતીઓવડી કોસર દૂરે ભાગતો;
બધાં કાપતી છીલ સમી સતીઓ પ્રમદની ધરપર,
તે દેવ સ્વાર્થસિ કોસર સ્વાર્થભ સ્થિત તે વરે.

૭૦૩

સમી સમીટો ભવજો આથી મુખાયા ધુમ કરે,
કામસુ કરવા સર્વનું નિજ દુર્ગ પ્રેમે જાનુસદિ
જામી જાવણા ને બધી તેને સીવજના કમલે,
ઉદાર કાલી દેવો ને બધો બેઠો નરે.

૭૦૪

સદુ ભગના દિગ્ગજ બને એ સમીઓ બધાં કરે,
બેઠા રીધાને ઊભા ભવજુ મદાનં એ કરે
કાંભ કોઈ બધરે એ સ્વાધિકારે વર્મથી,
બેઠા સુધાય નામથી વરેવ કલ ન કરવી.
ભરી સમીએ સમીઓ દેને કુલિત નગ રે,
ધાધા બને બધ સ્વાસ્થ્ય ભગદાર સ્થિતિ રાજે,
કિલ્લ મલની બેઠવી રને કાલખં સર્વે,
તે દેવમાં તે કાલખ નરે દુન બધરે દે કલ.

૭૦૫

વડાઓ અને લેખકો.

એ કાંદેલી લેખક એ બધાં કાંદેલી
કાલ વિગરે કાંદેલી કાંદેલી કાંદેલી

દમિ, પ્રજુનો કાપડો દમિ મરાનો રેવતા,
દમિ મરુનો ધર્મ છે તેને જ સખે સેવતા;
દમિ વિનાનાં રાજ્ય તેનાં નામ કવિદાસે રહ્યાં,
મદુ દમિપોના ઐશ્વર્યો મહારાજ્ય શોભાને લતાં. ૭૧૪

દમિ બધામાં વાપડો ઉપયોગ જોડો ના કરો,
આંખ પર નાખ્યા બધા દરજ્જા છોડો પર મદુ ધરો;
સદુના બધામાં જી મહુ આંખાવડી સિદ્ધિ શરો,
નિર્મલ સિદ્ધિ સર્વને આપી સદા સખતા વડો. ૭૧૫

દુઃખીવણાં મહુ રદુવો આશય સાધને આપણો,
મીઠાં રહેને ચારીને દુઃખો છોડેનાં દાવણો,
સદુના સાથ સરખા દોડો વડો ન દડ કોના દડા,
કપાવણો એ કાપડો તે પાગણો જન સર્વદા. ૭૧૬

તન મન અને દોષવચો ઉપકાર કરો પ્રેમથી,
રૂપાર કરીને મેનથી વનો સદા મુખ નેમથી;
સર્વે કુસાર જાનવો પ્રજુ પામવા જમ જવલણ,
સન્નોવડી યજ્ઞને મેડો કુલરામદાસિ પરિવર્ણ. ૭૧૭

એકેન્દ્રિ આંખો છે અને પચેન્દ્રિ જાનવ છે તમે,
આંખાવડી અધિકા જો પ્રજુ સંન્યા જાણક અમે;
સેવું હવેના માગીને ચારિત્ર સાચું મારવું,
આજ્ઞાથી અધિકા જાની કેમે ન જમમાં દારવું. ૭૧૮

ઐશ્વર્ય, મદુ મનની સાથ મારો હવેનાં ઉત્સવી,
ચારિત્ર ધરો જગતી સોના પર મનને કસી;
આંખ નિમિત્તે એ કપી સિદ્ધા જ કેમવડી ખરી,
આચારમાં જી શુદ્ધો મુખ જોધવો જમ આવરી. ૭૧૯

એક દેહલે આંખાલું રહેવું તે પરથી સિદ્ધિ.

દાદર.

જમ નહીં જાનવ કપ, દરી રડો એ દામ;
તેજમુ છો બખે, રો વડી કુલ પામ.

ત્યજ મુજોના જનવું ખાખ, અંગ પેડે દુણું કામ;
અતે હોડો આપે જાસ, ધર એવો મનગ્ર વિશ્વસ. ૭

મચ્છ વેગ મનમાં દરે, અગાવું દિશવું નહિ વરે;
દેર હાથ પેડે તેડ, લડે ન સાન્ની શાંતિ એક. ૭

ધર્મો એને જનવું ખાસ, મનગ્ર પ્રભુ ધરી વિશ્વસ;
અર્ધો અતો આપે જાસ, ધર્મ પામ્યા સુખ ઉભાસ. ૭

પ્રભુ રેલે હાથે ધરો, અગા પેડે કામે દરો;
જમજમંદી મચ્છ વાવ, બાવ ધરો તેવું વાવ જાવ. ૫

રેક ધરો તેવું વેઈ મર્મ, આપે અતે તેને રૂમ;
શીતિ રૂક દાથી મણ, રેક રૂમથી સુખ દુખ મર્મ. ૧

મા ગોટલા રૂપ બીજમાંથી આંખાનું મોડું થયું.

દાહરા.

ન્યાના અગા ગોટલા, મૂડીમાંથી સગાવ;
તેમથી આંખો વતો, મચ્છને હોડો ખાવ. ૧૪૭

દાગાથી કાસે મજો, મદાદત વે જાવ;
દાસે કાખો બીજની, હુમ ધરે સુખદાવ. ૭૪૧

ન્યાના બીજોમાં વસે, રૂપોના મદાદત;
પિંડ વિરે જાડોડ છે, સમજે નહિ મન અધ. ૭૪૨

ન્યાનાં બીજો રેખાને, દરો ન વિશ્વસ;
ન્યાનામાં મોડાં વસે, જાડોડો નિર્ધર. ૭૪૩

દરીત્વજાડો થયું, હોય અનંત અધાર;
અનંત જાડોડો રહો, બીજ રિતે મનધાર. ૭૪૪

પ્રયોગો સવું બીજની, જાડોડો જો વાવ;
અનંત અતિનાં વોઈર્મ, મરણનાં નહિ માવ. ૭૪૫

રેકો જાડોડો થયું, સમજાવે ન અનંત;
રૂપ બીજ છે-તેડનાં, જાડોડોની સંત.

મરે પ્રગટે સજિયો, વધે તમારી મુક્તિથી;
નહાનાથી મોટા થયા, વિશ્વાસી રહો હજિયી.

૭૫૮

ગેદ છૂટો ખનો જ તેજ સજિ જ બાપે,
સિત ધરો વિશ્વાસ સ્વયં નિજસજિ બાપે;
નેરેધિયન થયો પ્રતાપી સજિ વધારી,
નિભયાં સજિ બીજ રજા છે જમ જમકારી.

તીર્થંતર કરિયો યજુ', યજુ' વિષ સુધતાન;
છે પેતાના આત્મમાં, સાધન સજે સુભય.

૭૫૯

હરો પ્રવતો કાઢિ, જમતણા ચાણે મોટા,
છૂટો તે તે મરે, નહો છે કાન્ય તોટા;
મોટી વજુ જાય હાથ છે હવ્ય ચધારે,
માન મોટો વિષ તરે ને તે પર તારે.

માનવ ધારે તે હરે, તેની સજિ અનંત;
આત્માતિમ્મ જગ પામીને, ધારે લોક મહંત.

૭૬૦

હરે હું પાપોં ડાપે, હાથમાં નિભય રાખો,
જો ન વચનો દીન; મહત્ત્વ વચને આપો;
હરો સજિ અભ્યાસ, વધે છે સજિ વધારી,
શરણંજી હરિને સર્વ, હાથમાં વધરો બારી.

આત્મા દેવો દેવીઓ, આત્મા સ્વર્ગ ને સિદ્ધિ;
આત્મા સજિ વિશ્વાસીએ, તેમાં સર્વે જાદિ.

૭૬૧

જાણે ન કીણા લેણુ અનુયમ હેરા બ્રહ્મ,
આત્મા વજુ નહિ કહે, જમતણં સાધન જ્યાં;
આત્મા વજુ નહિ કાવ, જમતણા બલ્યો મોહં.
વિશ્વાસંદિ છે રેવ, આત્મુ અર્થ ત્યાં ખોડું.

જે જે સજિ વિષમં, આત્મની તે સર્વ;
આત્મા નિજ વિષમં વસે, એની સજિ હમય.

૭૬૨

॥વસ્થામાં આગ્રવૃદ્ધિ વાળ્યું હોય તેવું વળે છે અને
દેખાણું હોય તેવું થાય છે.

દાહરા.

કુમરો આંખે જોડેલો, વાળ્યો તેવો થાય;	
કેળવણી જેવી મને, તેવો તેડ દુઝાય.	૭૬૭
વાળ્યો વળે છે ત્યાં જગી, ચાલતું છે કુમળાસ;	
અતિ સુખભગલા ટમે, વળે ન વાળ્યો ખાસ.	૭૬૮
આંગણી સિપુલ મેડો, ન્હાનાં માણક રુદ;	
વાળ્યાં વગરો જાણખ, હોય પડીથી મન.	૭૬૯
ખાસ જેવાં કેળવે, તેણે તે શ્રેષ્ઠ જાય;	
કોરાઈ આખા પડી, વાન વળે નહિ જાય.	૭૭૦
કુરુકુ કુમળા કેળવે, ઘાટ બનેક ઘડાય.	
કેળવણી જેવી મને, તેણે સદુ શ્રેષ્ઠ જાય.	૭૭૧
સાદુલુ પાંચે વાગ્યા, પડેલાંથી નરનાર.	
કાલિ દયા પડીથી અરે, પડે નહીં સરકાર.	૭૭૨
કસરત આદિ બેજમ, બાલપણુમાં બને;	
વાળ્યાં વગરતાં મોકળા, થાય પડીથી વળે.	૭૭૩
પણ પડીને કેળવે, વનસ્પતિનાં બને;	
બાલપણુમાં વાગ્યાં, સાદુલુ આવે બને.	૭૭૪
મોટી ઉંમર થાવડ, વળે તૂટી ભય;	
સરારો જાણાય નહિ, સખળે મનમાં બાય.	૭૭૫
કામળ શુભ ખડીવળી, વળતાં ઘડનાં બને;	
કેળવણીથી કેળવે, જગતમાં રહેને ચક્ર.	૭૭૬
જો બને વળે નહીં, સદુલુ સખળે મેલ;	
કલિ કલિમવચ્ચે, જાણે મન વચ રેલ.	૭૭૭
વન મન મનની કલિવળી, કેળવટો જાણ મળ;	
પણ પડી પણ કેળવે, મનની ધર્મી થાય.	

સર્વ જીવેન્મતિ કાળમા, આમ લેવો સદા સંપાદિતારે:
 મરે હો ના જરા પાછવે, સમવરો જાનની ને કદારે સર્વ. ૭૫૨
 અમરવને પાગરો પ્રેમથી, નીતિને પ્રાપ્ત સમ પૂર્ણ થવો.
 જે પૂર્ણ મદા થવો અનરો, સ્વેન્મતિ હેતુઓ સદુ મુધારો. સર્વ. ૭૫૩
 મરેલો સદા એ મન થવો, આમગુદિ દલમાં પ્રકાશો.
 સમ દેખતા સર્વ જીવો સદા, અપરો વિચર દુઃખી દિશાસો. સર્વ. ૭૫૪
 વિદ્યા અને જ્ઞાનથી ભોળને, કેજો ન્યામકાને મુધારે.
 મરેન્નિતિને જાને કેજો, જાનજો મરો દુઃખી બહારે. સર્વ. ૭૫૫
 જે સદુમુદી માર્ગમા જાગરો, એક ઉદારનો માર્ગ સારો:
 જેજો સર્વ જ્ઞાતિ તથા, હવેલ મનથી નહી સત્ય હારો. સર્વ. ૭૫૬
 જો ના હરિ પન્થ મનનેદા, સર્વમા સત્ય આત્મા વિચારો.
 અમરજુ અન્ય દેખો નહી મુલ્યમનો, સદુલે આપને અપ તારો સર્વ. ૭૫૭
 રાખો નહી કેજઆમા કદા, કેજવી સત્યથે વિષ પાચો:
 ન કિષ્ણ સદા ધ્યાનમાં રાખીને, પાતીથી દેશ મોઠો ઉચારો. સર્વ. ૭૫૮
 જિવિ સકિરમન સિદ્ધલે કેજો, આમ દક્ષત મનમાં હવારી:
 વિસરે તો ને હવેલે વડો, પ્રેમથી થીજને માની સારી. સર્વ. ૭૫૯
 આત્મમાં વિવિધતા અનેકતા.

કોહરો.

- | | |
|--------------------------------------|-----|
| આમ જ્ઞા અભિ રિરે, વિવિધતા દેખાવ: | ૮૦૦ |
| કાળાં પહોં કાષ્ઠના, વિવિધ છે પર્વાવ. | |
| અનેક પ્રકારી થતા, એ નીત્યથી થર. | ૮૦૧ |
| વિવિધતા ને અનેકતા, સૌન્દર્યજ સુખાર. | |
| એ અનેકામરથી, વિલસે જી અપાર: | ૮૦૨ |
| નવ નવ પ્રકારી ખરે, વિલસે છે શુભ નર. | |
| વિવિધતા ન સિદ્ધતા, અનુદમાં સામાન્ય: | |
| દેખતાં આનંદવા, દેખો અનંદ રાજ્ય. | |

અનેક બિલ્લના દેખાને, અઝાનીને બેઠાઃ		
ધર્મને નહીં બેઠા છે, નવ સાથેયે વેદ.	૭	૮૧૮
કુદિસાચર વિષયા, બિલ્લ બિલ્લ મન મર્મઃ		
ભૂમં સય વિરિપતા, દેખી કર મુખ કર્મ.		૮૧૯
અનેકાંવચારે અદો, સર્વ તરવ સમભવઃ		
કુદિસાચર મદમં, સર્વ સમાધ મુદાવ.		૮૨૦

ચોથાઈ.

અનેકાંવ વિરિપતા ભવ, પણ વિરોધ નહીં મન બાળઃ		
વચચારાણી સકુ ધર્મ, અનેક બેઠા છે મુખ કર્મ.		૮૨૧
સર્વ ધર્મનો સમભો સાર, કાના પર નહિ દેવ ભચર.		
ભૂ ધર્મોમા નહીં વિરોધ, બને એવો કરો બેઠા.		૮૨૨
ખાંન ખાંન વદ વિચાર, અઝાનીના મન વિષાર.		
વિરિપતામા સર્વો ધર્મ, અનેક મદન, તે બધા.		૮૨૩
નિંદા કરે ન કાની કર, સર્વધર્મમા સાચું સતઃ		
ખર નીરો હસ વિરોધ, કરો એવી ધારો રો.		૮૨૪
સર્વે છે સમાભવ, સર્વે છે કુદિસાચર		
સર્વે છે ધર્મધર્મ, સર્વે છે કર્મધર્મ.		૮૨૫
સર્વે છે ખાંન રમ, સર્વે છે ધર્મ છે એમ		
સર્વે છે કાંચકાન, સર્વે છે મનમન		૮૨૬
વચચારે વિરિપ કાન, કાની ભવ વિષવ ભવઃ		
કાંચકા વરે સર્વ વિરોધ, અનેક રહ્યો બેઠા.		૮૨૭
મનને તેને દાન કરે નહીં મનને તે બધા કરે.		
વિરિપતા કરે દાન એવો ન અનેક સુદા		૮૨૮
એ વિરોધ અનેક મનને અનેક કરે તેક સુદા.		
વિરિપતા કરે તે, બધાના કરે તે એક		૮૨૯
મનને વિરોધ એક કરે ન તે દાન એક		
વિરોધ તેને તે અનેક અનેક દાન તે.		

વૈવિધ્ય જાણેએ રહ્યું તેમાં જ શુદ્ધ વિચાર છે,
વૈવિધ્ય જાણેમાં વહે ને મૂલ રસ આગાહ છે. ૮૪૨

વૈવિધ્ય સમ સાપેક્ષથી સમજે ન ખેલે કંઈ રહે,
જ્યાંથી શ્રી આ વિષયમાં વતી મુનિવર સદૃષ્ટ રહે,
વૈવિધ્ય કુદરત દર્શિન ॥ ને સામ્યતા કુદરતરૂપ,
જે જે બને તે સદૃષ્ટિએ મન માનજે છું સુખપણું. ૮૪૩

દર્શિવંદે વિષયમાં સદૃષ્ટ ધર્મ પન્થો જુલુચ,
સાચા બને જુદા વધા માનેજ જુદા ને નચા;
સદૃષ્ટ વિચારે જુલુચ સદૃષ્ટ જાગતોમાં જલુચ,
જે ધર્મ કુદરત દીક્ષ છે એમાં ન ખેલે માનચા. ૮૪૪

મદ્ધ ધર્મનેયે દેખીને ક્ષણ વિચારો ના કરો,
ક્ષણ વિચારો મદ્ધ કરો સાપેક્ષવશ જુદા કરો;
સદૃષ્ટ જનમચ્છાન વશ સાચું ન સહે કાંઈને,
દાખો, વિરોધી યાનવશ જુદા ન બમરો રાખો. ૮૪૫

સદૃષ્ટ ધર્મમાંથી સત્યને દીધો ન રોષો કાઢી,
કુદરત કરો ના ધર્મમાં રોષિજ સ્થળ વધોભી;
સદૃષ્ટ ધર્મોએ સપી રહે જુદું ન પેલાયું મલે,^૧
જે દેહની ને કામની ॥ કલ્પિત સત્યો બલે. ૮૪૬

વૈવિધ્ય દેખી ધર્મોએનું ખેલ ના મન લાવણી,
વૈવિધ્ય કુદરત ધર્મ ॥ સાચું હાથમાં બાવણી;
વૈવિધ્ય વશ સ્થાવર નહીં સ્વસ્થિત સદૃષ્ટ ના રહે,
ખાટે મદન્તો યોગીએ વૈવિધ્ય કુદરતનું મહે. ૮૪૭

જુદા ન બમરો કો કાલ વૈવિધ્યમાં સમતા વતે,
કુદરત કરો ના માનવો જનમાં રિતિયો ના તોડે^૨
ચાલો હાથ મળી સર્વની સાથે રિતિયો ના મલે,
નિજ આત્મશુદ્ધિ આપો એ દીખને સખ સદૃષ્ટ બલે. ૮૪૮

૧ મહે-પેલાયું મંત્રણ બસજ દોષ તો પણ મચ્છાઈ નેરે ખાટે ના
મધ્ય સ્વીકારે નહીં ૨ કુદરત જનનારે તરી દોષ નહીં જર્જર દોષો ૩.૧૫
દોષ નહીં, દા ૧૦ દોષ નહીં.

દશા યું અમને ચણકાં, અમસમ તમ યાન્યર;	૮૫૯
વડા આરથા મુર્ચની, શાય અડો નિર્ધાર.	
સત્ત ધન વિધાનિય, કરવો નહિ અહંકાર;	૮૬૦
મુંડાઓ ના મોહથી, અપાને નરનાર.	
કુવલ ઘણું યાચ્યો, જાડો ન જુડા બોલ;	૮૬૧
દલાવરથા અવરો, કરને તેનો તોલ.	
દક્ષિણી ના સિંચર રહે, લક્ષ્મી ચંચલ જલ;	૮૬૨
સાધ ન કો સરખું રહે, જરા ન કર અનિશાન.	
અતિ સદુનું મનુ છે, જન્મ્યા તેનું જલ;	૮૬૩
જન્મ મરણ છે દેહ પર, જરા ન કર અનિશાન.	
કર્મે જન્મને મનુ છે, કર્મે સુખ ને દુઃખ;	૮૬૪
કર્મે રાજ રહે છે, કર્મે શામે રૂપ.	
કર્મે છે સરદાર સદુ, કર્મે સદુ અવતાર;	૮૬૫
અમે તમે સદુ કર્યાં, સમને વિષ માર.	
શ્વાક કરતાં રંગીલાં, દેખાએડો દાઘ;	૮૬૬
જલુ અમ સરખાં ઘણ જોડા. વેચે કાપે શાઘ.	
સદુનો વારો આવનો, અત્ય મધ્યમ ન્યાય;	૮૬૭
આનન્દ વા ધી દિગ્ધીરી, કરી મનમાં જલ.	
સાનવેં શાબી રહે, કુવાજવરથા બેઠ;	૮૬૮
દલાવરથા વીરવજુ. શેને નહિ બહુ કહેલ.	
દત્તવિ ઉપોદ દે, રોઝ ખર્ચે કાંત;	૮૬૯
ઘણું નવું સમજ્યાં ખરું, શાગ મનની શાન્ત.	
સાલ કાઠોરો અને, બાપરી સિદ્ધાન્ત;	૮૭૦
મનમાં એવું જલ્દીને, કો નહો અનિશાન.	
સરં એવેને અમસમ, મહી કો વધાર;	૮૭૧
મર્વે સત્ત ન જલ્લને, દિગ્ધાને લલી સર.	
ખરડાંદી દિગ્ધા એડો, કો સાલ અરદાર;	
કુદિલખર ધર્મથી, ધમ ધમ મનેત મલ.	

આંખાને કાપનારા, તેનાં મોંર, કેરી વગેરે લેનારાઓ પ્રતિ
આંખાની ઉક્તિ.

આશાવરી.

અમોને મદ્ય કરી નરનારી, પશુ પંખા નિર્ધારી—અમોને

પપોને આપુ જે રીતે, તે રીતે કો આને;

૧૦૦ કપાને જન્મ લગારો, તેમ તમારો સુધારો. અમોને ૮૭૧

૧૦૧ મારા જમી હો, કાળ કાળીઓ હો;

૧૦૨ મારી સાખો કો સજી, શયે અમો બેરો. અમોને ૮૭૨

૧૦૩ મારે પરમાર્થે સજી, જીવ જીવ મારનું;

૧૦૪ મારી જીવ છે અમ, તે જીવ છું જીવનું. અમોને ૮૭૩

૧૦૫ મારા નહીં જોવાનું, તેમા નહીં રીવાનું;

૧૦૬ મારા જે જાણી, નહીં કોને કહેવાનું. અમોને ૮૭૪

૧૦૭ મારા તમાર, કો નહીં ઉપરનાર;

૧૦૮ મારાને જો, માથ કાંઈ નહિ ન્યાર. અમોને ૮૭૫

૧૦૯ મારા જે છે, સજી જોમા કરનારા;

૧૧૦ મારા જીવ, મોતજને મરનારા. અમોને ૮૭૬

૧૧૧ મારા કાલથી, રાખુ તેનું મનુષ્ય;

૧૧૨ મારા જીવ રહે, અતે લગાઈ મરે. અમોને ૮૭૭

૧૧૩ મારા જીવ રહે, જીવ પરવાર આપ;

૧૧૪ મારા જીવ રહે, જીવ રહે જીવ જીવ. અમોને ૮૭૮

૧૧૫ મારા જીવ રહે, તેના નહીં અરિયા;

૧૧૬ મારા જીવ રહે, તેના નહીં અરિયા. અમોને ૮૭૯

૧૧૭ મારા જીવ રહે, અતે અરિયા કાળી,

૧૧૮ મારા જીવ રહે, તેના નહીં અરિયા. અમોને ૮૮૦

૧૧૯ મારા જીવ રહે, તેના નહીં અરિયા;

૧૨૦ મારા જીવ રહે, તેના નહીં અરિયા. અમોને ૮૮૧

૧૨૧ મારા જીવ રહે, તેના નહીં અરિયા;

૧૨૨ મારા જીવ રહે, તેના નહીં અરિયા. અમોને ૮૮૨

- તે તે કાંઈ જોઈ જાયું, ચાલે તે નિર્ધારી;
 રૂં કાપ છે સાક્ષી તેમ, ચોખી જને જાણારી. અમોતે ૮૮૫
- કાં દેવ નદિ જીવન મરણે, બીલિ નહીં તથાગરી;
 સાક્ષી રૂં નિર્ધારી, જોઈ રહો નરનારી. અમોતે ૮૮૬
- પ્રભુદાસ પ્રભુમય જીવન મુજ, એમ રહ્યા અરધારી;
 પ્રભુમય પ્રભુદાસ આમ ધર્મ એ, ચાલું ન અન્વજારી. અમોતે ૮૮૭
- મ્હું તે સહુ પ્રભુનું મનું, મ્હું મનુષ્ય નિવારી.
 શુદ્ધિમાય ધર્મજીવન, પરમ સદાસ મારી. અમોતે ૮૮૮

આંખાપર સાકરીયો આવવો.

સવૈયા.

- અંજામંદિ રસ ઉમરાતો, મેરોમંદિ હસામંદિ જાવ;
 દિમ અતિથી જાવે નહીં તે, જહાર પડે સાકરીયો ચાવ. ૮૮૯
- પર્જેમંદિ રસ ઉમરાતો, હસામંદિ રસ તે વહી જાવ;
 તે સાકરીયો વિહારી રસ, એહી તેથી ફેરી ચાવ. ૮૯૦
- ખડું મેરની સગિ દાની, મોરે લેખા દેખા માવ;
 મનવખં સાકરીયો. એના, કામ રોમંદિ દીકાં માવ. ૮૯૧
- સાકરીયાધી નવીન પર્જે, આવે જુવા સિંહાળી જાવ;
 રસ વિહારી, પર્જે ચાલ્યા, રાવની આઠા અલપ પરખાવ. ૮૯૨
- જોનો રસ જોખ વડેતો તે, બીજો જો તે વહી જાવ;
 સાકરીયો પ્રમોતે તે, રાખીને બેઠા સિંહાળ. ૮૯૩
- રહનો નાથ કો સાકરીયો, નર નારીયાં તેમ જાવ;
 પીપંપણામાં મલોં વિહારો, સંતાને પાછા રૂં રી ચાવ. ૮૯૪
- વસંતકાલ રહતું કારખું. સાકરીયો તે મને જાવ
 તારે રહની આઠા રખી, નર નારીયાં તેમ જાવ. ૮૯૫
- સાકરીયો આવે નદી તેમ, કોઈ ઉપરો વેવે સર;
 નદી તે કાઠ જાવો ના. ૮૯૬, તથા મનુષ્ય દાવે મર.

- વનમર્મ પ્રાજ્ઞાપ્રસિદ્ધિ, કદરવી સગળા નગનાર;
 ૯૧ મન દક્ષિ ખીમવદ્યો, છવ્વું નમ્રા જગદાર. ૯૧૦
- રેડ ક્રમને દાનિ સખની, પ્રશ્નિત નગથી છે નિર્ધાર;
 સગળા રેડા સગળા ક્રમો, ઉભી રહેલી પમપર ધાર. ૯૧૧
- સગળા સગળાપદ્મિચાગા, કરના તે ન્યાય જ કદેચન;
 સુ મધ્યમ સગળા છવે, નમ્રાને સગળા બે જલ. ૯૧૨
- વિદ્ય દક્ષિ આપદ્મિચિ, સગળાની જાને છે પાસ;
 નમ્રાનું સગળા સેા ખાલા, કુદરતી નીતિ એ ખાસ. ૯૧૩
- મો વિદ્યારિ સદુ દક્ષિ, પમો વેરે નર ને નર;
 સગળાપદ્મ જલ જાગર, એટો જામે રિત ન દાર. ૯૧૪
- સગળાપદ્મ સગળા પદ્મોને, પામો સદુ કુલિ અનુસાર;
 હ પાતિ અધ્યારિત નગથી, દાનિ જામે કમા રહેનાર. ૯૧૫
- દક્ષિ એક છે સગ ૧.૧૦, નિર્ધાર. ૧૧ અધ્યાર વિચાર
 દુષ્ટાનીએ જાહેરને, પો નદિ સમજાય કહે કર. ૯૧૬
- દક્ષિમંદન રજ્યારિ છે, સગળાપદ્મે શાની છવ;
 નિર્ધાર નિર્ધારપદ્મોચાગા, સગળાની જાને છે જીવ. ૯૧૭
- એકું જાણી જાગર જો, સગળા પદ્મે જામે નેક
 દક્ષિ વિદ્યાર અધ્યાર ૧.૧૦ ન દાર, નિર્ધાર નિર્ધારને કહેદ. ૯૧૮
- સગળાપદ્મ ૧૨.૧૦ સદુ જાગર જાગર જામે રહે ન દાર;
 અનુસાર ૧૨.૧૦ જાગર જાગર જાગર જાગર જાગર. ૯૧૯
- વિદ્યાર દક્ષિ ૧૩ કુલિ જાગર, સગળા પદ્મ કરદ જાગર
 રેડ ક્રમ સગળાપદ્મ, નિર્ધાર કહે જાગર. ૯૨૦
- જાગરો દક્ષિમંદન ૧૪.૧૦ જાગર જાગર જાગર જાગર
 જાગર જાગર ને જાગરજાગર, જાગર જાગર જાગર જાગર. ૯૨૧
- જાગરો ૧૫.૧૦ જાગર જાગર જાગર જાગર જાગર
 જાગર જાગર જાગર જાગર જાગર જાગર જાગર જાગર. ૯૨૨

જીવનના જે મંત્ર તંત્રનો, જત્રો રહિન સમર્થક બેઠા; તેજેને શાશ્વત્સારે, મહત્ત્વ ધીજો પડ દબેઠ.	૯૩૬
જાતમગ્ન રહિતશ્વ લેકો, સર્વ જીવનને દારી ભય; નિજને ખડ અન્ધો જીવે, ભણે નહિ તે પુકિત કંપવ.	૯૩૭
રહિન મહાશ્વથી જાતમ રહિતશ્વે, જીવનું જાતમું નિર્ધાર; તે રામ ને રાજ્ય જીવનના, કાષાયોને મહત્ત્વ સાર.	૯૩૮
જાતશ્વિઃ જાતિ જીવનને, સર્વેના જે સત્ત્વ કંપવ; તે રામ જાતશ્વે જીવિત, જીવડે તે મહો સત્ત્વ.	૯૩૯
જેમ મંત્ર છે જીવે, તે જીવ, જાતમગ્નસીએનો મેધ, મેધ જીવે જાતશ્વે મૂળી, નહો તે સદ્ગુણી પાણી હો.	૯૪૦
વિદ્યાર્જુન મહાશ્વિ મજા, તત્રો જાતો જીવન રામ, જાતમગ્નથી મહત્ત્વ રહિત, સ્વાતંત્ર્યે જીવે મુખ સામ.	૯૪૧
નિર્મલ પદ્મચરિત્ર હેતુ, તેનો રહિતશ્વ કરો ચિત્તવ; જીવ જોમીએ મુખ રહિતશ્વે, મહો હંત્ય પાત્ર ચિત્તવ.	૯૪૨
જીવ મંત્રી જાતશ્વ રામજી, મુક્તમાન જાતપાત્રી વર્મ; સર્વ જાતિના જોમ મહત્ત્વ, સર્વોન્નતિનું સત્ત્વ સર્વ.	૯૪૩

જાંભાની પેઠે નવીન રાજિયો મહત્ત્વ.

જૂથો મન જામરા પંથમાં જામ્યા એ રામ.

નવન રહિતશ્વે જીવિત, રહિતશ્વ રહિતશ્વ રામ રામ સમ જામની, રહિતશ્વ રહિતશ્વ	૧૧૦ ૯૧
જાતમગ્ન જાતમગ્ન, રહિતશ્વ રહિતશ્વ રહિતશ્વ રહિતશ્વ, રહિતશ્વ રહિતશ્વ	૧૧૦ ૯૨
જાતમગ્ન જાતમગ્ન, રહિતશ્વ રહિતશ્વ રહિતશ્વ રહિતશ્વ, રહિતશ્વ રહિતશ્વ	૧૧૦ ૯૩
જાતમગ્ન જાતમગ્ન, રહિતશ્વ રહિતશ્વ રહિતશ્વ રહિતશ્વ, રહિતશ્વ રહિતશ્વ	૧૧૦ ૯૪

સત્યાગ્રહ નજણા વૈ જાવ, કાંઠે બીજા મળતી સદાવઃ આમે આસોઆસ કરાવ, રોજો બદલે ઉમરાવ.	૬૬૪
મરણના આગા દેખાવ, ક્યાં ક્યાંની ઘડી ઘાવઃ કરમચું બીજાને પડે, કુઝો પડતા પોકે રડે.	૬૬૫
કૃષ્ણી ડાયા કૃષ સમાવ, કાંઠાઓ મનમાલિ વિધાવઃ રાત્ર રાત્રી સરખી મતિ, રદાવસ્યા જૂદી મતિ.	૬૬૬
પદાવરે મન કુમરાવ, પૂર્વાવરે ઘડી ઘાવઃ રદાવસ્યા આરે અરે, આમે નહિ મન ધાવું ખરે.	૬૬૭
પરોના દારો ના ઘાવ, નિરતિ મનમાલિ સુદાવઃ અરવમંદિ રમે વાસ, સમજો મનમા સમજુ ખાલ.	૬૬૮
મનવાણી દાવાનુ જોર, નાસે તેના સત્યાગ્રહ રોરઃ ધર્મ દરો સમજને એમ, પ્રભુ બાળપણી ધારો રોમ.	૬૬૯

સંગતથી આરામ.

રદાવસ્યા ધામી બાવ, કરને સારા લગ્ન કલબઃ પ્રભુ મહિમમાં રહે રંગમ, પદાવરે કરી મન બાવ.	૧૦૦૦
રદાવસ્યાએ સન્માસ, આસકિરનો કરવો નાવઃ કાન્તરમે મન નિર્મલ રાખ, આત્મવંદનપૂરને આખ.	૧૦૦૧
પાપોનો દર પદાવર, આસોઆસે પ્રભુનો ભાવઃ રેવ કુર પ્રીત્યા બદાવ, પૂર્ણિમાસે ધર્મરાવ.	૧૦૦૨
બરોડાધિ વરદને નાવ, રદાવસ્યા મનમાં બાવઃ સર્વ કાવોને પૂર્ણ ખાવ, રાજ હાવમાં સાચી ભાવ.	૧૦૦૩
સર્વ પાપને દબાવ દામ, રદાવસ્યા નિર્મલ સદાવઃ મુક્તિપુરોએ જવા હેત, રદાવસ્યા છે સરોવ.	૧૦૦૪
વિવધ કાવરી કાવો ભાવે, પરમ પ્રભુને રિતમાં ભાવેઃ આમસ્યા સદા કાવો કરે, પ્રભુ રિત ના બાવું બાવે.	૧૦૦૫
પ્રભુ સાસનો છે બદાવ, પ્રભુ રિત નહિ કોની બદાવઃ મનદાવું પ્રભુવર રાજ ભાવ, રદાવસ્યાએ એક સુદાવ.	૧૦૦૬

- સુ વિશોભ પ્રતિભો, પરખા વડનાર
જુને પાછળ રાખીએ, રૂબ એ જ નિબધાર. ૧૦૨૦
- નિબ સરખા નિબ પાછવે, પ્રમ/ ચવા નિધાર:
કાંતુની રચના બની, સમગ્રે નસેને ધાર. ૧૦૨૧
- કાંતુ બનુકુમ વનીને, પાછળ નગ કરનાર:
સર્વ કાંતુનક બીજાએ, મૂળ પાછળ સાર. ૧૦૨૨
- પગ સંતતિ હેતુએ, વડે તેવા ઉપાવ
પાંચ કરવા ઉપએ, કાંતુનો એ ન્યાવ. ૧૦૨૩
- નિબ પાછળ નિબ ધર્મના, સતતિ બીજે લેક:
કેવિ ઉપએ રાજા, દિશા સદયુષ્ય મેક. ૧૦૨૪
- ધર્મ વજારી પાછવે, ધાવ બધર્મ ન લેક:
પગ ધર્મ પરખા, વડેની કો ઉમેક. ૧૦૨૫
- કાંતુનક કરાએ, નિબાખે એ સત.
તે પગ એ બવડારાએ, બાધાના મુલુવત. ૧૦૨૬
- કાંતુ કરના કરાએ, દોવ ન નિબને લેક.
તે પગ કરના બધ કરે વડેક: ધર્મ ઉમેક. ૧૦૨૭
- કાંતુ કરા કરા, રાખ નિબ બધાર.
કાંતુ કરા કરા, રાખ બધારાવ સાર. ૧૦૨૮
- પગ સતતિ બીજાએ, લેક: કરે કરા.
મેક કરા કરાએ, નિબાધે:કા બધ. ૧૦૨૯
- કાંતુની પાછળ કરે, ધર્મવિષયક.
મેક કરા કરાએ, બધાર નિબક. ૧૦૩૦

ચેકના નારામાંથી અનેકની ઉપજા.

૧૦૪૬

બધ કરા કરા, બધારે કરા
નિબ બધારે, કરા કરા કરા કરા

[illegible]

તો હોઃ એવ કરે કર્મસિદ્ધિ, કરી નામનાઓ કરે શક્તિ વદિ;
 કે રજો નામ લેનાં મવાતાં, પ્રતિષ્ઠા સુપ્રતિષ્ઠા તે સ્મરતા. ૧૦૬૯

ચોપાદ.

- અને રા ને ઘણર, અખર નામ લેના રહેનર,
 કમ્પણો નિરકરતિ, ધારે વધની ચેતન ચક્તિ. ૧૦૭૦
- સ્વાર્ણ કરતાં રહેના નામ, જનના યોગી મન નિષ્કામ;
 કૃષ્ણે જનન જનમાં નામ, સ્વપિયારે કરતા મમ. ૧૦૭૧
- હો નદી કાશી તલભાર, રચતાંએ સફનો અધિગાર;
 જનનના હરે કરો, આત્મસભા સફ હવે મરો. ૧૦૭૨
- જાણી ઉપર ઉપાર, કરી નિતે નરને નર;
 જાણે સલા વિદા બોમ, સફ માટે લેનો ઉપોગ. ૧૦૭૩
- મરે એવું નિશ્ચય ધરો, દુઃખીનાં દુઃખો સફ દરો;
 નામનને ધરો ન બેઠ, નિમખર્ચે વગ ધરો ન બેઠ. ૧૦૭૪
- દરમજાની વાઘો સંઠ, કરો દુઃખનો વાને અંત;
 અન્યદિન ઇ મહુડું થાત લેના વાને સફ અનુકૂળ. ૧૦૭૫

સવિષા.

- જામ્યા જામ્યા રૂઝ ન જાણે. તો એ જામ્યાને પિયાર;
 હજુ જામ્યાં રૂઝ ન જાણે. તો એ હજ્યાને પિયાર. ૧૦૭૬
- રૂઝ જામ્યાં રૂઝ ન કહે, તે એ રૂઝને પિયાર;
 રાત્રી જામ્યા રૂઝ ન જાણે. તે એ રાત્રીને પિયાર. ૧૦૭૭
- હજુરને રૂઝ ન જાણે, તે એ હજુરને પિયાર;
 રૂઝને રૂઝને રૂઝ ન જાણે. તો એને જામ્યા પિયાર. ૧૦૭૮
- રાત્રીને રૂઝ નહિ જાણે, તો એ રાત્રીને પિયાર;
 જામ્યાને રૂઝ ને જાણે, તો જાણે તેને જામ્યા. ૧૦૭૯
- જામ્યાને રૂઝને જાણે, તેને જાણે સજ્જન વર;
 સર્વ દુઃખો સફળ થારે. ખોજાને તે વરે રજા. ૧૦૮૦

આમવૃક્ષ જન્મ ભૂમિના રાજા પ્રજા વગેરેને આશીર્વાદ.

દોહરા.

સર્વે દેહ સિદ્ધિભક્તિ, ગુર્જર દેહ મહાન :
તેમાં વિદ્યાપુર નગર, રોએ સ્વર્ગ સમાન. ૧૦૬૫

મદયવાદી રાજામાં, જૂમિ પૂર્ણ રસાવઃ
વિદ્યાપુરની જૂમિમાં, આંખાદમ્ભ વિશાલ. ૧૦૬૬

હરિગીત.

શીમલ સવાદવાર છે, તપનિ વિવેકી મુખમયી;
દેહભિયાની રવિસમા, નિજ તેજથી જ અવશેષી.
વિદ્યાપુરના જુમિમાં, સર્વેથી જે અમણી,
સ્વાતંત્ર્યને પ્રસાદવા, જેની પ્રાપ્તિ શુભ પત્રી. ૧૦૬૭

જ્યેં અદ્યો નીતિથી, યાએ જ રાજ્ય પ્રદાપથી;
ન્યાયસરોમાં ન્યાયને આપે મુદ્ધિતિ જાપથી.
નિજ જન્મકમિ દેહના રાજાવિશે છે મુખ પત્રી;
રાજા સવાદવારમાં તેજ અનુભવી ન કષ્ટ અનુ. ૧૦૬૮

જ્યેં અદ્યો પ્રમદિયા પથિ વદે છે દમિયો;
સર્વે મુખો દલિયાં સ્વેદા પ્રમુનો અદિત્યો.
શીમલ સવાદવાર પ્રેમે બેસી છે પ્રભઃ
જેની મુક્તિ દલિયો અવગણિયો કમળી સભ. ૧૦૬૯

સર્વ પ્રજાની ઉન્નતિ શુભ પથંથી કારો; સત્યઃ
અપિ ઉચ્ચિ અધિની નિતિ દોરો; સર્વદ
શુભ દલિયોત પુરદ શુભ મર્મમાં વરોદા સદી.
રાજ પ્રજાને એવમઃ સુઝ નવની રમત રહી. ૧૦૭૦

રાજ પ્રજાને એવમઃ પામત્યે દલિત મર્મથી;
રાજ પ્રજાને એવમઃ દલિત પ્રમુજ સર્વદી
રાજ પ્રજાને એવ દે નહિ નિમ્નવત્ત મોર કદઃ
જેની પ્રદાને પ્રજાને સદમ્ભવ દો સત્ય. ૧૧૦૧

હરિગીત.

દુખ મામગરખ નિરંબિયા, રિહિપુરે સદાસને,
 દોષ કહી મનુ જાનની મામે જા ખારી ૧૧૦
 રૂપેય મન કન્યો ક્યો તહારો અરણ્ય બાધ,
 તો જમુ કો તરવિનખ નિજ ૧૧૧ જમુ જામુ તથા

૧૧૦

હિંદી હવર મનુ મન જાનની પૂર્વ કારે
 દેવ કહો સદાસરુ ગુ ૧૧૨ મનુ દેવન વરે
 મુખ દિગ્દેશ તારો સારંગ જાનખ પ્રભાતે ૧૧૩
 મદનમતે તેધો કહી ગુજમદવડે ગુજ અરણ્ય

૧૧૧

પુણે જો, તર ગુર્જન અવનર તા ૧૧૪ કહે,
 ગિર્ધાર નિર્મલકુ કહી નિર્મલકુ કુર્જનકુ બરી
 વામદેવનર દેવો સારંગ મનુ, ગુજ અરણ્ય
 તર કિર્ધાર જાનકીમા વામદેવ મનુ અરણ્ય

૧૧૨

જમુ જાન તર દેવ વર, તા કો સમાધિ રિહારી
 દુખ કો, કિર્ધાર દીપાલ, દેવકી દીપા વારી,
 અંબાદ અંબા તર તર પૂર્વ અંબાદી દુખ કહી
 હોર કામે કોને કાતે પોર મન અંબાદી

૧૧૩

- તે સર્વં ચક્રોગત્યં શુભ એવં અનુભવ સાધતો,
તદાં અનુભવ સદુ કરી તે આત્મભાવે ચાધતો. ૧૧૨૪
- માત્રમ કીરને પૃથ્વીમા નિજ મૂળપથ દેડા કરે,
મથકાદ પામી દાક્ષિણ દિશા મજાની આચરે;
મરમ કરી દેડા કરો નિજ મૂળપથ દક્ષિણરો,
નિજ દક્ષિણ ને નહીં ચાપરે લેને ન કન્યુ પરવરો. ૧૧૨૫
- વદ વદ અન્ય મગવરો વધતો મહે આશ્વર્ષ નહીં,
કુલપત્રો એ કાવો નિજ દક્ષિણી વધવું સહી;
દયા કહે છે વિધમા કૌટિ જગાઓ આદરી.
માઘવ કહે નહિ કદિ જાતા ધન્યા જુએ મરી. ૧૧૨૬
- દક્ષિણ કાવ્ય જુમિમા કો ન ખરી મહીવિષે,
મૂંડી મજાની જુમિમા અવદાર અન્ય ત્યા તથ સિંધે.
સાન્નિધ કાવ્ય જનમ જુમિ દેહ વડાલો તોખતો,
સાગરમંદિરો કાઠો મંગલસભો જન એવતો. ૧૧૨૭
- લીલાં દાશગ્ર પદ્ય તથ દસ્ત છે ઘનેધરી,
આમંત્રણ જન લોભને કાલી વધ નીચ જરી;
અપો અમારા આત્મસમ સર્વે કહે કન્યુ મદો.
વદવાદ લારી સમવા વિનવણું કેવું અદો. ૧૧૨૮
- જન જુમિના છે માત્ર ત્યારે જન ઉચારી વરો,
વાવર હિં દિશા દયા ભોમી દેશે અવરવો;
વદ વદ અન્ય લાલરી પ્રભુલ અને મંજીરવા,
કરી સમુ છે દાલ કુનો પ્રતિષ્ઠા ધરવા. ૧૧૨૯
- કલ્યાણજન જનનાલેને અવતો દોષ જો,
કુલ જાણ શુભ અવત મનેષ મજાન વદ વરો;
સમાર રાજ દક્ષિણ કારી રણ લા કરો,
અન્યા ન મરે તે જન એવી કલિલોએ વરો. ૧૧૩૦
- ઉજોલ રણ કારણે રેલ : કોયું વચરે,
જોલો જનનાં ત્યા પચેક વદને કુલને,
માનુષ્યનો અવત છે એ દેવ દેવિષ સિંધે,
તેલ તો અવત કી કાળે કરે જા સિંધે.

- સદકાર ભારત બખલા પ્રમતિ વિશે સ્વાર્થજી કરો,
એ ધર્મ સાચો જલજીવે સદુ ભારતીઓ મન ધરો. ૧૧૩૯
- સદકાર ભારત મંત્ર ને જે તંત્ર મંત્રો છે બધા,
જ્યોત્સ્ના તેથી કરો સદુ જીવનભાવે કલ્પવૃક્ષા;
જે જોઈ જાણ્યાનિષ્ઠ મતિ બધી સમષ્ટિ સંમિતતા,
તન્મય બનો તેમાં જનો તેથી તમારી કુચલતા. ૧૧૪૦
- સદુને મરો સદુને મરો દેખો અસ્પર્શમાં પ્રભુ,
જ્યોત્સ્ના પરસ્પર સ્થાપને એ સ્વેચ્છીથી થાયો પ્રભુ;
ભારત જડા સદકારનાં મીઠાં હોયને ચાખરો.
સંમિત સાક્ષ પ્રમતિઓને નિમ્ન નમ જનમ સાખરો. ૧૧૪૧
- આ દેહનાં જે પંચભૂતો તત્ત્વ ત્હારા જાણ્યું,
તારાં જ તારી બહિષ્કારો ગુજમ દિ તેજ સમવચન;
તારાં હાથ ને દેહ ને વાચા વચેરે સંમિત્યો,
સ્વાર્થજી સાક્ષ ગુજને કરી જે જે જ પ્રમતી બહિષ્કારો. ૧૧૪૨
- નમ્નર રમોના જોરથી સદકાર ભારત જમ જમો,
સદુ દેશમાં સિદ્ધિમંત્રિ જાણ્યાત્મ ગુરુપાને કલો;
મદુ બદલનાં ચોરીઓ તીર્થકરોથી યોગ્યતા,
સદકાર ભારત સાતલી બહિષ્કારો જમ યોગ્યતા. ૧૧૪૩
- જનો રજા નવ જમનાં નિમ્ન ધર્મ કર્મ અધર્મનાં,
મોઝામોઝ દિંદુ પાસી પ્રસિદ્ધિ સ્વચ્છતા પરિવર્ત;
સદકાર ભારત પદ્મને બુજોસમા નિમ્ન ગુજ વર્ત,
સદકાર ભારતવાસીઓ સમષ્ટિ ગુજ મજાથી ભર્ત. ૧૧૪૪
- હસ્તે પરસ્પર મેગરી હાથો પરસ્પર મેગરી,
વિષાદિ સંમિત મેગરી અનુભવ પરસ્પર મેગરી;
કરી જોઈ ભારતવાસીઓ મદકાર ભારત કલ્પો
પ્રમતિ તથાં મરો કરી રથાર ન હોને દુદ્ધે. ૧૧૪૫
- સદકાર ભારત સર્વ દેહને સદાપદે વધ થો,
પરમાર્થ સ્વેચ્છી સ્વેચ્છીથી ગાતરી જમ થઈ થો,
સદકાર ભારત જમ તત્ત્વ જમો પ્રદેહ ગુજમદે,
નિષ્ઠા ચોમથી તત્ત્વ કલ્પિત વેરે વરી. ૧૧૪૬

સેવો હાવના પ્રેમથી સદાકાર બારતને સતા,
 વિદ્યા પદ્મિ દક્ષિણે શોભાવશે તેને મુદ્ધ,
 ત્યજેમ સ્વાર્થજી બાવરજી નહિ છવ્યા નિમને મજી,
 પિતીશ મધ સામંતબની બળિતજી માનો બલો.

૧૧૫૪

સદાકાર બારત સ્વાર્થજી મુનુ ન મનમાં દાવડુ,
 સદને મજી નિજ આત્મસમ પદ્મજી છવન બાવડુ;
 સદાકાર મીનજ ધાંવજી વાંચો નિયતી ઉદ્ભવ્યા,
 સદાકાર જાતી બળિતજી ઉત્તર યુદ્ધેના ઉગ્યા

૧૧૫૫

નવ સદિયી દક્ષિ બની ઉપકાર કરી સર્વને,
 સદુ દેશ ઉપકારી થતો તે ૧૫ વડે ના મર્વને,
 સદાકાર બારત સર્વજી દક્ષિ બની તે સર્વજી,
 બાધાત્મ દક્ષિ બીજીથી થતી રહે છે વુ સદા.

૧૧૫૬

બલે રૂપે રામ રૂપે દક્ષિ નવની વાધની,
 એ દક્ષિણે સદુ દેશ પરમજી સર્વો ભાધની,
 બારત સર્વજી બલ પર મુખ થઈ ૧૫૫ દક્ષિની,
 બારત શીશ થામતી બલવનજી રૂપી

૧૧૫૭

૧૨૧ યોગી.

સદાકાર જાતી બલ બારતી છવન મુનુ બલો,
 બલે રૂપે નવનજી બલવન બલસી;
 બારતીજી બલવજી રૂપાતિન રૂપી રૂપી,
 બારતી જાતી બલ છે વરજી સદાકાર બલો

૧૧૫૮

રૂપીજી સદાકાર બલ ૧૫ રૂપે રૂપે
 વિદ્યા વિદ્યા રૂપ બલ રૂપી રૂપી બલો બલો
 બલિતજી રૂપે બલવજી બલવજી રૂપે રૂપે;
 નિજ રૂપે રૂપે નવ નવ બલ રૂપે રૂપે બલો.

૧૧૫૯

બલ રૂપે રૂપી રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે
 રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે
 રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે
 રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે રૂપે

૧૧૬૦

સર્વ દક્ષિન નિર્વાણ નિર્મલઃ
જગતિ મેજગારી.

જાન ૧૧૧૫

પરમ પ્રભુ પરમાત્મ જાગ્રીય.
અચર્યુ દર્યુ શુભ અચારી;
અસા પુણ્ય તામ રદિમ વિષુ.
અપ્ય બ્યાપ્ય શુભ જગારી.

જાન ૧૧૧

સામરચ સદુ નરીઓ પે,
સર્વ જર્મ દુર્જમા વર્ને.
અનંત ગામ લગા મુકુ વચા,
મહારીરમાં વર્ને દર્ને.

જાન ૧૧૧૬

હરિહર જગ્ના પરમ જામ પુ,
સર્વ બ્યોતિનો પુ રવામો.
સર્વ દુર્વેભા રક્ષક જાગા.
જોમી અજોમી નિજામો.

જાન ૧૧૭૦

ગામ રૂપેમાં બ્યોવિમલ પુ,
જાવંતાં જમણા જામે;
તવ દક્ષિને સદુમ બ્યાવે,
પુરે દક્ષિણે જામે.

જાન ૧૧૭૧

પુરુષોત્તમ પુ પુરુષ પુરુષી,
અરિહંત કેવલગાની;
લીયેશ્વર બ્યોનિર્મલ નિવહ,
રતનપદ જગદગની.

જાન ૧૧૭૨

સદુ દુષો સદગાર મહુને,
સદુનું રક્ષણ ઝે રંગે,
હાવ પ્રાર્થના શુભ હુમ્દરો,
અહીં દુષો સદુ દરંગે.

જાન ૧૧૭૩

રામ રામ સહુ સતેમઃ,
પુરુષ દક્ષિને રેવવગે;
અગ જામી જાનવ અરિમં,

જાન ૧૧૭૪

નિર્વિઠ્ઠપ બહિ રસ પ્રમદે, બાળરૂ હોવે ઉન્નિયારો.	૪૧૦ ૧૧૮૨
મનોરનિયો મદે ન ગુજને, દહિ સદા અપરધારો;	
સર્વ દક્ષિણ દેખાડે કહે, મનિ દાનુદિઃ આધારો.	૪૧૦ ૧૧૮૩
જનનાથ જનમીધર સ્વામી, સિદ્ધમુદ્ધ અન્વર્ધમી;	
ભારી મતિ તું જનને પોતે, સેવક જનને ગુજ પામી.	૪૧૦ ૧૧૮૪
સવ અનુકૂળ મન ને દાવા પ્રકાશિ-અકાશિ કારો;	
કર્મપામ જોરો જો જ્ઞાપારો, મુદિમાર સુખ પાટો.	૪૧૦ ૧૧૮૫

અનિમ નિવેદન.

શિષ્યાર્થ.

જાણે શિષ્યુ કિમણુ કાળ, બાળ હોયને નિદ્રિત અન્વ;	
જનને જુલે ને અવલ માન, પાને મદિ જનું વિદલ.	૧૧૮૬
અવલને કનુ કનુ રીપાવ, કુલની દોરો રેખાવ;	
અંતે તા કનુકનુ રેખા અન્વ, કાલે કોઈ કનુ કનુ.	૧૧૮૭
જાન કનિ કદા અન્વ કો, કનુ, કનુ કિમી કો;	
દાસ કાલે કદલ કોલ, કદલે ના કદલ કોલ.	૧૧૮૮
કિમ અવલ અ અન્વ, કાલે ને કદલ કો;	
અવલને અવલ અન્વ, કાલે કોઈ કદલ કો.	૧૧૮૯
કો કદલ અનુકનિ કોલે કદલે કદલે અન્વ કો;	
કદલિમાર કોલે કનુ અન્વ કનુ કિમી કનુ.	૧૧૯૦
કોલે અન્વ કો કો અન્વ, કોલે કો કોલે કો અન્વ;	
અવલને કનુ ને કનુ કોલે કનુ અન્વ કો.	૧૧૯૧

મનમની કુલુ સિલુ કામ, આમ કામ તેલુ તે શામ:
 ૧૫૨ ૧૨૫૫૫ વને તેલ, અમમમમમ પામે તેલ.

૧૨૦૬

દેવ શુભની કરદો માલ, સત્યોદેવો મુલ મન સહ:
 ૧૫૩ ૧૨૫૫૫ સમમન નરનાર, મુનુદાપા સહરો અમમમ.

૧૨૦૭

મપરીવાદ.

નવ ભવ મપરીવાદે, તેનો દાનુ સપમો મો
 ૧૫૪ ૧૨૫૫૫ મુનુને મદો, મપ કપા સદુ વિમમ મદો.

૧૨૦૮

મન મુનુપા સોં મપે, દરિ સગડી મપી લપે
 ૧૫૫ ૧૨૫૫૫ મિલુ ગર, દરી મરનો ને ને નર.

૧૨૦૯

મપ મપ વારી મુનુ મપુ, સદુની કારો, મપે મપુ
 ૧૫૬ ૧૨૫૫૫ મપી સપા, મુનુ ન મેનુ દે.દો. કપા.

૧૨૧૦

મપે મપે મપુની સદ.વ દે.દો. દાપી મપુ મપાવ
 ૧૫૭ ૧૨૫૫૫ દરો દરો. દરો સદુ મપો, મપ સદુ

૧૨૧૧

મપે મપે મપે મપે, મપે મપે મપે મપે
 ૧૫૮ ૧૨૫૫૫ મપે મપે, મપે મપે મપે મપે.

૧૨૧૨

મપે મપે મપે મપે, મપે મપે મપે મપે
 ૧૫૯ ૧૨૫૫૫ મપે મપે, મપે મપે મપે મપે.

૧૨૧૩

મપે મપે મપે મપે, મપે મપે મપે મપે
 ૧૬૦ ૧૨૫૫૫ મપે મપે, મપે મપે મપે મપે.

૧૨૧૪

મપે મપે મપે મપે, મપે મપે મપે મપે
 ૧૬૧ ૧૨૫૫૫ મપે મપે, મપે મપે મપે મપે.

૧૨૧૫

મપે મપે મપે મપે, મપે મપે મપે મપે
 ૧૬૨ ૧૨૫૫૫ મપે મપે, મપે મપે મપે મપે.

૧૨૧૬

મપે મપે મપે મપે, મપે મપે મપે મપે
 ૧૬૩ ૧૨૫૫૫ મપે મપે, મપે મપે મપે મપે.

૧૨૧૭

મપે મપે મપે મપે, મપે મપે મપે મપે
 ૧૬૪ ૧૨૫૫૫ મપે મપે, મપે મપે મપે મપે.

૧૨૧૮

